

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์เสนอมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE ADMINISTRATIVE MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENT SUPPORT SYSTEM
IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

A Dissertation Submitted to University of Phayao
in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Doctor of Philosophy Degree in Educational Administration
May 2024
Copyright 2024 by University of Phayao

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด

กรุงเทพมหานคร

ของ ภูษณิศดา คารวพงศ์

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ดนุสดา จามจรี)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนาณรงค์)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ เขี่ยมคงสี)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ดร. ธารินทร์ รसानนท์)

..... คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัย:	ภุชณิศดา คารวพงศ์, วิทยานิพนธ์: กศ.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงลี
คำสำคัญ:	รูปแบบการบริหาร, ความสำเร็จ, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานครกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 121 โรงเรียน เครื่องมือในการทำวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัย (CFA) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) วิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยภายในและภายนอก จำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 5) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 6) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย และ 3) การประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยทรงคุณวุฒิ พบว่า การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ พบว่า การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

Title: THE ADMINISTRATIVE MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENT SUPPORT SYSTEM IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Author: Phusanisa Karawapong, Dissertation: Ph.D (Educational Administration), University of Phayao, 2023

Advisor: Assistant Professor Dr. Vipaporn Poovatanakul Co–advisor Associate Professor Dr.Achara Whattananarong Assistant Professor Dr.Somsak Aeamkongsee

Keywords: Administrative Model, Achievement, Student Support System

ABSTRACT

The purposes of this research used qualitative and quantitative methods were to : 1) Study the causal factors for the success of student care and support systems in schools under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration, 2) Examine the consistency of the causal factor model of the student care and support system in schools under Bangkok Metropolitan Administration with empirical data, and 3) evaluate appropriateness, possibility and usefulness of the administrative model for developing student care and support systems in schools. The sample group consisted of 121 schools under Bangkok Metropolitan Administration, academic year 2023. Research tools included an interview form, questionnaires, and evaluation form. Statistics used included percentage (Percentage), mean (M) and standard deviation (SD). Analysis of the Pearson Correlation Coefficient, Harmony of the research model (CFA), Structural Equation Modeling (SEM), Analysis of influence paths (Path Analysis).

The results of the research were found that 1) The causal factors for the success of the student care and support system in schools under Bangkok Metropolitan Administration. The results of the factor model of the student care and support system in schools under Bangkok Metropolitan Administration found six internal and external factors including 1) the role of administrators, 2) teachers' competencies, 3) work atmosphere/culture in the organization, 4) participation of parents and communities, 5) implementation of policies, and 6) Support from relevant agencies, overall were at the highest level, and the level of success of the student support system in schools under Bangkok Metropolitan Administration was also at the highest level, 2) To Examine the consistency of the causal factor model of the student support system in schools under Bangkok Metropolitan Administration, the model was confirmed by the empirical data, and 3) the model of the causal factor evaluated by experts was appropriate and possible at the highest level. In addition, the model evaluated by those involved in the use of the model was also found to be possible and useful at the highest level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี อันมาจากความเมตตาและความกรุณาอย่างดียิ่งของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจนรา วัฒนาณรงค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และ ดร.ธารินทร์ รสานนท์ ที่ให้ความรู้และประสบการณ์ในทุกด้าน รวมถึงได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัย ซึ่งท่านได้คอยกระตุ้นเตือน ติดตามกระบวนการทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่องได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ของการศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงการตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความใส่ใจด้วยความรักและความหวังดีต่อลูกศิษย์ทุกคน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดนุชดา จามจური ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเติมให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้ตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ประเมินรูปแบบ รวมทั้ง บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครทุกคนที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นส่วนสำคัญของการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่ส่งเสริมให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่สังคมและบุคคลรอบข้าง รวมถึงขอขอบพระคุณครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ระดับเยาว์วัย

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์จากมหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อใช้ในการดำเนินงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายสุดนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา การทำวิจัยเล่มนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

ภูษณิศา คารวพงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ของการวิจัย	10
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ การบริหาร.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	23
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	53
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ	84
การจัดการศึกษาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร	93

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	95
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	102
ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	105
ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	113
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
สัญลักษณ์และอักษรย่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	119
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	158
บทที่ 5 บทสรุป.....	188
สรุปผลการวิจัย.....	189
อภิปรายผลการวิจัย.....	191
ข้อเสนอแนะ.....	197
บรรณานุกรม.....	199
ภาคผนวก.....	208
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	209
ภาคผนวก ข รายงานผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ.....	210
ภาคผนวก ค แบบประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์.....	211
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์.....	224
ภาคผนวก จ แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม.....	234
ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	245

ภาคผนวก ช แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ (ฉบับผู้ทรงคุณวุฒิ)	255
ภาคผนวก ซ แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ (ฉบับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ)	270
ภาคผนวก ฅ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC (Validity)	285
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป	303
ภาคผนวก จ เอกสารรับรองโครงการวิจัย	304
ภาคผนวก ฎ หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	305
ประวัติผู้วิจัย	306

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงกระบวนการดำเนินงาน วิธีการ เครื่องมือ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 32	
ตาราง 2 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน83	83
ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร..... 109	109
ตาราง 4 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 124	124
ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม 126	126
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ ของระดับปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม..... 128	128
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายใน ด้านบทบาทของผู้บริหาร..... 130	130
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายใน ด้านสมรรถนะของครู..... 132	132
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายใน ด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ..... 134	134
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายนอก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน..... 135	135
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายนอก ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ..... 136	136
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายนอก ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 137	137
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 138	138

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	139
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	140
ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	141
ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	142
ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่อ.....	143
ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร.....	146
ตาราง 20 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้างตามข้อมูลเชิงประจักษ์.....	148
ตาราง 21 แสดงสรุปผลวิเคราะห์โมเดลเทียบกับเกณฑ์พิจารณาค่าสถิติ/ดัชนี.....	149
ตาราง 22 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายนอกกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	150
ตาราง 23 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายในกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	152
ตาราง 24 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	153

ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ด้วยวิธี AMOS 22..... 154

ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธี AMOS 22 155

ตาราง 27 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 158

ตาราง 28 แสดงรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้วยวงจรเดมมิง (Deming cycle) ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act).....161

ตาราง 29 แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินรูปแบบ..... 171

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม..... 173

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 176

ตาราง 32 แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินรูปแบบ..... 179

ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับความเป็นไปได้ และระดับความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ดังนี้181

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์..... 185

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1	11
ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2	12
ภาพ 3 กระบวนการของ PDCA	18
ภาพ 4 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31
ภาพ 5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1	103
ภาพ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2	104
ภาพ 7 คำน้่าหนักมาตรฐานของปัจจัยภายนอกของรูปแบบเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	151
ภาพ 8 คำน้่าหนักมาตรฐานของปัจจัยภายในของรูปแบบเชิงสาเหตุของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	152
ภาพ 9 คำน้่าหนักมาตรฐานของรูปแบบเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	153
ภาพ 10 ผลการตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	156
ภาพ 11 โมเดลสมการโครงสร้างของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	157
ภาพ 12 แสดงรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร.....	187
ภาพ 13 เอกสารรับรองโครงการวิจัย.....	304
ภาพ 14 หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล	305

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“...เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวให้ตกต่ำหรือให้เป็นปัญหาแก่สังคมประการใด แต่จริงต้องการเป็นคนดีมีความสำเร็จ มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงประสงค์นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้แนะนำควบคุมให้ดำเนินไป โดยถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุก ๆ ด้าน ร่องลงมาจากบิดามารดา...” พระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร ในวันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน 2515 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 4)

จากพระบรมราโชวาทข้างต้น การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคน ให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้าทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม วัฒนธรรม และสติปัญญา โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลืออบรมสั่งสอน ฝึกฝนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เจริญเติบโต เป็นบุคคลที่สมบูรณ์แบบสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ จึงต้องมีระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ความจำเป็นในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคล ที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคม ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อ ผู้คนทั้งเชิงบวกและเชิงลบเช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ทุกโรงเรียนดำเนินการช่วยเหลือ นักเรียนอย่างเป็นระบบอย่างเป็นรูปธรรมและให้มีคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาถือว่ามีสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะพัฒนานักเรียนให้มีทักษะแห่ง ศตวรรษที่ 21 และเป็นคนไทยยุคใหม่ที่มีความสมบูรณ์แบบทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม

และสติปัญญา ตลอดจนมีจิตสาธารณะเพื่อสังคม นอกจากนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในสถานศึกษายังเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีชั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561)

ดังนั้น สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559) จึงได้ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกรุงเทพมหานคร โดยร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต สถาบันราชานุกูล และศูนย์สุขภาพจิต 13 จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน เด็กกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ การเรียนรู้ ตามแนวทางที่กำหนดในการทำงานร่วมกัน โดยนำกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ชั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 14) ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และ 5) การส่งต่อ แต่อย่างไรก็ตามจากการประมวลรายงานการประเมิน ผลการดำเนินงานสุขภาวะทางใจของนักเรียนโรงเรียนปี 2561 ของสำนักงานเขตประเวศ (กรมอนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาวะเมือง, 2561) พบว่าการประเมินผล 4 ด้านประกอบด้วย 1) ด้านพฤติกรรมอารมณ์ 2) ด้านความประพฤติ 3) ด้านพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งสมาธิสั้น และ 4) ด้านความการสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนนั้น สุขภาวะทางใจของนักเรียน อยู่ในเกณฑ์ที่มีความเสี่ยงและมีปัญหาในหลายด้าน ๆ มีนักเรียนจำนวนมากที่ได้รับผลกระทบโดยตรงและทางอ้อม และจากการสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคลและการเยี่ยมบ้านนักเรียน ยังพบว่ามีข้อมูลปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาครอบครัว บิดามารดาหย่าร้าง แยกกันอยู่ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาอยู่ต่างจังหวัด นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องหรืออยู่กับตามลำพัง สภาพปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลให้นักเรียนเหล่านี้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีได้ พฤติกรรมอาจค่อยๆตามได้ง่าย จากข้อมูลสภาพปัญหาของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างข้างต้น ส่งผลกระทบต่องานบริหารระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน

นอกจากนั้น ปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านครู พบว่าสถานศึกษามีครูไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ที่ให้คำปรึกษาแนะนำยังขาดความรู้ความเข้าใจและจิตวิทยาในการพูดคุย ประกอบกับการเป็นครูที่ปรึกษาและครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนหนังสือและภาระงานอื่น ๆ สถานศึกษายังขาดการมีส่วนร่วม และครู

ไม่สามารถติดตามดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูและบุคลากรส่วนใหญ่ไม่เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความเข้าใจในการส่งต่อ และมีเวลาน้อยในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง การออกเยี่ยมบ้าน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ติดภาระงาน ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน ด้านการส่งต่อ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความช่วยเหลือเฉพาะทางให้ได้รับการช่วยเหลือต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนตามลำดับขั้นที่ยุ่งยากซับซ้อน (สุภัทสร สุริยะ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับวาสนา บุญทอง (2552) ได้วิจัย เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 2 พบว่า ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้ข้อมูลกับโรงเรียน การส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญในการดำเนินงานจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

จากความเป็นมา ความสำคัญ และปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ให้เหมาะสม สามารถนำผลของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรและองค์การ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจนผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน ตามความสอดคล้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ภายใต้บริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรทางการศึกษาของแต่ละแห่งให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาบุคลากรและองค์การ ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง
2. รูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์เพียงใด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความล้มเหลวของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยที่เชิงสาเหตุของความล้มเหลวของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีอย่างน้อย 3 ปัจจัย
2. รูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
3. รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีขอบเขตการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 2 ขั้นตอน มีขอบเขตดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูล

ประชากร/ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย แยกตามขั้นตอนได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้รับผิดชอบ จำนวน 5 คน ซึ่งเลือกตามคุณสมบัติ เป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมทั้งหมด และเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความล้มเหลวของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประชากร คือ โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับ

ชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 โรงเรียน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ 1) บทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร และปัจจัย ภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริม และพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนัก การศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2559, หน้า 13-21)

ขอบเขตด้านระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2566 ถึง มกราคม 2567

ระยะที่ 2 การสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตด้านประชากร/ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ขั้นตอนการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติ และ 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 10 คน และครูประจำชั้น จำนวน 10 คน ของสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม อย่างง่าย (Simple random sampling) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้ทฤษฎีการบริหารงานด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) PDCA

ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือน มกราคม 2567 ถึง มีนาคม 2567

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารเพื่อการพัฒนา หมายถึง แบบแผนในดำเนินการบริหารจัดการตามหลักการวงจรเดมมิ่งหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) คือ การวางแผนเพื่อกำหนดเป้าหมาย และวางแผนวิธีการที่ดี สามารถช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ 2) การปฏิบัติตามแผน (Do) คือ การดำเนินงานตามขั้นตอนตามแผนงานอย่างต่อเนื่อง และต้องให้ความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน 3) การตรวจสอบ (Check) คือ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน การปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนมีปัญหาและต้องการแก้ไขอย่างไรและ 4) การติดตามประเมินผล (Act) การปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่พบปัญหา หรือไม่พบปัญหาใด ซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ได้ผลสำเร็จเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานครั้งต่อไป เพื่อให้องค์การมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน การแก้ไข ปัญหา ให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา โดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อความสำเร็จ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

1. **การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** หมายถึง การดำเนินงานทำให้รู้จักนักเรียนมากขึ้น ในหลากหลายมิติทั้งด้านสภาพความเป็นอยู่ โรคประจำตัว และสภาวะเสี่ยงต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบเยี่ยมบ้าน รวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลไว้แต่ละห้องเรียน มีบุคลากร สื่อ และเครื่องมือที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูลตามเกณฑ์ ประเมินที่ชัดเจนสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เพื่อการคัดกรองนักเรียนต่อไป

2. **การคัดกรองนักเรียน** หมายถึง การจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา คัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ ฉบับนักเรียน ฉบับครู และฉบับผู้ปกครอง ครูมีข้อมูลเชิงลึกของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านพฤติกรรม จากการรายงานผลการวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียน และรักษาไว้เป็นความลับ ดำเนินการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น และนำผลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษาและนำไปแก้ปัญหา หรือส่งเสริมนักเรียนต่อไป

3. การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนไม่ว่าจะเป็น นักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น จากกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมด้านการเรียนรู้ และกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ครูสามารถจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยใช้เทคนิค วิธีการที่หลากหลาย ในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบปะพูดคุยและสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสุข และมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ มีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังและนักเรียนสามารถเรียนจบการศึกษาได้ตามหลักสูตร

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีการวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น สำหรับนักเรียนทุกคน จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเป็นรายบุคคล ได้แก่ กิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมด้านการเรียน และใช้การสื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่อทำความเข้าใจ มีครูแนะแนว หรือผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ สำหรับให้คำปรึกษา นักเรียนเป็นรายกรณี ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ได้รับการป้องกันช่วยเหลือ แก้ไขให้มีพฤติกรรมดีขึ้น

5. การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เริ่มจากการสื่อสารทำความเข้าใจ ชี้แจง ให้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง ถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ มีการบันทึก การส่งต่อสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาและติดตามอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการส่งต่อภายในให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น จัดให้มีการส่งต่อภายนอก โดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่าย สหวิชาชีพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลนักเรียนเฉพาะด้าน มีการติดตามประเมินผล และการติดตามผลการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดทำสรุป รายงานผล การส่งต่อส่งผลให้นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง เหตุหรือสิ่งที่หนุนให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถดูแลและควบคุมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู และปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ ดังรายละเอียด ดังนี้

1.1 บทบาทผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาให้เห็นในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขให้ต้องแสดงบทบาทของผู้บริหารในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้อำนวยการความสะดวกละเอียด หมายถึง การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นคุณค่า และความสำคัญในงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง และมีส่วนร่วม ช่วยเหลือ ประสานงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) เป็นผู้ให้คำปรึกษา หมายถึง การให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการดำเนินงานจากข้อมูลหรือบริบทของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรึกษางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับมอบหมายได้ตลอดเวลา รวมถึงเสนอทางเลือกประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่าง และ 3) เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนเตรียมสถานศึกษาให้มีห้องเรียนเพียงพอในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนการจัดสรรกำลังคน วัสดุ และอุปกรณ์ งบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความต้องการของครูผู้สอน

1.2 สมรรถนะของครู หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของครูที่แสดงออกในด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และ ด้านคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ในการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย

1.2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งที่เป็นสาระเกี่ยวกับจิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาพัฒนาการ การจัดบริการแนะแนว และระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงข้อมูลที่ได้รับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และประสบการณ์ทั้งในเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.2 ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจ ในการปฏิบัติงานแนะแนวของครู การใช้เทคนิคด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การให้คำปรึกษา การเลือกใช้ เครื่องมือและวิธีการทางจิตวิทยา การเป็นผู้ประสานงาน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

1.2.3 ด้านคุณลักษณะ (Attributes) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของครู ที่แสดงถึงการมีอารมณ์ที่มั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งจะเป็นแรงขับเคลื่อนในการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงาน ทำงานด้วยความตั้งใจ เต็มใจ พร้อมใจ และพึงพอใจ ที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ สามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ยึดมั่นในจรรยาบรรณ การแนะแนว

1.3 ด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง แบบแผน การปฏิบัติ ขอบเขตของค่านิยม สัญลักษณ์ขององค์การ ระเบียบแบบแผน ความเชื่อและ พฤติกรรมของบุคคลในองค์การ ซึ่งมีอิทธิพลต่อโครงสร้างและพฤติกรรมการทำงาน ของบุคลากรเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในองค์การต่างให้การยอมรับและยึดถือปฏิบัติกันและ เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่วางไว้ อันจะทำให้แต่ละองค์การ มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายขององค์การนั้น ๆ

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถดูแลและควบคุมให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ที่ซึ่งประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านการนำ นโยบายสู่การปฏิบัติ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียด ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟัง ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหา นักเรียนและเสนอแนะ ตลอดจนมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ

2.2 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะนำนโยบายที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดลงไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ

1) ขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ดังรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีทำให้ประสบความสำเร็จ การใช้เวลา ทรัพยากร และความสามารถของบุคคลผู้นำไปปฏิบัติ (ในการดำเนินการอาจมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ แก้ไขระเบียบ กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติ ตลอดจนการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้)

2.2.2 อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ จะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องหลายประการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ข้อจำกัดทางกฎหมายความจำเป็นในการพิจารณาตามหลักเหตุผลของระบบราชการ

2.3 การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการรับนักเรียนที่ทางโรงเรียนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียน และมีการสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษา ซึ่งสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครทำหน้าที่กำกับติดตาม การจัดการศึกษาส่งเสริมควบคุมดูแลการศึกษา ซึ่งกระจายอยู่ใน 50 สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 99 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และจำนวน 3 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 โรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษา สามารถนำผลของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรและองค์การให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลจนผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน

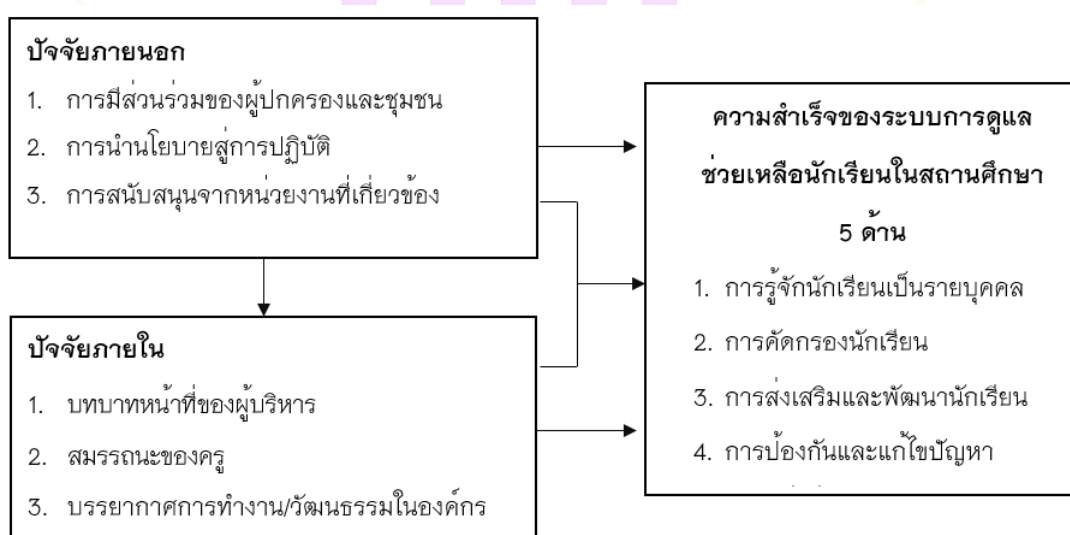
2. สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร สามารถนำรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ไปเผยแพร่ให้แก่สถานศึกษาในสังกัด และสามารถนำรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปพัฒนาองค์ความรู้หรือประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาตามความสอดคล้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ภายใต้บริบทด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และทรัพยากรทางการศึกษาของแต่ละแห่งให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้น

3. สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลจากการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาบุคลากรและองค์การให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

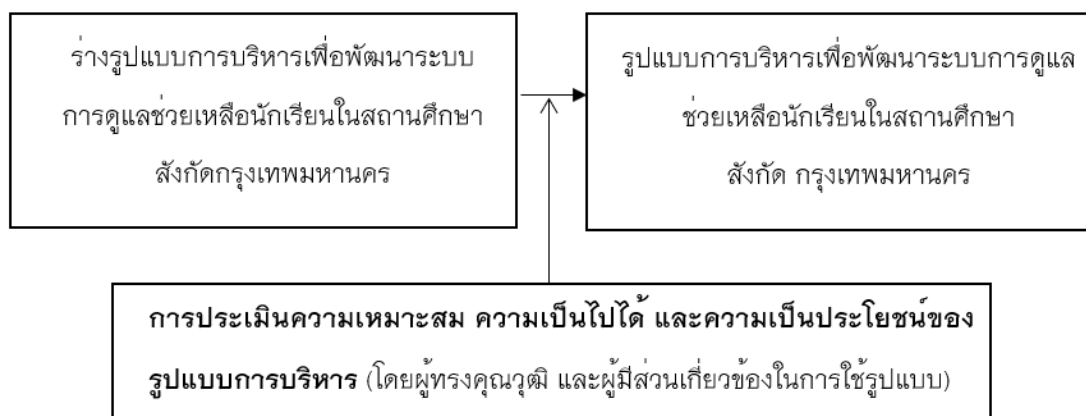
จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและขอบเขตการวิจัย ผู้วิจัยได้นำมา กำหนดเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 2 การสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาพ 2 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความล้มเหลวของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ การบริหาร
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.2 ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.4 ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.5 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.5.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 2.5.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 2.5.3 การป้องกันและแก้ปัญหา
 - 2.5.4 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
 - 2.5.5 การส่งต่อ
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความล้มเหลวของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 ความหมายของความล้มเหลว
 - 3.2 ความหมายของปัจจัย

- 3.3 ปัจจัยภายใน
 - 3.3.1 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร
 - 3.3.2 สมรรถนะของครู
 - 3.3.3 บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์การ
- 3.4 ปัจจัยภายนอก
 - 3.4.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
 - 3.4.2 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
 - 3.4.3 การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
 - 4.1 ความหมายของรูปแบบ
 - 4.2 ประเภทของรูปแบบ
 - 4.3 การพัฒนารูปแบบ
 - 4.4 คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี
 - 4.5 การประเมินรูปแบบ
5. การจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ การบริหาร

จากแนวคิด ทฤษฎี และหลักการ การบริหาร ได้มีผู้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร ไว้ดังนี้

ความหมายของการบริหาร

การบริหารงานของผู้บริหารต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานไว้ ดังนี้

บรรจบ บุญจันทร์ (2556, หน้า 38) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์การ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ

สัมมา ธรนิธย์ (2556, หน้า 37) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือ

หลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกัน กำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ และให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557, หน้า 3) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง อย่างใดหรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบและใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ศิริ ถีอาสา (2557, หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นกิจกรรมของกลุ่ม ตั้งแต่สองคน ขึ้นไป ร่วมมือกันจัดการทรัพยากร ที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ จัดการกระบวนการบริหารหรือหน้าที่การบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคณะทำงาน (Staffing) การอำนวยการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการงบประมาณ (Budgeting)

ปีช; เซอร์จิโอวานนี (Beach, 1971, p. 54; Sergiovanni, 1980, p. 260 อ้างอิงใน สมคิด บางโม, 2558, หน้า 72) ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการของการทำงาน กับผู้อื่น เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินเกี่ยวกับการคัดเลือก ตัวบุคคล การให้การศึกษา การฝึกอบรม การกำหนดสิ่งต่าง ๆ การควบคุมอัตรากำลัง การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างภาวะผู้นำ ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ในองค์การ

วิราภรณ์ ส่งแสง (2559, หน้า 51) ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การปฏิบัติงาน ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปในองค์การหรือหน่วยงานที่กระทำอย่างมีขั้นตอนต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้ร่วมกัน โดยมีผู้บริหารเป็นผู้กำกับ ติดตามให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานร่วมกันของบุคคล ตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ภารกิจขององค์การบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยกระบวนการและมีการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการ การควบคุม การติดตาม และการประเมินผล โดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

กระบวนการบริหาร มีนักการศึกษาได้ให้มุมมองของกระบวนการบริหารแตกต่างกันไป บางคนพิจารณาว่าเป็นภารกิจ กิจกรรม หรือเป็นขั้นตอน หรือเป็นหน้าที่การบริหาร ซึ่งกระบวนการบริหารในมุมมองของนักการศึกษา สรุปได้ดังนี้

สมคิด บางโม (2558, หน้า 73) กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหาร ได้กำหนดขั้นตอนการบริหาร POSDC ไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) หรือการกำหนดทิศทางองค์การพร้อมกับเป้าหมาย
2. การจัดองค์การ (Organizing) หรือการจัดระเบียบทรัพยากรให้เป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นระบบวิธีทำงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ที่เรียกกันทั่วไปว่า “The one best way”
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) คือ การจัดหา พัฒนา และธำรงรักษาให้้องค์การทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าสูงสุด เพื่อพร้อมที่จะปฏิบัติงานและสร้างสรรค์ความสำเร็จให้กับองค์การจากเจ้าหน้าที่ที่แต่ละคนรับผิดชอบ
4. การอำนวยการ (Directing) หรือการมีศิลปะการสร้าง ความเข้าใจและรู้จักจูงใจและกำกับให้พนักงานทุกคน และทีมงานต่าง ๆ ทำงานโดยทุ่มเทและเสริมประสานต่อกัน เพื่อผลสำเร็จของส่วนรวมร่วมกัน
5. การควบคุมการทำงาน (Controlling) หรือการติดตามผลการปฏิบัติงานที่กำลังดำเนินไป เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการทำงานต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการทำงาน ทั้งนี้ หากผลงานใดผิดไปจากที่คาดคิด ผู้บริหารก็จะแก้ไขและปรับให้การทำงานกลับสู่ภาวะที่มีประสิทธิภาพอีกครั้ง และโดยที่การควบคุมนี้อยู่ในขั้นตอนของการปฏิบัติโดยบุคคลต่าง ๆ

ฟาโยล (Fayol, 1949 อ้างอิงใน สุทธิณี อุตถากร, 2559) ผู้ริเริ่มพัฒนา “ทฤษฎีสำหรับการบริหาร” เป็นครั้งแรก วิธีการบริหารโดยหาวิธีที่จะนำมาบริหารองค์การโดยกำหนดกระบวนการบริหารประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ 5 ประการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา สั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling) ถือได้ว่าเป็นวิธีทางที่จะให้ผู้บริหารทุกคนบริหารงานของตนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ และฟาโยลมีความเห็นว่า ผู้บริหารจำเป็นอย่างไร้ที่ที่จะต้องมีความสามารถทางการบริหารควบคู่กันไปกับเทคนิคในการทำงาน และความรู้ทางด้านการบริหารควบคู่กันไปกับเทคนิคในการทำงาน และความรู้ทางด้านการบริหารนี้ สามารถเรียนรู้กันได้โดยการอบรมหลักการทั่วไปที่ใช้ในการบริหารไว้ 14 ข้อ มีดังนี้ 1) หลักเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ 2) หลักการมีผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว 3) หลักการมีจุดหมายร่วมกัน 4) หลักการธำรงไว้ซึ่งสายงาน 5) หลักการแบ่งงานกันทำ 6) หลักเกี่ยวกับระเบียบวินัย 7) หลักการถือประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองจากประโยชน์ส่วนรวม 8) หลักการให้ผลประโยชน์ตอบแทน 9) หลักการรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง 10) หลักของความมีระเบียบเรียบร้อย 11) หลักความเสมอภาค 12) หลักความมี

เสถียรภาพในการทำงานหรือความมั่นคงของงาน 13) หลักความคิดริเริ่ม และ 14) หลักความสามัคคี

สรุปได้ว่า หลักการบริหารเป็นหลักการที่สำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารจะต้องมีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา สั่งการ (Commanding) การประสานงาน (Coordinating) และการควบคุม (Controlling)

การบริหารตามวงจรเดมมิง (Deming Cycle)

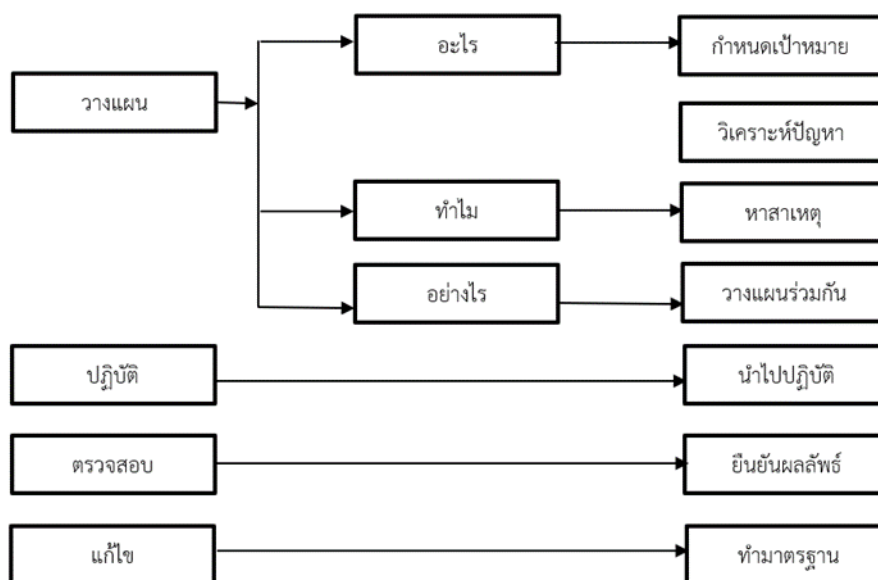
สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2552, หน้า 188-190) กล่าวว่า วงจรเดมมิงหรือวงจรคุณภาพ PDCA ย่อมาจาก Plan-Do-Check-Act แปลว่า วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง เป็นวงจรที่มีความเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยตรง วงจรเดมมิงแนวคิดของวงจรมี ดร.วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ท เป็นผู้พัฒนาขึ้นเป็นคนแรกในปีค.ศ. 1939 และ ดร.เอ็ดวาร์ด เดมมิง เป็นผู้นำมาเผยแพร่ในประเทศญี่ปุ่นเมื่อปีค.ศ. 1950. จนเป็นที่เผยแพร่หลายในชื่อ “วัฏจักรเดมมิง” (Deming Cycle) หรือวงจรคุณภาพ หรือวัฏจักรแห่งการบริหารคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan-P)

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check-C)

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุง (Act-A)

ภาพ 3 กระบวนการของ PDCA

ที่มา: สมศักดิ์ ลินธุระเวชญ์, 2552, หน้า 188

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมา โดยละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการซึ่งสรุปได้ดังนี้ 1) อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง (Realistic) 2) สามารถเข้าใจได้ (Understandable) 3) สามารถวัดได้ (Measurable) 4) สามารถปฏิบัติได้ (Behavioral) และ 5) สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ (Achievable) วางแผนที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาให้ชัดเจนวางแผน อะไร ทำไม อย่างไร ปฏิบัติตรวจสอบ แก้ไข กำหนดปัญหาวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุวางแผนร่วมกัน นำไปปฏิบัติยืนยันผลลัพธ์ ทำมาตรฐาน

2. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

3. กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 การปฏิบัติ (Do)

ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1. การวางแผนการกำหนดการ ได้แก่ 1) การแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการกระทำ 2) กำหนดเวลาที่ต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง และ 3) การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ

2. การจัดแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดแบบนี้ สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงงานจากแหล่งต่าง ๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ

3. การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน ได้แก่ 1) ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ 2) ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลยพินิจที่เหมาะสม และ 3) พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือกัน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

ทำให้รู้จักสภาพของงานที่เป็นอยู่ เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
2. รวบรวมข้อมูล
3. พิจารณากระบวนการทำงานเป็นตอนๆ เพื่อแสดงจำนวนและคุณภาพของผลงานที่ได้รับแต่ละขั้นตอน เปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4. การรายงาน จัดแสดงผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาดหรือความล้มเหลว โดยรายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์ และรายงานแบบย่ออย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act)

ผลของการตรวจสอบ หากพบว่าเกิดความบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติตาม แก้ไขปัญหาตามลักษณะที่ค้นพบ ดังนี้

1. ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมาย ต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ
2. ถ้าพบความผิดปกติ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีกในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผลงานได้มาตรฐาน อาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้ 1) การย้ายนโยบาย 2) การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน 3) การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

ณัฐธัญพัชร อ่อนตาม (2562) ได้กล่าวว่า การพัฒนาองค์การให้มีคุณภาพนั้น บุคลากรทุกคนต้องพัฒนาและปรับปรุงงานในหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โดยองค์การต่าง ๆ ได้รับแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์การ และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารที่มีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับของหน่วยงานโดยทั่วไป ได้แก่ การใช้วงจรเดมมิงซึ่งแบ่งขั้นตอนการทำงาน PDCA ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารที่ได้เผยแพร่อย่างกว้างขวางในปี 1950 โดย W. Edwards Deming ศาสตราจารย์ทางด้านสถิติ สังกัดมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ภายหลังจากสงครามโลก

ครั้งที่ 2 ในปี 1940 ท่านได้ช่วยบริษัทต่าง ๆ ของประเทศญี่ปุ่นหลายแห่งในการปรับปรุงคุณภาพการทำงาน ซึ่งทำให้ชาวญี่ปุ่นได้ให้การยกย่องเป็นอย่างมาก ในปี 1951 ได้ก่อตั้ง Deming Prize โดยเป็นรางวัลประจำปีที่มอบให้กับบริษัทที่แสดงถึงคุณภาพที่มีความโดดเด่นและเป็นองค์ประกอบจำนวนหนึ่งของปรัชญาการบริหารคุณภาพของเดมิ่งนั้น ซึ่งเกิดจากแนวคิดเชิงคุณภาพในลักษณะแบบดั้งเดิม (Dan Reid and Nada Sanders, 2011 อ้างอิงใน วรภัทรา จรรยาธรรม, 2564) โดยบริหารส่วนใหญ่นิยมเรียกวางจรนี้ว่า “วงจร Deming” โดยวงจรนี้เป็นวงจรกิจกรรมที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้หลากหลาย เช่น การบริหารกิจการต่าง ๆ การดำเนินชีวิตของบุคคลให้ประสบความสำเร็จ การทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้ง การบริหารงานในองค์การของรัฐและเอกชนให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามวงจร PDCA

สำหรับการบริหารงานเพื่อพัฒนาทางการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามวงจร PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ยุทธนา เกื้อกุล, 2560)

1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) สำหรับการกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอน ที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย การวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ให้มีความชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์การ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งองค์การ ซึ่งการวางแผนบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงาน หรือเกณฑ์มาตรฐานไปพร้อมกันด้วย สำหรับข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผน การวางแผนช่วยให้ผู้บริหารรับรู้สภาพปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต การคิดและการวางแผนอย่างรอบคอบสามารถเชื่อมระหว่างปัญหาปัจจุบันและผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถาบันการศึกษา การวางแผนจึงเป็นกิจกรรมที่ต้องให้ความสำคัญ กระบวนการวางแผนจะต้องรวมถึงการพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่มีอยู่ เช่น ทรัพยากรมนุษย์ บุคลากร และงบประมาณ ดังนั้น การบริหารจัดการในสถานศึกษาต้องมีการวางแผนให้เป็นระบบและครอบคลุม เพื่อให้การบริหารงานด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามแผนที่วางไว้ทุกประการ

2. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Doing) สำหรับการปฏิบัตินี้เป็นการปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงาน จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลของสภาพงานที่จะลงมือปฏิบัติ ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติ หรือเป็นงานเล็กละเอียดใช้วิธีการเรียนรู้ศึกษาค้นคว้า

ด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ ต้องใช้บุคลากรจำนวนมากอาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรม ก่อนที่จะปฏิบัติจริง ซึ่งต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึก ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป การปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและมีความชัดเจนต้องอาศัยผู้บริหารในการแบ่งภาระงาน สู่ระบบย่อยและแบ่งความรับผิดชอบให้กับผู้ปฏิบัติ โดยมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตาม ความเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม การจัดการแบ่งภาระ งานจึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้หน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและมีการปรับปรุงสู่การปฏิบัติงาน ที่ดีขึ้นตามลำดับ โครงสร้างการปฏิบัติงานต้องมีความชัดเจนและมีการแบ่งงานตามความถนัด ของแต่ละคน และนอกจากภาระงานหลักแล้วผู้ปฏิบัติงานยังสามารถช่วยเหลือการงานอย่าง อื่นได้ความเหมาะสม โดยมีให้งานในหน้าที่หลักที่รับผิดชอบเกิดความบกพร่อง ดังนั้น การ ปฏิบัติงานทุกครั้งผู้ปฏิบัติ ต้องมีตั้งเจตนาที่ดี การบริหารจัดการแบบค่อยเป็นค่อยไปจึงมีความ จำเป็นและผู้บริหารต้อง ทราบถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งต้องทำให้ผู้ปฏิบัติได้ ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขและ ยึดมั่นกับองค์การ เพราะการที่องค์การมีผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ ความสามารถนับเป็นจุดดีและ จุดได้เปรียบขององค์การ

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Checking) ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงาน ตามแผน หรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้น ในระหว่างการปฏิบัติงาน ขั้นตอนนี้มีความสำคัญเพราะในการ ดำเนินงานต่าง ๆ มักจะเกิด ปัญหาแทรกขึ้นมาทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน ซึ่งเป็น อุปสรรคต่อประสิทธิภาพ และคุณภาพของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบ และการประเมิน ปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป การปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบ ด้วยว่าการปฏิบัตินั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา คุณภาพของงาน การตรวจสอบ เป็นการประเมินและติดตามการปฏิบัติงานในองค์การอย่าง เป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การวางแผนและเข้าสู่การปฏิบัติงานในองค์การ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการปรับปรุง และแก้ไขกระบวนการทำงานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นตามลำดับ เป็นการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายและความรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้นำองค์การจะต้องให้ความสำคัญ กับการกำหนดหน้าที่ และบทบาทของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน และต้องมั่นใจว่ามีคุณสมบัติ เหมาะสมเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ โดยต้องตรวจสอบว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้ หรือไม่ และหากปฏิบัติหน้าที่อย่างดีตามที่ได้รับมอบหมายก็หมายความว่าประสบผลสำเร็จ

และสามารถขับเคลื่อนองค์การไปได้ หากพบข้อบกพร่องก็ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

4. ขั้นตอนการปรับปรุง (Act) สำหรับการปรับปรุง เป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำ ขึ้นอีก การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจาก เดิม เมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การ วางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วยการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง กระบวนการทำงานต่าง ๆ ในองค์การให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสิ่งที่สำคัญและมี ความจำเป็นเพื่อสร้างความก้าวหน้าขององค์การ โดยการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในองค์การ จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่หน่วยงานพบว่าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามมาตรฐาน คณะผู้บริหารจำเป็นต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง มิฉะนั้นจะทำให้กระบวนการประเมินและตรวจสอบจะไร้ผล โดย การปรับปรุงงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานเป็นสิ่งจำเป็น กระบวนการประเมินและตรวจสอบ จะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงระดับมาตรฐานว่าต่ำเกินไปหรือสูงเกินไป การปรับปรุงแก้ไขจึงต้อง สอดคล้องกับมาตรฐาน

กล่าวโดยสรุป การบริหารงานในองค์การส่วนใหญ่หากมีการนำหลักการปฏิบัติงาน PDCA ไปประยุกต์ใช้อย่างสม่ำเสมอ โดยหน่วยงานมีการดำเนินกิจกรรมบางกิจกรรมที่ครบถ้วน ในขณะที่บางกิจกรรมอาจจะไม่ครบถ้วนตามลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานในแต่ละองค์การจะมีวงจร PDCA อยู่หลายส่วน แต่วงจรวงใหญ่ที่สุด คือ วงจรที่มีวิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์ที่เป็นแผนงาน (Plan) สำหรับแผนงานวงใหญ่ซึ่งมีระยะเวลาต่อเนื่องกันหลายปีจึงจะบรรลุผล ส่วนการจะผลักดันให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์เป็นจริง ได้ จะต้องปฏิบัติ โดยนำแผนยุทธศาสตร์มากำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของ หน่วยงาน ในส่วนของวงจรโดยมีความเชื่อมโยงและซ้อนกัน การปฏิบัติงานตามแผนของ หน่วยงานทั้งหมดจะรวมกันเป็นการปฏิบัติขององค์การ (Do) ซึ่งองค์การจะต้องทำการติดตาม ตรวจสอบ (Check) และแก้ไขปรับปรุงจุดที่เป็นปัญหาหรืออาจต้องปรับแผนใหม่ ในแต่ละปี (Act) เพื่อให้วิสัยทัศน์และแผนยุทธศาสตร์เป็นจริงและทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์รวมขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ

สำหรับประโยชน์ของ PDCA มีดังนี้ (ณัฐธัมพ์พัชร อ่อนตาม, 2562)

1. เพื่อการป้องกัน

1.1 เป็นการนำวงจร PDCA ไปใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน การวางแผนที่ดี ช่วยป้องกันปัญหาช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี ลดความสูญเสียในลักษณะต่าง ๆ

1.2 เป็นการทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุม และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลามขนาดใหญ่

1.3 เป็นการตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำ หรือ ลดความรุนแรงของปัญหา และถือว่าเป็นการนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. เพื่อการแก้ไขปัญหา

2.1 หากพบสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่สะดวก ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ประหยัด ควรเร่งแก้ปัญหาทันที

2.2 เป็นการใช้ PDCA เพื่อการแก้ไขปัญหาด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้าง ที่เป็นปัญหา เมื่อพบปัญหาก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3. เพื่อการปรับปรุง

เป็นการนำ PDCA เพื่อการปรับปรุง กล่าวคือ การที่ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหา แต่เราต้องแสวงหาสิ่งต่าง ๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิม เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม โดยที่เมื่อเราคิดว่าจะปรับปรุงอะไรก็ให้นำวงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุงข้อสำคัญต้องเริ่ม PDCA ที่ตัวเองก่อนที่จะมุ่งไปที่บุคคลอื่น

สรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการบริหารคุณภาพที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในองค์กรหรือหน่วยงาน และเพื่อให้องค์กรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผนการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการโดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก ซึ่งหลักการดังกล่าว หากนำมาปรับใช้กับสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากร และผู้เรียนให้มีคุณภาพได้

แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง

มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำเนินชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลืออย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน มีมาตรฐานคุณภาพและหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ นักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการพัฒนามาจากการจัดบริการให้การแนะแนวของโรงเรียน ดังนั้นความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเกี่ยวข้องกับการแนะแนวโดยมีหน่วยงานและบุคคลต่าง ๆ ได้อธิบายไว้ ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, หน้า 7) ให้ความหมายของระบบดูแลว่า กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และครูแนะแนว เป็นบุคลากรหลัก และให้ความหมายของ การดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนานักเรียนและครูให้มีสุขภาพะทางใจ

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, หน้า 131) ได้ให้ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกัน อย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ นักเรียน ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน มีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน เพื่อให้ นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะการณ์ต่าง ๆ โดยมีวิธีการและ เครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เป็นผู้ดำเนินการไปในทิศทาง เดียวกัน

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็นการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็น บุคคลมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจาก การดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาค ำต่าง ๆ มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิด สรุปได้ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, หน้า 7) กล่าวว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน เป็นกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ให้เป็นมนุษย์ที่เติบโตทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ อย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอย่างมี ความสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 3) ได้กำหนดแนวคิด เกี่ยวกับความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพเป็นระบบที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาค ำที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้าง คุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุข

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, หน้า 1) กำหนดไว้ว่า ความสำคัญของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคม มุ่งหวัง ดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการศึกษานั้นไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ

ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและเชิงลบอันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนานักเรียนครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตองงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าทางสังคม ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบมีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนจนเกิดผลดีต่อทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557) กล่าวว่า การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการโดยต้องจัดให้เหมาะสมกับ บริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน และสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง คุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจการสร้างความปลอดภัยให้กับ เด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญและความจำเป็น โดยนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านพฤติกรรมให้มีคุณภาพ ครูใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการเรียน ข้อมูลสุขภาพของนักเรียน และข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการบริการที่สำคัญอย่างหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้มีความเจริญงอกงามและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยการนำวัตถุประสงค์ของหน่วยงานภาครัฐมาสรุปรวมกัน มีนักการศึกษา ได้ให้วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือเรียนไว้ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, หน้า 7) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) เพื่อเป็นการวางกรอบในการดำเนินงานให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ ไว้เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ และ 2) เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชนมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐาน การปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 7) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ 1) เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ 2) เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์การ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอย หลักฐานการปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2566ก, สื่อออนไลน์; 2566ข, สื่อออนไลน์) ได้เสนอวัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้ 1) เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ 2) เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคล มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐาน การปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้ 3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา 4) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ตรงตามสภาพปัญหาและสอดคล้องอย่างมีระบบ และ 5) เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 4) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้ 1) เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์การภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ มีระบบ อีกทั้งนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ โดยให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน

องค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกัน และการช่วยเหลือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติดปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสม ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, หน้า 9) ได้กำหนดประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น 3) นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ 4) นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และ 5) นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2551) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 17) กำหนดประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

- 1) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา 2) สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น 3) นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนา

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional quotient: EQ) ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (Intelligence quotient: IQ) คุณธรรม จริยธรรม (Moral quotient: MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค (Adversity quotient: AQ) 4) นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข และได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างรอบด้าน 5) ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจัง ด้วยความเสียสละ เอาใจใส่ 6) หลักการเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 7) เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน และ 8) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน ขอบข่าย โครงสร้างในการดำเนินงาน วิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นจะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เป็นต้น โดยข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีการและเครื่องมือ ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนนั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ตรงกับปัญหา และเป็นความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่ได้ข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ แล้ว ต้องนำข้อมูลทั้งหมดเหล่านั้นมาบูรณาการ เพื่อที่จะรู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียน เมื่อดำเนินงานผลประโยชน์ที่ได้รับก็จะเกิดขึ้นกับหลายฝ่าย และสิ่งที่จะทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนำไปสู่การวางแผนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น นอกจากการดำเนินการด้านการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในยุคที่มีการปรับเปลี่ยนทางสังคมอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านการสื่อสาร สภาพสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิต สุขภาพกายของนักเรียน ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นกระบวนการที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถมีคุณธรรม

จริยธรรม มีทักษะในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ ซึ่งได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559, หน้า 13-21) ได้อธิบายกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน หรือเกิดได้น้อยที่สุด

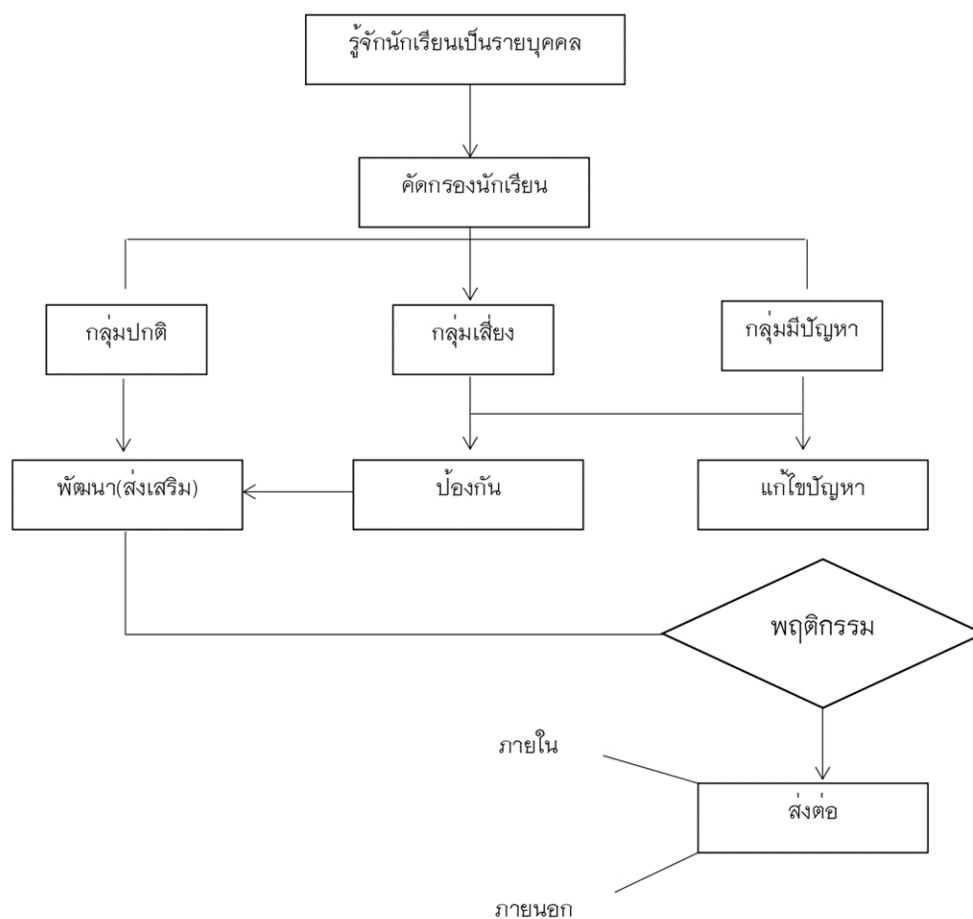
2. การคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มปกติ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือสังคมคาดหวังต่อไป

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

5. การส่งต่อ ในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็ว หากปล่อยให้ปัญหานั้นเป็นบอบบาบหนักหนาของครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหา

ใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งการส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก ซึ่งสอดคล้องสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554) กำหนดกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิตแสดงกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังปรากฏในภาพ 4

ภาพ 4 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต, 2566ก, สื่อออนไลน์; 2566ข, สื่อออนไลน์

นอกจากนั้น สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2566ก, สื่อออนไลน์; 2566ข, สื่อออนไลน์) ได้กำหนดกระบวนการดำเนินงาน วิธีการ เครื่องมือ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงกระบวนการดำเนินงาน วิธีการ เครื่องมือ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน	กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
1.1 ด้านความสามารถ	1.1.1 การเรียน	1. ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม (ป.06/ปพ.8)	1. ระเบียนสะสม (ป.06/ปพ.8)
	1.1.2 ความสามารถอื่น ๆ	2. ศึกษาข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน	2. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน
1.2 ด้านสุขภาพ	1.2.1 ร่างกาย	3. ศึกษาข้อมูลจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์	3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์
	1.2.2 จิตใจ	4. การสัมภาษณ์นักเรียน	4. แบบสัมภาษณ์นักเรียน
1.3 ด้านพฤติกรรม		5. การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน	5. แบบสังเกตพฤติกรรม
1.4 ด้านครอบครัว	1.4.1 เศรษฐกิจ	6. การสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน	6) แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน
	1.4.2 การคุ้มครองนักเรียน	7. การสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน	7. แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน
	1.4.3 การเลี้ยงดู	ฯลฯ	ฯลฯ
1.5 ด้านสังคม			
1.6 ด้านอื่น ๆ			
2. การคัดกรองนักเรียน			
2.1 กลุ่มปกติ		1. วิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม (ป.06/ปพ.8)	1. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน
2.2 กลุ่มเสี่ยง		2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน	2. แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
2.3 กลุ่มมีปัญหา		3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่ง ข้อมูลอื่น ๆ เช่น	3. แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน
		3.1 ผู้เลี้ยงดู	4. แบบประเมินปัจจัยเสี่ยง
		3.2 บุคคลแวดล้อมนักเรียน	
		3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแวดล้อมนักเรียนกับนักเรียน	
		3.4 สังคม	

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
3. การส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่ม	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1. กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2. ประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom meeting) 3. กิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น 3.1 กิจกรรมที่สร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนกับนักเรียน 3.2 กิจกรรมกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเสียสละ ความสามัคคี 3.3 กิจกรรมที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง 3.4 กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว 3.5 กิจกรรมสร้างเสริมทีมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ฯลฯ	1. แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมของนักเรียน 2. แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียน 3. แบบบันทึก/สรุปประเมินผล การดำเนินกิจกรรม 3.1 โฮมรูม 3.2 ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 3.3 กิจกรรมที่สร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนกับนักเรียน 3.4 กิจกรรมกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเสียสละ ความสามัคคี 3.5 กิจกรรมที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง ฯลฯ
4. การป้องกัน	1. ให้การศึกษาเบื้องต้น 2. ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียน เช่น 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง	1. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันปัญหาของนักเรียน 2. แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3. แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
5. การแก้ไข	1. ให้การปรึกษา 2. ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการแก้ไขปัญหาและการช่วยเหลือนักเรียน เช่น 2.1 กิจกรรมแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยวิธีการให้นักเรียนใกล้ชิดกับครู/กลุ่มเพื่อน เพื่อการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม 2.2 กิจกรรมแก้ปัญหาระยะยาวโดยวิธีการเชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้ประกอบวิชาชีพ มาร่วมกันค้นหา วิเคราะห์ และวางแผนแนวทางในการจัดการแก้ปัญหา	1. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันปัญหาของนักเรียน 2. แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3. แบบบันทึกรายงานผลการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนทั้งเฉพาะหน้าและระยะยาว
6. การส่งต่อ	1. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน 2. บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กตามหน่วยงานต่าง ๆ โดยครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการ	1. แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การป้องกันและแก้ปัญหา
4. การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน
5. การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 8-9) ยังได้กำหนดให้เป็นระบบที่มุ่งวางพื้นฐานและแนวทางการดำเนินการในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มุ่งไปสู่ความรับผิดชอบในการดูแลพัฒนาการของนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม (Educating the whole child)
2. การวางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนมีครู-อาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคนที่จะดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเชื่อมประสานการดำเนินงานทุกส่วนทั่วทั้งโรงเรียน
3. การสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ ได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้การดูแลทางบ้าน โรงเรียน และชุมชนร่วมประสานงานกัน
4. การส่งเสริมให้ผู้ปกครองรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือกัน เผื่อระวัง ดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนบุตรหลาน
5. การประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญในหลายสาขา เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ และสหวิชาชีพ

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต (2566ก, สื่อออนไลน์; 2566ข, สื่อออนไลน์) ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครู-อาจารย์ ให้ส่งเสริมดูแลพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม
 2. วางระบบที่จะสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนจะมีครู-อาจารย์ อย่างน้อยหนึ่งคนที่จะคอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง
 3. สนับสนุนให้ครู-อาจารย์ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้านโรงเรียน และชุมชนเชื่อมประสานและร่วมกัน เป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 4. ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญการในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้มีการส่งต่อและรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 17-22) ได้กำหนดไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญ 5 ประการ แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือแตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 18) ได้กำหนดไว้ว่า ความหลากหลายของนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, หน้า 2) ได้กำหนดไว้ว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมที่หลากหลาย รูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลของนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

1. ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1.1 ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1.1 ด้านการเรียน ครูที่ปรึกษาควรทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชาผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน

1.1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ ควรทราบบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน ความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1.2 ด้านสุขภาพร่างกาย แยกเป็น

1.2.1 ด้านร่างกาย โรคประจำตัว ส่วนสูง น้ำหนัก ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น

1.2.2 ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรม เช่น มีอารมณ์ซึมเศร้า วิดกกังวล พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ซ้ำอาย ตลอดจนความประพฤติต่าง ๆ

1.3 ด้านครอบครัว แยกเป็น

1.3.1 ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดามารดาผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน

1.3.2 ด้านความคุ้มครองนักเรียน รายละเอียดที่ครูที่ปรึกษาต้องทราบ เช่น จำนวนพี่น้อง บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดาบุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว การใช้สารเสพติด การติดสุรา การเล่นการพนัน

2. การศึกษาจากข้อมูล ได้แก่

2.1 ผลงานของนักเรียน การเขียนเกี่ยวกับชีวประวัติ บันทึกประจำวัน หรือชิ้นงาน เช่น สมุดทำงาน งานฝีมือ/สิ่งประดิษฐ์ โครงงาน

2.2 เอกสารหลักฐานอื่น ๆ เช่น ระเบียบสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี บันทึกสุขภาพจากแพทย์ บันทึกสรุปรูปการประเมินจุดแข็งจุดอ่อน (SDQ) บันทึกสรุปรูปการสำรวจเบื้องต้น เพื่อคัดแยกความพิการ/บกพร่อง บันทึกสรุปรูปการตรวจความสามารถพิเศษ บันทึกสรุปรูปการสำรวจนักเรียนด้อยโอกาส

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, หน้า 3) กล่าวว่า วิธีการหรือเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูหรือเพื่อนของนักเรียน รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับ และเก็บไว้เป็นอย่างดี มิให้ผู้ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่นๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา และมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบสะสมไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมในแต่ละปี หรือจนครบ 6 ปีการศึกษา

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทน) เป็นเครื่องมือที่ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2551, หน้า 6) เป็นผู้จัดทำขึ้นโดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงและความตรงจำนวนข้อไม่มากนักคณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตโดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงแบบประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจ ซึ่งช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น ซึ่งแบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด อันประกอบด้วย 1) ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก 2) ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน และ 3) ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมิน พฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษา ก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียนซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 การสังเกต เป็นกลวิธีใช้ศึกษาเด็ก เพื่อจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในตัวนักเรียนได้มากที่สุด เพื่อที่ครูได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่การสังเกตจะใช้ได้ผลก็ต่อเมื่อผู้สังเกตได้รับการฝึกฝนการสังเกตมาเป็นอย่างดี และได้มีการสังเกตอย่างเป็นระบบ คือ จะต้องสังเกตทั้งพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก แต่สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กในขณะนั้น สังเกตเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน และมีการสังเกตเด็กเป็นระยะเวลาานพอสมควร ผู้สังเกตที่ขาดคุณภาพอาจจะทำให้การสังเกตขาดความเชื่อถือได้ และเกิดความผิดพลาดในการจดบันทึกรายงานผลการสังเกต แม้ว่าการสังเกตจะมีขอบเขตจำกัดบางประการ แต่ผู้สังเกตได้กระทำอย่างมีหลักเกณฑ์และรอบคอบแล้ว ผลของการสังเกตย่อมจะสามารถเชื่อมั่นได้ การสังเกตเป็นเทคนิควิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลและในบางครั้ง อาจเป็นการช่วยเสริมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และยังช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่าตรงตามความเป็นจริงเพียงใด และยังทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลเที่ยงตรงขึ้นอีกด้วย การสังเกตเป็นการช่วยครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้เข้าใจผู้เรียนดีขึ้น เช่น ในขณะที่ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูมักสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อได้รับทราบว่าคุณผู้เรียนมีความสนใจฟังหรือไม่ สนใจครูผู้สอน และนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาวินิจฉัยเพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป

3.2 การสัมภาษณ์ เป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนวใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก การสัมภาษณ์มี 2 ชนิด คือ การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงและการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีอื่น เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจตัวเด็กอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ส่วนการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษาเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แก้ปัญหาของตนที่กำลังประสบอยู่ได้ เพื่อให้เขาได้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การสัมภาษณ์เป็นวิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์จะเห็นพฤติกรรมของเด็ก สามารถนำมาประกอบการพิจารณาในการทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น การสัมภาษณ์อาจสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เพื่อนของเด็ก ครูผู้สอนเด็กคนนั้น

3.3 การเยี่ยมบ้าน เป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูแนะแนวได้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน เป็นการเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการรู้จักนักเรียนเฉพาะที่โรงเรียนไม่ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนอย่างถูกต้องเสมอไป เพราะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่แสดงออกที่โรงเรียนนั้น แท้ที่จริงอาจจะมีสาเหตุมาจากสภาพความเป็นไปทางบ้าน จึงมีความจำเป็นที่ครูและผู้แนะแนวจะต้องออกไปทำการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดในการศึกษาเด็ก ข้อมูลที่ควรจะได้จากการเยี่ยมบ้าน คือ สภาพทั่วไปของบ้าน สิ่งแวดล้อมของบ้านบุคคลที่อยู่ในบ้าน เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียน เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูจึงควรทราบข้อมูลด้านนี้

3.4 การตรวจสุขภาพและระเบียบสุขภาพ จัดว่าเป็นวิธีและเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน ทำให้สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาของนักเรียนได้ง่ายขึ้น เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนนั้น บางครั้งอาจมีสาเหตุมาจากการมีสุขภาพไม่ดีก็ได้ ดังนั้นการตรวจสุขภาพและระเบียบสุขภาพจึงเป็นกลวิธีและเครื่องมือที่จะขาดเสียมิได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

4. ด้านอื่น ๆ ที่พบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการดำเนินงานโดยการใช้ระเบียบสะสมที่ให้ข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว

โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การสังเกต เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีพื้นฐานไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ การรับรู้ข้อมูลของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจมากขึ้น นำข้อมูลไปคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

การคัดกรองนักเรียน

ด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐาน ความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่าง

ถูกทาง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 19) ได้กำหนดไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครู ในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของ โรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกิน ขอบเขต การปรับตัวทางเพศที่ไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนมีการเปลี่ยนแปลง ไปในทางลบจัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไขตามแต่กรณี

กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรอง ของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและ มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาก็เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษา ไม่ได้คัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของ นักเรียนจะมีย่นลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไข โดยเร่งด่วน ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจาก กลุ่มปกติโดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียน ในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองเป็นความลับ นอกจากนี้หากครู ที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสาร ที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจผิดว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่าง จากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู-อาจารย์เพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครู-อาจารย์ในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีประเด็นในการพิจารณาการจัดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียนรู้

- 1.1.1 ผลการเรียนรู้ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน
- 1.1.2 ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน
- 1.1.3 ความสามารถในการเรียน
- 1.1.4 ความสม่ำเสมอในการมาเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ ประเด็นการพิจารณา คือ

- 1.2.1 การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี
- 1.2.2 ความถนัด ความสนใจและผลงานในอดีตที่ผ่านมา
- 1.2.3 บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน
- 1.2.4 การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย ประเด็นการพิจารณา คือ

- 2.1.1 ความผิดปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน
- 2.1.2 โรคประจำตัว
- 2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง
- 2.1.4 ความสะอาดของร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม ประเด็นการพิจารณา คือ

- 2.2.1 สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือซึมเศร้า
- 2.2.2 ความประพฤติ
- 2.2.3 พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่นพฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น

2.2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครูผู้ปกครอง.การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

3. ด้านครอบครัว

3.1 ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นการพิจารณา คือ

3.1.1 ผู้หารายได้ให้ครอบครัว

3.1.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน

3.1.3 ความพอเพียงของรายรับกับรายจ่าย

3.1.4 จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน ประเด็นการพิจารณา คือ

3.2.1 ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง

3.2.2 ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

3.2.3 ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่มักทะเลาะเบาะแว้งใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอย แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน

3.2.4 การใช้สารเสพติด การดื่มสุราหรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง/รุนแรงของสมาชิกในครอบครัวแหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการคัดกรองนักเรียน

1. ระเบียบสะสม

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (The strengths and difficulties questionnaire: SDQ)

3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

4. วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องจากแบบสอบถาม การสังเกตการณ์สอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียน แฟ้มสะสมงานและการสอบถามจากนักเรียนโดยตรง

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน คือ การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์ปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์คัดกรองนักเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ปัญหา เกณฑ์การประเมินมีการคัดกรอง นักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน มีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น และมีการนำผลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษาและนำไปใช้

การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยให้พลละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 32) ได้กำหนดไว้ว่าการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไว้ 5 แนวทาง ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียนโดยส่วนใหญ่ จึงเป็นเวลาเข้าก่อนเข้าแถวหรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรมอาจทำเป็นชมรม เป็นโครงการหรือเป็นงานของโรงเรียนโดยมีครูที่ปรึกษาร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียนและความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเองโดยมีครูที่ปรึกษา การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้น และหากมีเทคโนโลยีทันสมัย ก็จะจูงใจให้นักเรียนร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

2. กิจกรรมในห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมมีบทบาทในกลุ่มและได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมร่วมกับเพื่อนมากกว่าเนื้อหาวิชาการ จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Centered) หรือการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน แต่ทั้งนี้การจัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนก็สามารถดำเนินการในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี โดยขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียน

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกัน ทั้งด้านความสามารถบุคลิกภาพเพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริงและไม่มีปัญหาในการจับคู่ หรือถูกข่มขู่ ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแลนักเรียนทั้งคู่ ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กันและยินดี ให้หรือรับการดูแลช่วยเหลือจากเพื่อนอีกคนหนึ่ง ครูที่ปรึกษาต้องดูพฤติกรรมของทั้งคู่ อยู่เสมอว่า ช่วยเหลือกันได้หรือไม่ ปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งควรมีการสอบถามหรือ ให้คำแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีแนวทางการดำเนินกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน ดังนี้

3.1 นักเรียนที่เรียนเก่งให้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อการติวหรือสอนเสริม ให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า

3.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง จับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่ได้ แสดงความสามารถออกมาให้เห็นเพื่อการนำไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถ ออกมา เช่น การเล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด

3.3 นักเรียนที่ชอบเก็บตัว ซ้ำอาย ไม่มีเพื่อน ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีสัมพันธภาพดี มีจุดแข็งด้านสัมพันธภาพทางสังคม

4. กิจกรรมซ่อมเสริม เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งครูในระดับชั้น เดียวกัน จำเป็นต้องร่วมมือ ร่วมใจกันวางแผนสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือ เรียนรู้ช้าไม่ทันเพื่อน ครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานของความร่วมมือจากครูประจำวิชา ก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม

5. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาควรมีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใย ของครูที่มีต่อนักเรียน จากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นแทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้านไม่พอใจทั้งกับครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง และการเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียนเป็นการส่วนตัว

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา นั้นจำเป็นต้องให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียน จนกลายเป็นปัญหาสังคม การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงาน ที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม

ต่อไป ดังนั้นการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ และได้เสนอการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียน โดยส่วนใหญ่จึงเป็นเวลาเช้าก่อนเข้าแถว หรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรมอาจจัดทำเป็นชมรมเป็นโครงการ หรือเป็นงานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษากับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียน และความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิก หรือเป็นผู้ร่วมจัดกิจกรรม หรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาการที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเอง และหากโรงเรียนมีเทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

2. กิจกรรมในห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ช่วยให้นักเรียน ทุกคนมีส่วนร่วม มีบทบาทในกลุ่ม และได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกันทั้งด้านความสามารถ บุคลิกภาพเพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริง และไม่มีปัญหาในการจับคู่หรือถูกข่มขู่ ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแล นักเรียนทั้งคู่ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กันและยินดีให้หรือรับการดูแลช่วยเหลืออีกคนหนึ่ง ครูที่ปรึกษาต้องสังเกตพฤติกรรมของทั้งคู่ อยู่เสมอว่าช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรรวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำแนะนำในการจับคู่ เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ

4. กิจกรรมซ่อมเสริม เป็นการแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน ซึ่งครูในระดับชั้นเดียวกัน จำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกัน วางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กที่เรียนอ่อนหรือเรียนรู้ช้า เรียนรู้ไม่ทันเพื่อน ครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานของความร่วมมือจากครูประจำวิชาก่อนส่งนักเรียน ไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม

5. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาควรมีทักษะการสื่อสาร และควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อเด็กจากพฤติกรรม ที่สังเกตเห็น แทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้านไม่พอใจโรงเรียน ครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง

พนม เกตุมาน (2557, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า การป้องกันก่อนเกิดปัญหา ได้แก่ การเลี้ยงดูเด็กให้ดีมีพัฒนาการทุกด้าน กลายเป็นคนที่มีบุคลิกภาพดี เมื่อมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ มีสุขภาพจิตดี การมีครอบครัวที่ดี การมีสุขภาพทางร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ โรคทางสมองและระบบประสาท การตั้งครรภ์ที่แข็งแรง สิ่งแวดล้อมและชุมชนที่เอื้อเพื่อพ่อแม่ ช่วยเหลือกัน ปราศจากอาชญากรรม สารเสพติด และการทำร้ายต่อกัน

มนัส หศิริกุล (2557, สื่อออนไลน์) กล่าวถึง การป้องกันปัญหาว่า

1. ปัญหาทางด้านร่างกาย เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง เช่น เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการมองเห็น สายตาสั้น สายตาเอียง ปัญหาการได้ยิน เช่น ได้ยินเสียงคุณครูไม่ชัดเจน หรือได้ยินเพียงเบา ๆ หรือเด็กมีร่างกายอ่อนแอ เป็นโรคต่าง ๆ ปัญหานี้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน และทำให้เด็กเรียนไม่รู้เรื่องได้ การป้องกันโดยธรรมชาติของเด็กเล็กมักจะไม่นับบอกพ่อแม่ถึงปัญหาความผิดปกติทางร่างกายของตนเอง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูควรถามบ่อย ๆ

2. ปัญหาทางด้านอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรม เด็กที่คิดมาก เครียดง่าย วิตกกังวล ซึมเศร้า หรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง มักขาดความสุขในการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนเด็กที่ถูกพ่อแม่เลี้ยงอย่างตามใจเกินไปหรือถูกพ่อแม่ละเลยทิ้งขว้าง มักเป็นเด็กที่ขาดระเบียบวินัยในชีวิต ซึ่งเขาจะไม่ใส่ใจการเรียนเพราะเห็นว่าไม่ได้มีความสำคัญอย่างไร แต่มักจะมีพฤติกรรมเกเร หนีโรงเรียน ดิตยาเสพติด การป้องกันคือ มีเด็กเรียนเก่งมากมายที่กลายเป็นเรียนไม่เก่ง เพราะมีปัญหาทางด้านอารมณ์ จิตใจ และพฤติกรรม ซึ่งผู้ปกครองต้องใช้เวลาและความอบอุ่นกับลูกให้มาก โดยการใกล้ชิด ดูแล พูดคุยกับลูกหรือทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น อ่านหนังสือด้วยกัน สอนการบ้านลูก ช่วยกันปลูกต้นไม้

3. ปัญหาการขาดแรงจูงใจ เด็กบางคนรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องไม่สนุกเหมือนการเล่นและมักไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญของการเรียนว่าดีกับตนเองอย่างไร หรืออาจเพราะเรียนวิชาหนึ่งแล้วไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง เรียนอ่อนในวิชาใดวิชาหนึ่งเลยพาลรู้สึกว่าไม่อยากเรียนอะไรเลย เพราะคงเรียนไม่รู้เรื่องเหมือนกัน การป้องกันนั้นผู้ปกครองหรือครูต้องพยายามกระตุ้นให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุกโดยใช้เทคนิคต่างๆ เข้ามาช่วยเสริม เช่น การฝึกนับเลขโดยใช้ตุ๊กตาหรือหุ่นยนต์ตัวเล็ก ๆ การท่องศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้บทเพลง การเรียนวิทยาศาสตร์โดยใช้สิ่งแวดล้อมการทดลองด้วยตนเองหรือผ่านการดูสารคดี

4. ปัญหาการขาดสมาธิ เด็กที่ขาดสมาธิหรือสมาธิสั้นจะขาดความอดทน อยู่ไม่สุข วอกแวกง่าย ไม่สามารถบังคับตัวเองให้จดจ่ออยู่กับการเรียนได้นาน ซึ่งปัญหาการขาดสมาธิในการเรียนจะส่งผลให้เด็กเป็นคนมีความจำที่ไม่ดี ไม่สามารถเรียนได้อย่างปะติดปะต่อ จึงมัก

เป็นเรื่องยากมากที่เด็กขาดสมาธิจะเป็นเด็กที่เรียนเก่งได้ การป้องกันคือ อย่าให้ลูกอยู่ในสิ่งเร้ามากเกินไป เช่น ที่บ้านไม่ควรเปิดวิทยุ โทรทัศน์เสียงดังตลอดวัน ควรให้ลูกได้มีเวลาอยู่กับความเงียบสงบบ้าง โดยอาจจัดมุมหนังสือนิทานในบ้านให้เขาได้ใช้เวลาที่จะอยู่ในมุมนั้น โดยเปิดเพลงจังหวะช้า ๆ เบา ๆ คลอไปด้วย ก็จะทำให้ลูกมีสมาธิ

วรัญญา พงษ์เกษม, นุสรรา กลิ่นจำปา และมณีนีรัตน์ อุณจันทร์ (2557, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ปัญหาที่พบและวิธีการป้องกัน มีดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์กับพ่อแม่วัยนี้ จะแสดงพฤติกรรมที่แสดงความเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างมาก การพูดจาไม่ค่อยเรียบร้อย อารมณ์แปรปรวนเปลี่ยนแปลงง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครูอาจารย์หงุดหงิดไม่พอใจได้มากมาย ถ้าใช้วิธีการจัดการไม่ถูกต้อง เช่น ใช้วิธีดุว่ากล่าว ตำหนิ หรือลงโทษรุนแรง จะเกิดปฏิกิริยาต่อต้านเป็นอารมณ์ต่อกัน ไม่ได้ช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน วิธีการจัดการกับปัญหาพฤติกรรมเหล่านี้ เริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความต้องการของผู้เรียน มีการตอบสนองโดยประนีประนอมยืดหยุ่น แต่ก็ยังคงมีขอบเขตพอสมควร พยายามจูงใจให้ร่วมมือมากกว่าการบังคับการตรง ๆ หรือรุนแรง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีไว้ก่อน อย่าหงุดหงิดกับพฤติกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ

2. ปัญหาการใช้สารเสพติด ตามธรรมชาติของผู้เรียนจะมีความอยากรู้อยากเห็น อยากรลองมาก ถ้าขาดการยับยั้งชั่งใจด้วย การที่อยู่รวมกลุ่มเพื่อนที่ใช้สารเสพติด หรือเพื่อนใช้สารเสพติดจะมีการชักชวนให้ใช้ร่วมกัน บางคนไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน บางคนใช้เพื่อให้เหมือนเพื่อน ๆ เมื่อลองแล้วเกิดความพอใจก็จะติดได้ง่าย

3. ปัญหาทางเพศ พฤติกรรมรักร่วมเพศ เป็นพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้มาก คนที่เป็นรักร่วมเพศมักจะเจอปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มากกว่าคนทั่วไป ในบางสังคม มีการต่อต้านพฤติกรรมรักร่วมเพศ มีการรังเกียจ ล้อเลียน ไม่ยอมรับ บางประเทศมีกฎหมายลงโทษการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกันเอง รักร่วมเพศ คือพฤติกรรมที่พึงพอใจทางเพศกับเพศเดียวกัน อาจมีการแสดงออกภายนอกให้เห็นชัดเจนหรือไม่ก็ได้

4. ปัญหาบุคลิกภาพ ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนจะเป็นวัยที่มีพัฒนาการของบุคลิกภาพอย่างชัดเจนทั้งนิสัยใจคอ การคิด การกระทำ จะเป็นรูปแบบที่สม่ำเสมอ จนสามารถคาดการณ์ได้ว่าในเหตุการณ์แบบนี้ เขาจะแสดงออกอย่างไร ถ้าการเรียนรู้ที่ผ่านมาดีด้วย

แต่ในทางตรงข้ามถ้ามีปัญหาในชีวิต หรือเรียนรู้แบบผิดๆ จะกลายเป็นบุคลิกภาพที่เป็นปัญหา ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้น้อย เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง และจะติดตัวไปตลอดชีวิต ถ้าเป็นปัญหามาก ๆ เรียกว่าบุคลิกภาพผิดปกติ

5. ความประพฤตินิดปกติ คือ โรคที่มีปัญหาพฤติกรรมกลุ่มที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยตนเองพอใจ ได้แก่ การละเมิดสิทธิผู้อื่น การขโมย ฉ้อโกง ดึงชิงวิ่งราว ทำร้ายผู้อื่น ทำลายข้าวของ เกเรหรือละเมิดกฎเกณฑ์ของหมู่คณะหรือสังคม การหนีเรียน ไม่กลับบ้าน หนีเที่ยว โทกหกหลอกหลวง ล่วงเกินทางเพศ การใช้สารเสพติด อาการดังกล่าวนี้มักจะเกิดขึ้นต่อเนื่องมานานพอสมควร สัมพันธ์กับปัญหาในครอบครัว การเลี้ยงดู ปัญหาอารมณ์ ผู้ปกครองมีหน้าที่รับผิดชอบพฤติกรรมของนักเรียนในส่วนของโรงเรียนใช้ความพยายามทุกหนทางเพื่อทำงานร่วมกับผู้ปกครอง และในการช่วยเหลือปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดจึงสำคัญที่โรงเรียนและพ่อแม่ต้องทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่นักเรียน ผู้ปกครอง และครูต้องสื่อสารกันและกัน ต้องพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนและสภาพความเป็นอยู่ที่โรงเรียน การประชุมและหารือกันนี้ ควรอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ผู้ปกครองต้องอ่านและนำข้อมูลที่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมดจากโรงเรียนไปพิจารณา นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับการบ้านหรือตารางเรียน สิ่งเหล่านี้จะบอกว่าในชั้นเรียนของนักเรียนมีการสอนวิชาใดบ้าง แผนเหล่านี้ยังรวมถึงข้อมูลสำคัญสำหรับผู้ปกครอง

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นการดำเนินงานให้ความรู้ต่อประเด็นที่เป็นปัญหาของนักเรียนให้นักเรียนทราบกับปัญหาที่เกิดขึ้นในการที่จะป้องกันปัญหาของนักเรียนต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนแก่ผู้ปกครองและตัวนักเรียน การวิเคราะห์สาเหตุปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มมีปัญหา กำหนดวิธีการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน

3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 29-30) ได้กำหนดว่าการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ประกอบด้วย

1. กิจกรรมโฮมรูม (Home Room) โฮมรูม หมายถึง ห้องที่กำหนดให้ครูคนใดคนหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อนักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อลงเวลามาเรียนของนักเรียนทั้งในเวลาเช้าและบ่ายและประกาศแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบทั้งอบรม ตักเตือน สั่งสอนให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็น เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมมีความแตกต่างกันไปบางโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมนี้ในช่วงเช้ามืดก่อนเข้าเรียน โดยเวลาวันละประมาณ 15-20 นาที บางโรงเรียนอาจจัดสัปดาห์ละครั้ง ๆ ประมาณ 40-50 นาที โดยอาจจัดในช่วงเช้าหรือเย็นแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ส่วนครูผู้ดำเนินการกิจกรรมโฮมรูม นั้น โดยทั่วไปมอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดำเนินการเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดทั้งวัน สามารถเห็นและเข้าใจในปัญหาและพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนในห้องเรียนได้อย่างดี

2. กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเป็นสุข มีคุณค่าและประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ..2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสคุ้นเคยและรู้จักนักเรียนในความดูแลมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันการจัดกิจกรรมโฮมรูมเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและฝึกทักษะต่าง ๆ มากกว่าการบรรยาย การออกคำสั่งหรือขู่ให้กลัว โดยจัดให้ครอบคลุมสาระใน 5 ด้าน ซึ่งประมวลจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา

ดังนี้ 1) ด้านการเรียนและอาชีพ 2) ด้านการปรับตัว 3) ด้านเพศและการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่มีผลกระทบต่อจิตใจ 4) ด้านยาเสพติด 5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

3. กิจกรรมโฮมรูม โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) กิจกรรมโฮมรูมสั้น ใช้เวลา 15-20 นาที 2) กิจกรรมโฮมรูมยาว ใช้เวลา 50-60 นาที ทั้งนี้ การใช้โฮมรูมสั้นหรือโฮมรูมยาวขึ้นอยู่กับปัญหาความต้องการนโยบายวัตถุประสงค์ และความพร้อมของโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 5) กล่าวถึง การใช้กิจกรรมโฮมรูมเพื่อเป็นการส่งเสริมนักเรียนว่าเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่โรงเรียนชั้นพื้นฐานในต่างประเทศนิยมนำมาใช้ในการช่วยเหลือดูแลเด็กในเรื่องต่าง ๆ ทั้งเรื่องการเรียนรู้และชีวิตทุกด้าน โดยมีผลการประเมินยืนยันถึงข้อดีของการใช้กิจกรรมโฮมรูมจากโรงเรียนหลายแห่งว่าสามารถช่วยลดปัญหาและช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการในแต่ละด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาดีขึ้น

ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย (2557, หน้า 5) ได้กำหนดว่า การส่งเสริมนักเรียนว่า การเสริมลักษณะเด่นโดยฝึกความสามารถด้านอื่นไปพร้อมกัน แต่ละคนมีจุดเด่น ความชอบ ความถนัดแตกต่างกันแต่ก็ยังมีส่วนที่ต้องส่งเสริมด้านอื่นอีก ดังนั้น การเลือกกิจกรรมเฉพาะจนเกิดการเรียนรู้ เช่น การเรียนพิเศษ การเรียนเปียโน คอมพิวเตอร์ ฝึกพูดภาษา ทำกับข้าว ว่ายน้ำ จะฝึกได้สั้น ๆ เช่น 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์แต่สม่ำเสมอจะช่วยให้เกิดความสามารถเกิดขึ้นในระยะยาวได้ แต่จะได้เพื่อนหรือต้องปรับตัวเข้ากับคนอื่นน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับ การเข้าค่ายฤดูร้อนระยะยาว ที่เน้นการอยู่ร่วมกับคนอื่น ช่วยตัวเอง ต้องตัดสินใจ ได้ตื่นตัว ผจญภัยต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จะช่วยพัฒนาทักษะในด้านอารมณ์ การปรับตัวและการเข้าสังคมได้

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคน ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว โดยครูที่ปรึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนในแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพและมีความภาคภูมิใจตนเองในด้านต่าง ๆ มากขึ้น

การส่งต่อนักเรียน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทาง และรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานั้นเป็นบอบาพหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โต จนยาก

ต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 38) ได้กำหนดว่า ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการแก้ปัญหา อาจมีบางกรณี ที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยัง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง และ รวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ย่ำแย่เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยาก ของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขการส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่ให้การช่วยเหลือได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ลักษณะปัญหา เช่น การส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง การส่งต่อภายในหากส่งไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ปัญหาที่ยากต่อ การช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม ซ้ำซ้อนหรือรุนแรง แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลือก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก ไป

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยัง ผู้เชี่ยวชาญภายนอก การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนหรือการส่งต่อนักเรียนนั้น ในบางกรณี ครูที่ปรึกษาดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรอง นักเรียนก็ได้โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554, หน้า 28) ได้เสนอแนะ การส่งต่อ นักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับ อาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะดำเนินการ ช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบ แล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อน ของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

สรุปได้ว่า การส่งต่อนักเรียน คือ การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น เกณฑ์การประเมิน มีเครือข่ายการส่งต่อภายในและภายนอก มีกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา มีการติดตามผลการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้น มีการปรับปรุงพัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ มีเครือข่ายการส่งต่อภายในและภายนอกโรงเรียน มีการส่งต่อภายในและ/หรือภายนอกพร้อมกับข้อมูลผลการช่วยเหลือเบื้องต้น มีการติดตามประเมินผล สรุปรายงานผลการส่งต่อมีการปรับปรุงพัฒนาการส่งต่ออย่างมีระบบ มีเครือข่ายสหวิชาชีพที่มีการจัดตั้งมีแผนดำเนินงาน และมีกิจกรรมการประสานงาน การร่วมดำเนินงานป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของความสำเร็จ

สมใจ ลักษณะ (2552, หน้า 251-252) ได้ให้ความหมายของความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง การวินิจฉัย การรับรู้และประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลว่ามีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องและบรรลุในผลที่คาดหวังขององค์การ มีความคาดหวังในความสำเร็จ 4 ด้าน เป็นสำคัญ ได้แก่ 1) การบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ (Goal accomplishment) หมายถึง การพิจารณาผลผลิตของการทำงานว่าตรงเป้าหมายที่ต้องการเพียงใด 2) การจัดหาและการใช้ทรัพยากร (Procurement and resource using) หมายถึง การพิจารณาว่าจะมีผลผลิตได้ตามเป้าหมายความสำเร็จนั้นต้องจัดหาทรัพยากรอย่างไร เป็นการพิจารณาประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด และไม่เกิดการสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน 3) กระบวนการปฏิบัติงาน (Operation process) หมายถึง การพิจารณาว่าจะต้องปฏิบัติงานภายในองค์การ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทวิชาชีพ การมีประสิทธิภาพของการทำงานที่ได้ผลงานครบถ้วนโดยใช้เวลาน้อย มีการใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการช่วยปฏิบัติงาน และ 4) ความพอใจของทุกฝ่าย (Participant satisfaction) หมายถึง การพิจารณาว่าผลงานที่มีความสำเร็จด้านต่าง ๆ ภายใต้กระบวนการทำงานของตนเองนั้น ต้องสร้างความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ตามไปด้วย

สรุปได้ว่า ความสำเร็จ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่เอาชนะปัญหา อุปสรรค หรือทำงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความพยายามมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งที่ตนปรารถนาให้บังเกิดผลอย่างดีที่สุด

ความหมายของปัจจัย

วิวัฒน์ แสงเพชร (2558, หน้า 8) กล่าวว่า ปัจจัย หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ (ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน) ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นต้น

ธัญพร สุวรรณคาม (2559, หน้า 5) กล่าวว่า ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นแรงผลักดันหรือแรงกระตุ้นให้พนักงานแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำในการปฏิบัติงานนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการทำงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เป็นเหตุหรือสิ่งที่หนุนให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับประโยชน์สูงสุด ซึ่งประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้จากการศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก จึงสรุปแนวคิดได้ ดังนี้

ปัจจัยภายใน (Internal Factors)

ปัจจัยภายใน หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถดูแลและควบคุมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู และ ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ ดังรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านผู้บริหาร

ผู้บริหาร เป็นปัจจัยหนึ่งของการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา เช่น สถานศึกษา วิชาการ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์หนังสือ ตำราเรียน และอาคารสถานที่ เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ ดังนั้น จึงขอเสนอความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557, หน้า 123) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีคุณลักษณะเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม คือ เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้ประสานงานและให้การบริการที่ดีเป็นผู้มีอิทธิพล เป็นที่ยอมรับเชื่อถือในหมู่ครูในการที่จะรักษาความสามัคคีกลมเกลียวของสมาชิกในโรงเรียนหรือในหมู่คณะ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2560, หน้า 15) กล่าวว่า ผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้างานในการทำกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ถวิล อรัญเวศ (2560, หน้า 17) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า บุคคลที่เป็นการบริหารจริง ๆ เช่น มีประวัติผลงานการบริหารมาอย่างโดดเด่นเป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จนได้รับการยอมรับทั้งระดับหน่วยงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือแม้กระทั่งระดับชาติ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่ได้รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา เป็นผู้ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ เป็นผู้ประสานงานและให้บริการที่ดีเป็นผู้มีอิทธิพลเป็นที่ยอมรับเชื่อถือในหมู่ครูในการที่จะรักษาความสามัคคีกลมเกลียวของสมาชิกในโรงเรียนหรือในหมู่คณะ เพื่อจูงใจผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย

บทบาทของผู้บริหาร

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน มีนักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 28-36) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครองเครือข่าย ผู้ปกครอง องค์กรต่าง ๆ ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

วาสนา ชัยมงคลชาติ (2553, หน้า 13) กล่าวถึง บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา 2 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทของผู้ฝึกสอน (Coach) ผู้บริหารต้องสามารถทำความเข้าใจและสร้างความเข้าใจกับครูอาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถและรู้จักตนเองอย่างแท้จริง
2. บทบาทของผู้ประเมิน (Appraiser) ผู้บริหารมีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูอาจารย์อย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะในส่วนที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

คาร์ลา และเบเวอร์ลี (Caela and Beverly, 1996 อ้างอิงใน สกุสิทธิ์ โกพัฒน์ตา, 2566, หน้า 214–224) กล่าวว่า ผู้บริหารสามารถช่วยให้บุคลากรพัฒนางานอาชีพได้ด้วยการแสดงบทบาท 5 ประการ ได้แก่

1. ผู้อำนวยการความสะดวก
 - 1.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรรู้คุณค่าในงานอาชีพ ความสนใจและทักษะที่เป็นจุดขายของตน
 - 1.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรตระหนัก ถึงความสำคัญของการวางแผนอนาคต ด้านการเงินในระยะยาว
 - 1.3 สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้บุคลากร
 - 1.4 ช่วยให้ผู้บุคลากรมีความเข้าใจและสามารถแสดงความต้องการของตนเกี่ยวกับอนาคตด้านกรงานได้
2. ผู้ประเมิน
 - 2.1 แจ้งผลการประเมินเกี่ยวกับการทำงาน และผลการปฏิบัติตัวของสมาชิกในองค์การอย่างเปิดเผย และตรงไปตรงมา
 - 2.2 แจ้งให้ผู้บุคลากรทราบความคาดหวังและมาตรฐานที่ใช้ในการประเมิน
 - 2.3 รับฟังความคิดเห็นของบุคลากรว่าสิ่งใดมีความสำคัญต่อการทำงานในปัจจุบัน ความมุ่งหวังในการปรับปรุงการทำงานต่อไป
 - 2.4 ชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการทำงาน ผลการปฏิบัติตัวและเป้าหมายในงานอาชีพ
 - 2.5 เสนอแนะกิจกรรมที่จะช่วยให้บุคลากรสามารถปรับปรุงการทำงานและการปฏิบัติตัวตนได้
3. ผู้คาดการณ์
 - 3.1 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์การอาชีพและอุตสาหกรรม
 - 3.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรสามารถให้ข้อมูล และเข้าถึงแหล่งข้อมูล ได้
 - 3.3 ชี้ให้เห็นแนวโน้มที่เกิดขึ้นและการพัฒนาใหม่ ๆ ที่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของบุคลากร
4. ผู้ให้คำปรึกษา
 - 4.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรแสดงเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านกรงานที่ตนต้องการ ได้ช่วยเหลือบุคลากรในการคัดเลือกเป้าหมายเกี่ยวกับอนาคตด้านกรงานที่สามารถปฏิบัติได้จริง

4.2 เชื่อมโยงเป้าหมายในด้านการงานที่มีประสิทธิภาพให้เข้ากับความต้องการทางธุรกิจและตามเป้าหมายขององค์กร

4.3 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่จะช่วยสนับสนุน รวมทั้งอุปสรรค ที่มีผลต่อความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5. ผู้ส่งเสริมสนับสนุน

5.1 ช่วยให้ผู้บุคลากรแต่ละคน สามารถพัฒนาแผนงานโดยละเอียด ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน

5.2 ช่วยให้ผู้บุคลากรประสบความสำเร็จด้วยการประสานงานกับบุคคลในสาขาอาชีพอื่น ๆ ในองค์กร หรืออุตสาหกรรม

5.3 อภิปรายถึงความสามารถ และเป้าหมายในหน้าที่การงานของบุคลากรกับบุคคลที่สามารถหยิบยื่นโอกาสดี ๆ ให้กับบุคลากรเหล่านั้นได้

5.4 สนับสนุนให้ผู้บุคลากรรู้จักใช้แหล่งข้อมูลต่าง ๆ ในการสร้างแผนงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้

จากหลักการปัจจัยด้านบทบาทผู้บริหาร กล่าวข้างต้นของนักวิชาการ พอสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาให้เห็นในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขให้ต้องแสดงบทบาทของผู้บริหารในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 3 ประการ คือ 1) บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก 2) บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา และ 3) บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน ดังรายละเอียด ดังนี้

1. บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก หมายถึง การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นคุณค่าและความสำคัญในงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้ปกครอง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้างและมีส่วนร่วม ช่วยเหลือ ประสานงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา หมายถึง ให้การแนะนำ ชี้แนะ แนวทางการดำเนินงาน จากข้อมูลหรือบริบทของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรึกษางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับมอบหมายได้ตลอดเวลา รวมถึงเสนอทางเลือกประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสามารถไกลเกลี่ยเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่าง

3. บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนเตรียมสถานศึกษาให้มีห้องเรียนเพียงพอในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนการจัดสรร

กำลังคน วัสดุและอุปกรณ์งบประมาณ ที่เพียงพอต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิบัติงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความต้องการของครูผู้สอน

ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู

ความหมายของสมรรถนะ

คำว่า สมรรถนะ มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Competency มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 1169) ได้ให้ความหมายของ สมรรถนะไว้ว่า สภาพ หรือคุณภาพ หรือความสามารถ

พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ (2554, หน้า 42) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะไว้ว่า สมรรถนะ หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมในการทำงานของบุคคลที่เกิดจากความรู้เจตคติ หรือคุณลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลอันเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดในตำแหน่งงานนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, หน้า 9) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นความสามารถของบุคคลในระดับที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะที่ตนมีอยู่ ทั้งนี้สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคลในการนำความรู้ ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของตน มาประยุกต์ใช้ในงาน หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนประสบความสำเร็จ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติ หรือคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต

สรุปได้ว่า สมรรถนะ คือ ลักษณะเฉพาะภายในตัวของบุคคล ที่ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงาน จนประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลงานมีความโดดเด่น เกิดผลงานสูงสุด จนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ความหมายของสมรรถนะของครู

ความหมายของสมรรถนะของครู หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมของครูที่แสดงออกในด้านด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และด้านคุณลักษณะ (Attributes) ที่นำไปใช้ในการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

โคเกอร์ (Coker, 1976 อ้างอิงใน สานิตา แคนโพธิ์, 2560, หน้า 32) ได้ให้ความหมายสมรรถนะครูว่า หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ตนเองกำลังเผชิญอยู่ ครูที่สามารถแก้ปัญหาในด้านใดได้ก็เรียกว่า มีสมรรถนะในด้านนั้น ดังนั้นครูที่มีสมรรถนะสูง จึงเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทุกชนิด

สุริย์รัตน์ อารีรักษ์ และสกุล ก้องโลก (2561, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของสมรรถนะทางวิชาชีพครูไว้ว่า หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะของครูที่ดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมทุกระดับ

บุญฤดี อุดมผล (2563, หน้า 161) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะทางวิชาชีพครู ไว้ว่า สมรรถนะวิชาชีพครู หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่เฉพาะและจำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพครู มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 23-30) ได้กล่าวว่า ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องอย่างมีประสิทธิภาพจึงจะช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือตามเจตนารมณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน

1. ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น

1.1 ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด ดังนี้

1.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

1.1.2 การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล จำแนกจัดกลุ่มนักเรียน เช่น กลุ่มเด็กมีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาต้องการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน

1.1.3 ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรม โครงการ โครงการงาน ส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองมีทักษะในการดำเนินชีวิต

1.1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษา กรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยาก ชับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

1.1.5 การส่งต่อ กรณีปัญหาของนักเรียนซับซ้อน ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือมีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา

1.2 พัฒนาดตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา

1.3 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี

2.5 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผล รายงานส่งหัวหน้าระดับ

2. ครูแนะแนว

2.1 นิเทศ (Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการและกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนว เพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

2.2 ให้คำปรึกษา (Counseling) แก่นักเรียนในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไข หรือยากต่อการช่วยเหลือ ผู้ปกครอง และผู้ขอรับบริการทั่วไป

2.3 ประสาน (Coordinating) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในคาบแนะแนว

2.5 ให้บริการต่าง ๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.6 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี

2.7 ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนว ให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น

2.8 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

3. ครูผู้สอนประจำวิชาและครูที่เกี่ยวข้อง

3.1 ศึกษาข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อรู้จักและเข้าใจนักเรียนอย่างแท้จริง

3.2 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา และให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.3 ให้ข้อมูลการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและบริการต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

3.4 ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในรายวิชาที่สอน ด้านการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ ทักษะการดำรงชีวิต และบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

3.5 พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาและการแนะแนวและนำมาบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

3.6 ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.7 บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผล และรายงานส่งหัวหน้าระดับ

สรุปได้ว่า สมรรถนะของครู หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ พฤติกรรมของครูที่แสดงออกในด้านด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และ ด้านคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ที่นำไปใช้ในการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย โดยดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องตามสมรรถนะของครู

องค์ประกอบของสมรรถนะ

สมรรถนะบุคคลตามแนวคิดของ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1973 อ้างอิงใน ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี, 2560) เกิดจากองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ทักษะ (Skill) หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำได้ดีและฝึกปฏิบัติจนชำนาญ เช่น ทักษะการอ่าน
2. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความรู้เฉพาะด้านของบุคคล เช่น ความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านการบริหารการศึกษา
3. ทศตนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-Concept) เช่น คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-Confident) จะเชื่อว่าตนเองสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้
4. บุคลิกประจำตัวบุคคล (Trait) เป็นสิ่งที่อธิบายถึงบุคคลผู้นั้น เช่น เป็นคนที่น่าเชื่อถือไว้วางใจได้มีคุณลักษณะเป็นผู้นำ
5. แรงจูงใจหรือแรงขับภายใน (Motive) ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่สิ่งที่เป็นเป้าหมายเช่น บุคคลที่มุ่งผลสำเร็จ (Achievement Orientation) จะพยายามทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย และปรับปรุงวิธีการทำงานของตนเองตลอดเวลาองค์ประกอบทั้ง 5 ประการที่รวมกันเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลและก่อให้เกิดสมรรถนะ เป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ภายในจะเห็นได้เฉพาะพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นได้เท่านั้น

พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2554, หน้า 42) กล่าวว่า องค์ประกอบของสมรรถนะมีแนวทางจำแนกได้หลายแบบ แต่โดยทั่วไปจะประกอบด้วย 3 ตัว คือ สมรรถนะหลัก (Core competency) ซึ่งหมายถึง สมรรถนะที่ทุกคนในองค์การจะต้องมีเพื่อช่วยสนับสนุนให้องค์การบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์สมรรถนะประจำสายงาน (Job competency) คือ สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับบุคคล

ที่จะช่วยส่งเสริมให้สามารถ สร้างผลงานในการปฏิบัติงานตำแหน่งนั้น ๆ ได้สูงกว่ามาตรฐาน และสมรรถนะส่วนบุคคล (Personal competency) ซึ่งหมายถึง บุคลิกลักษณะของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความโดดเด่นกว่าคนทั่วไป ความรู้ทักษะ แรงจูงใจ/ทัศนคติอย่างโดดเด่น ๆ จะยังไม่ใช่ Competency แต่จะเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิด Competency

เนตรวิวัฒนา ยาวีราช (2556, หน้า 200) สมรรถนะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ขีดความสามารถหลัก (Core competency) หมายถึง บุคลิกลักษณะ การแสดงออกของพฤติกรรมพนักงานทุกคนที่แสดงออกถึงความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ความเชื่อ
2. ขีดความสามารถด้านการบริหาร (Managerial Competency) หมายถึง ความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ การวางแผน การแก้ไขปัญหา ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ
3. ขีดความสามารถตามตำแหน่งงาน (Functional competency) หมายถึง ความสามารถในการทำงานในตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2556, หน้า 75-78) ได้จำแนกสมรรถนะออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่

สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง ความสามารถหลัก ซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของคนที่ จะช่วยสนับสนุนให้องค์การสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดและหมายถึงลักษณะพฤติกรรมของคน ที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ และบุคลิกลักษณะสมรรถนะหลัก Core Competency Functional Competency คนละหน่วยงาน/ลักษณะงานต่างกันจะมี Functional Competency แตกต่างกันตามลักษณะงานองค์การเดียวกัน ทุกคนจะมี Core competency เหมือนกันของ บุคคลในทุกระดับและทุกกลุ่มงานที่องค์การต้องการให้มีและได้ให้ความหมายแต่ละองค์ประกอบของสมรรถนะหลัก มีดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม/สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเป็นประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพเดียวกัน และต่างสายวิชาชีพ

2. ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่ต้องพัฒนาและฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา ทั้งนี้ทักษะจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ทักษะด้านการบริหารงาน/จัดการงาน (Management Skills) หมายถึง ทักษะในการบริหารควบคุมงานซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระบบความคิดและการจัดการในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะในการมีวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ ซึ่งทักษะดังกล่าวจะแสดงออกถึง

การจัดระบบความคิดเพื่อมองไปที่เป้าหมายในอนาคตว่าอยากจะทำหรือมีความต้องการอะไร ในอนาคต

2.2 ทักษะด้านเทคนิคเฉพาะงาน (Technical Skills) หมายถึง ทักษะที่จำเป็นในการทำงานตามสายงาน กลุ่มงานที่แตกต่างกันไป เช่น งานจัดซื้อจะมีหน้าที่ความรับผิดชอบ และลักษณะงานที่แตกต่างไปจากงานผลิต ดังนั้นทักษะที่ต้องการของคนทำงานด้านจัดซื้อได้นั้น จะต้องแตกต่างไปจากงานผลิตเช่นเดียวกัน

3. ความสามารถ (Ability) หมายถึง ความสามารถเชิงปัญญาที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน กล่าวคือ เป็นความสามารถในการประยุกต์ความรู้ที่มีอยู่ไปในการปฏิบัติงาน เช่น ความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4. คุณลักษณะอื่น ๆ (Other characteristics) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน หมายถึง ลักษณะที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการแสดงออกของบุคคลนั้น ๆ เช่น อุปลักษณ์ ทศนคติ แรงผลักดันเบื้องต้น ค่านิยม จริยธรรม บุคลิกภาพ และคุณลักษณะทางกายภาพอื่น ๆ ซึ่งจำเป็นได้สอดคล้องกับความเหมาะสมขององค์การ

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กำหนดสมรรถนะครู โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สมรรถนะครู อันประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา

สมบัติ นพรัก (2561, หน้า 183) กล่าวว่า สมรรถนะแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถนะหลัก (Core competency) หมายถึง คุณสมบัติสำคัญที่ทุกคนต้องมี ซึ่งจะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความเพียร และความรับผิดชอบ

2. สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal competency) หมายถึง เป็นความสามารถเฉพาะตัว เป็นพรสวรรค์ส่วนหนึ่ง เช่น ความสามารถของนักดนตรี นักกายกรรม และนักกีฬา

3. สมรรถนะเฉพาะงาน (Job/functional/position competency) หมายถึง สมรรถนะของบุคคลกับการทำงานในตำแหน่งหรือบทบาทเฉพาะตัว เช่น อาชีพนักบัญชี ต้องมีสมรรถนะในการวิเคราะห์ตัวเลข การคิดคำนวณ ความสามารถในการทำบัญชี

4. สมรรถนะองค์การ (Organization competency) หมายถึง สมรรถนะเฉพาะองค์การ เช่น บริษัทเนชั่นแนล (ประเทศไทย) จำกัด มีสมรรถนะในการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า บริษัท พอร์ด (มอเตอร์) จำกัด มีสมรรถนะการผลิตรถยนต์

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของสมรรถนะของบุคคลจะประกอบด้วยสิ่งที่สามารถสังเกตได้ง่ายกับสิ่งที่มีอยู่ลึก ๆ ในตัวบุคคลที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถสังเกตได้ ซึ่งสะท้อนออกมา

ในลักษณะของพฤติกรรมการทำงานที่มีความสัมพันธ์กับงานหรือสะท้อนถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โดยสามารถจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) 2) ทักษะ (Skill) 3) คุณลักษณะส่วนบุคคล (Attributes) ในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ

ความหมายของวัฒนธรรมองค์การ

ราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1508) ให้คำจำกัดความว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคลที่อยู่รวมกัน เป็นหมู่คณะ หรือสิ่งที่หมู่คณะยึดถือปฏิบัติสืบต่อกัน มา ซึ่งแสดงถึงความเจริญของหมู่คณะนั้น ๆ

สมคิด บางโม (2558, หน้า 42) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมองค์การไว้ว่า หมายถึง ความคิด แบบแผนปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตของบุคลากรในองค์การหนึ่ง ๆ ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่ในองค์การ ยอมรับและปฏิบัติเป็นประเพณีและใช้เป็นแบบแผนในการปฏิบัติตน ในฐานะสมาชิกขององค์การ

นิติพล ภูตะโชติ (2559, หน้า 135) กล่าวว่า วัฒนธรรมองค์การ หมายถึงแบบแผนที่เกี่ยวข้องกับความคิด ค่านิยม ความเข้าใจ ความเชื่อ ความรู้สึกของสมาชิกในองค์การ ซึ่งเป็นบรรทัดฐานเพื่อให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติสืบทอดกันไปสู่สมาชิกรุ่นใหม่ วัฒนธรรมแต่ละองค์การ จะมีความแตกต่างกัน ซึ่งแต่ละองค์การจะมีการสร้างระเบียบแบบแผนเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติร่วมกันอิทธิพลของวัฒนธรรมองค์การจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การหลายอย่าง เช่น ความร่วมมือของสมาชิก การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน สมาชิกในองค์การจะมีความรู้สึกผูกพันต่อองค์การ นอกจากนั้น วัฒนธรรมองค์การยังมีผลต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพของการทำงานในองค์การด้วย

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง แบบแผนการปฏิบัติ ความคิด ค่านิยม ความเชื่อรวมไปถึงประเพณี ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน และส่งผลต่อโครงสร้างและพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในองค์การต่างให้การยอมรับและยึดถือปฏิบัติกันและเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติของคนรุ่นหลังสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น เพื่อให้ทุกคนทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่วางไว้ อันจะทำให้แต่ละองค์การมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายขององค์การนั้น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การ

โรบบินส์ (Robbins, 2002, p. 512 อ้างอิงใน วัลลภ บุตรเกตุ, 2562, หน้า 19) ได้กล่าวว่า ลักษณะของวัฒนธรรมองค์การ อาจแบ่งลักษณะของวัฒนธรรมองค์การได้หลายมิติ เช่น มิติที่ 1 แบ่งเป็น

1. วัฒนธรรมเด่น (Dominant Culture) จะเป็นลักษณะของคนในองค์การโดยรวม ซึ่งจะเห็นได้จากค่านิยมหลักขององค์การนั้น วัฒนธรรมประเภทนี้จะเป็นวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ที่รับรู้และยอมรับ ตลอดจนเข้าใจร่วมกัน

2. วัฒนธรรมย่อย (Subculture) จะเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มงาน แผนกงาน หรือพื้นที่งาน ซึ่งในองค์การหนึ่ง ๆ ที่มีหลายกลุ่มงานหรือแผนกงานก็จะมีวัฒนธรรมย่อย ๆ หลายแบบได้

การมีวัฒนธรรมย่อยจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การหรือไม่ขึ้นอยู่กับถ้าว่า วัฒนธรรมย่อยนั้น ๆ เห็นพ้องต้องกันกับความเชื่อที่เป็นสมมติฐานพื้นฐานและค่านิยมหลักขององค์การ แต่ไม่เห็นพ้องกับพฤติกรรมหรือวิธีการที่จะไปสู่ความเชื่อมั่น องค์การจะได้ประโยชน์ จากความคิดสร้างสรรค์ และความแตกต่างในความคิดดังกล่าวได้มิติที่ 2 แบ่งเป็น วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง หรืออ่อนแอ ซึ่งจะขึ้นอยู่กับระดับของการเห็นพ้องต้องกัน (Consensus หรือ Agreement) การยึดเหนี่ยวกัน (Cohesiveness) และการผูกพัน (Commitment) ของสมาชิกต่อ วัฒนธรรมองค์การนั้น ๆ

1. วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง (Strong culture) หมายถึง วัฒนธรรมที่มีน้ำหนักมาก คนเห็นพ้อง ต้องกันและยอมรับมาก จึงเปลี่ยนแปลงยาก วัฒนธรรมที่เข้มแข็งจะมีผลต่อการควบคุม พฤติกรรมได้มาก และทำให้สมาชิกขององค์การมีแรงยึดเหนี่ยวกันสูง มีความจงรักภักดีและ ผูกพันต่อองค์การมาก ในองค์การทางการทหารหรือในองค์การของชาวเกาหลีและญี่ปุ่น จะมี วัฒนธรรมองค์การที่มีน้ำหนักและมีความเข้มแข็งมากกว่าองค์การแบบตะวันตก อันเป็นผล มาจากการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมประจำชาตินั่นเอง

เดล และแคนนาดี (Deal and Kennedy, 1982, p. 126 อ้างอิงใน วัลลภ บุตรเกตุ, 2562, หน้า 20) ได้เสนอว่า องค์การที่มีวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งจะมีส่วนประกอบของ วัฒนธรรมที่สำคัญ คือ 1) มีค่านิยม ซึ่งสะท้อนวิสัยทัศน์ และความเชื่อขององค์การที่ชัดเจน 2) มีวีรบุรุษ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในเรื่องเล่าขององค์การ เช่น บิลเกตต์ จะมีวีรบุรุษที่สำคัญในการสร้าง วัฒนธรรมการมุ่งคิดไปข้างหน้าให้เกิดขึ้นแกมโคโรซอฟท์ 3) มีพิธีกรรมและพิธีการ เพื่อเป็น การเน้นย้ำค่านิยมขององค์การ เช่น พิธีมอบรางวัล ดีเด่นให้แก่พนักงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ ใหม่ ๆ แก่องค์การ และ 4) มีเครือข่ายของวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นวิธีการต่าง ๆ ในการสื่อสาร วัฒนธรรมให้ถูกปลูกฝัง และเน้นย้ำวัฒนธรรมองค์การแก่สมาชิกในองค์การนั้น ๆ เช่น การมี

สมุกพหรือบัตรวัฒนธรรม องค์การติดตัวพนักงาน โดยทั่วไปพบว่า วัฒนธรรมที่เข้มแข็ง จะทำให้สมาชิกยึดมั่นต่อเป้าหมายขององค์การ สร้าง แรงจูงใจให้แก่สมาชิก แต่ขณะเดียวกัน ก็พบว่า องค์การมักจะยึดถือดีและมุ่งเน้นภายในองค์การเป็น สำคัญ ตลอดจนมีความเป็น ระบบราชการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าองค์การนั้น ๆ มีผล ประอบการทางการเงินที่ประสบความสำเร็จ และถ้าองค์การต้องการเปลี่ยนแปลงก็มักจะเปลี่ยนได้ยาก

2. วัฒนธรรมที่อ่อนแอ (Weak culture) จะเป็นวัฒนธรรมที่คนอาจจะไม่เห็นพ้อง ต้องกันมาก และเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และไม่ค่อยมีน้ำหนักต่อสมาชิกเท่าไรนัก ซึ่งปรากฏ ในองค์การที่เพิ่งก่อตั้งหรือองค์การที่มีอายุไม่ยาวนานนัก วัฒนธรรมองค์การจึงอาจยังไม่มี น้ำหนักต่อสมาชิกมากเท่าใดนักหรืออาจจะเกิดขึ้นในองค์การที่ผู้นำไม่ได้ให้ความสำคัญกับ วัฒนธรรมขององค์การมากนัก หรือเนื่องจากองค์การเปิดรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จาก สภาพแวดล้อมมาก

บรรยากาศขององค์การ

บรรยากาศการทำงานที่ดี มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นอย่างมาก หากบรรยากาศขององค์การดีเป็นองค์การแห่งความสุข ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ก็จะไปดีตามไปด้วยและคนทำงานก็จะให้ความสำคัญในการทำงานมากขึ้น บรรยากาศใน การทำงานในที่นี้ ไม่ได้หมายถึงแค่สภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงานเท่านั้น แต่ยัง หมายถึง ความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารหรือผู้นำเป็นผู้มี วิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ มีธรรมาภิบาลในการบริหารงาน รวมถึงมีเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ที่จะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี และผลตอบแทนหรือสวัสดิการในองค์การเป็นไปอย่าง เหมาะสม แต่ในทางกลับกัน หากบรรยากาศในองค์การไม่ดี ไม่เป็นองค์การแห่งความสุข ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานก็จะลดลงเช่นกัน

ยุพาวรรณ ทองตะนุนาม และคณะ (2558, หน้า 52-55) พบว่า องค์การแห่งความสุข ในบริบทขององค์การภาครัฐจะมีลักษณะเป็นองค์การที่บุคลากรหรือพนักงานในองค์การ มีความพึงพอใจต่อการทำงานในองค์การ มีจิตวิญญาณในการทำงานขององค์การและองค์การ มีสมรรถนะองค์การที่ดี โดยมีปัจจัยพัฒนาองค์การแห่งความสุข ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร องค์การ การบริหารทรัพยากรบุคคล ความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การ ดังนั้นการพัฒนาองค์การภาครัฐไปสู่องค์การแห่งความสุข องค์การควรให้ ความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานทรัพยากร บุคคลและส่งเสริมให้เกิดความผูกพันของบุคลากรต่อองค์การและมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การ และจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การแห่งความสุขในบริบทขององค์การ

ภาครัฐ พบว่า ปัจจัยพัฒนาความสุขของคนในองค์กรภาครัฐและนำไปสู่องค์การแห่งความสุขนั้น ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบริหารความแตกต่าง และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำองค์การและการให้การสนับสนุน 2) ปัจจัยด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความต้องการและสภาพร่างกาย การให้รางวัลและค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม การลดและป้องกันการลาออก ความก้าวหน้าในวิชาชีพของบุคลากร ความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร 3) ความผูกพันต่อองค์การ และ 4) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

ศิริทิพย์ พอมน้อย (2560, สื่อออนไลน์) บรรยายภาคขององค์การแห่งความสุขเกิดขึ้นได้ เพราะความร่วมมือกันของสมาชิกทุกคน ไม่ได้เป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง ผู้นำองค์การหรือหัวหน้างานควรเป็นแกนนำที่จะทำให้เกิดขึ้นต้องเป็นผู้ริเริ่มสร้างบรรยากาศการทำงานให้เป็นไปตามที่คนทำงานปรารถนาและตั้งใจให้คนทำงานอยากมาทำงานทุกวัน และตั้งใจทำงานอย่างเต็มศักยภาพด้วยความมุ่งมั่น

กอบปรลภ อภัยภักดี (2563, หน้า 315-331) บรรยายภาคขององค์การแห่งความสุข จะช่วยให้คนทำงานสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขและงานที่ได้ก็จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งบรรยากาศภายในองค์การจะเป็นบรรยากาศแห่งความสุขได้นั้น ต้องประกอบขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานที่ทำงานน่าทำงาน: สถานที่ทำงานน่าทำงาน ไม่ได้หมายถึง การจัดโต๊ะเก้าอี้ให้น่านั่งทำงานเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการจัดบรรยากาศห้องทำงานและตัวอาคารสำนักงานให้น่าทำงานด้วย เช่น การทำสีอาคารที่เป็นสีโทนอ่อน สบายตา เพื่อช่วยดึงดูดพนักงานให้อยากทำงาน เช่น สีเขียว สีน้ำเงิน สีฟ้า หรือติดภาพธรรมชาติที่สวยงามน่ามอง หรืออาจจะมีต้นไม้เล็ก ๆ ที่ช่วยให้พนักงานมาหยุดพักสายตา เพื่อป้องกันอาการเมื่อยล้าจากการทำงาน การจัดสถานที่ทำงานให้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี จะช่วยให้พนักงานรู้สึกผ่อนคลาย และรู้สึกภูมิใจในสถานที่ทำงานของตัวเองมากขึ้น

2. ความรักในงานที่ทำ: งานที่ทำอาจมีความจำเจบ้าง แต่การทำให้เกิดความคิดเชิงบวกด้านความรักในงานที่ทำ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยผลักดันให้บรรยากาศในการทำงานสดใสมากขึ้น อย่าคิดว่างานที่ทำเป็นงานที่จำเป็นต้องทำหรือถูกบังคับให้ทำ แต่ควรมองหาแง่มุมที่ดีของงานที่ทำ ข้อดีของการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ในส่วนนี้ ผู้บริหารหรือหัวหน้างานควรช่วยเหลือคนทำงานในการสร้างบรรยากาศเหล่านี้ให้เกิดขึ้น เพื่อให้เขาสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข และพร้อมที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยที่ไม่ต้องสั่ง ร้องขอ หรือกดดันอีกต่อไป

3. วิธีการทำงานแบบใหม่ที่สร้างสรรค์: วิธีการทำงานแบบใหม่ที่ท้าทายและสร้างสรรค์ จะช่วยให้คนทำงานรู้สึกตื่นเต้น กระตือรือร้นที่จะทำงานอยู่เสมอ เพราะเขาจะคอยลุ้นตลอดจนอยากทดลอง เพื่อพิสูจน์ว่าวิธีการแบบไหนที่เหมาะสมกับงานที่เขาทำ และวิธีการใดที่ทำให้เขา เข้าใกล้เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้เร็วขึ้น วิธีการแบบใหม่ที่สร้างสรรค์นี้ผู้บริหารงานหรือหัวหน้างาน ต้องกระตุ้นให้คนทำงานหมั่นคิดหาวิธีการด้วยตัวเองด้วย เขาจะได้เกิดความภาคภูมิใจ หากสิ่ง ที่เขาคิดค้นประสบผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อองค์กร นอกจากผลงานขององค์กร จะพัฒนาไปข้างหน้าแล้ว สมรรถนะของคนทำงานยังได้พัฒนาอยู่เสมอ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความรู้สึก ผูกพันกับงานและมุ่งหวังความสำเร็จอยู่เสมอ

4. กัลยาณมิตรในที่ทำงาน: การสร้างมิตรภาพที่ดีแบบกัลยาณมิตรในการทำงานเป็นสิ่งสำคัญมากที่ผู้บริหารหรือหัวหน้างานต้องเป็นแกนนำและสร้างให้เกิดขึ้น ต้องส่งเสริม การทำงานเป็นทีมเพื่อให้พนักงานเกิดความผูกพันต่อกันเป็นหนึ่งเดียวกันเหมือนคน ในครอบครัว เขาก็จะรู้สึกอบอุ่นไม่โดดเดี่ยวและรับรู้ได้ว่าจะมีคนพร้อมเดินไปด้วยกันและ พร้อมคอยช่วยเหลืออยู่เสมอเพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กร

5. ทักษะคติการทำงานเชิงบวก: ผู้บริหารหรือหัวหน้างานต้องมีภาวะผู้นำและ เป็นต้นแบบการทำงานตามหลักธรรมาภิบาล พร้อมทั้งต้องเสริมสร้างแนวคิดเรื่องการทำงาน เชิงบวกแบบอ่อนนคลาย ไม่จำเป็นต้องเต็มไปด้วยความเครียดเสมอ ผู้บริหารหรือหัวหน้างาน ต้องเสริมสร้างทัศนคติการทำงานเชิงบวกเหล่านี้ให้เกิดขึ้น เพื่อให้คนทำงานเกิดความรู้สึกว่า เจ้านายพร้อมที่จะให้กำลังใจและคอยช่วยเหลืออยู่เสมอ ไม่ใช่เพียงแค่คาดหวังให้ทำงานเพียง อย่างเดียว

6. ค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสม: ดังกล่าวแล้ว ปัจจัยที่ทำให้คนทำงาน มีความสุขมีหลายอย่างด้วยกัน เช่น การได้รับการยอมรับจากผลงานที่ทำ การได้รับการส่งเสริม ในการพัฒนาตน การได้เลื่อนตำแหน่ง เป็นต้น แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การจัดการค่าตอบแทน และสวัสดิการให้แก่คนทำงานอย่างเหมาะสม ซึ่งไม่เพียงแต่ดูแลตัวคนทำงานเท่านั้น แต่ควร ดูแลรวมไปถึงครอบครัวของเขาด้วย

กอบปรภภ อภัยภักดี (2563, หน้า 315-331) การเป็นองค์การที่อบอุ่นด้วย บรรยากาศการทำงานที่มีสุข เป็นสิ่งที่ผู้บริหารผู้นำหรือหัวหน้างานไม่ควรมองข้าม แต่ยิ่งควร ใส่ใจและหยิบยื่นโอกาสที่ดีในการสร้างสรรค์ความต้องการเหล่านั้นให้เป็นจริงด้วย เพื่อให้ คนทำงานเกิดพลังมีแรงจูงใจในการทำงาน และสามารถทุ่มเทแรงกายแรงใจทำงานให้กับ องค์กรอย่างเต็มที่ต่อไป บทบาทสำคัญและต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนให้เกิดขึ้น คือ ผู้บริหาร ผู้นำ หรือหัวหน้างาน โดยต้องมุ่งเน้นที่การสร้างบรรยากาศที่ดีภายในองค์กรครอบคลุม 3 ด้าน

ต่อไปนี้เป็น ด้านกายภาพ ด้านจิตวิทยา และด้านสังคม ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดในการจัดการ ดังนี้

1. ด้านกายภาพ: การจัดสภาพแวดล้อมภายในองค์การทางด้านกายภาพหรือด้านวัตถุให้ดี นั่นคือ การจัดการและบริหารสถานที่ให้เหมาะสมและเกิดความคล่องตัวในการทำงานมากที่สุด รวมไปถึง การสร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อย นำรสนิยม สะอาด สะดวก มีเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการทำงานอย่างเพียงพอ พร้อมให้บริการตลอดเวลาที่คนทำงานต้องการ และที่สำคัญต้องลดขั้นตอนในการควบคุมการใช้เครื่องมือให้น้อยลง โดยมุ่งที่ผลประโยชน์จากการใช้งานมากกว่ามุ่งประโยชน์ของการมีเครื่องมือไว้ในองค์การ

2. ด้านจิตวิทยา: บรรยากาศทางด้านจิตใจที่คนทำงานรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น รู้สึกมั่นคงในอาชีพ มีความเป็นกัลยาณมิตร มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีความรักความศรัทธาต่อผู้นำและองค์การ ตลอดจนมีอิสระในความสร้างสรรค์งาน การสร้างองค์การแห่งความสุขทางด้านจิตวิทยา มุ่งที่จิตใจของคนทำงานเป็นสิ่งสำคัญ จะช่วยสร้างความรู้สึกสบายใจในการทำงาน ปราศจากความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำ และผู้ที่ส่งเสริมองค์การแห่งความสุขด้านจิตวิทยาได้ดีที่สุด คือ ผู้บริหารหรือผู้นำ โดยผู้บริหารหรือผู้นำต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญต่อไปนี้ ได้แก่ มีบุคลิกภาพดี มีวิสัยทัศน์ กล้าคิด กล้าทำ กล้ารับผิดชอบ มีพฤติกรรมที่ดีเป็นแบบอย่างได้ มีการบริหารอย่างมีกลยุทธ์ มีความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้ร่วมงาน และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันด้วยไมตรีจิต

3. ด้านสังคม: บรรยากาศที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนทำงานด้วยกันที่เต็มไปด้วยไมตรีจิต เท่าเทียม ร่วมมือกันบนหลักของความเป็นกัลยาณมิตร มีธรรมภิบาล ซึ่งจะทำให้คนทำงานรู้สึกรักการทำงาน รักองค์การ และพร้อมที่จะขับเคลื่อนองค์การไปสู่ความเจริญด้วยกัน การสร้างองค์การแห่งความสุขทางด้านสังคม

สรุปได้ว่า วัฒนธรรมองค์การ และบรรยากาศในการทำงานวัฒนธรรมองค์การเป็นกรอบในการแสดงออกของพฤติกรรมในการทำงานของคนในองค์การ ที่คนส่วนใหญ่ยึดถือปฏิบัติทำให้ทุกคนสามารถแสดงบทบาทของตนเองในการทำงานได้อย่างสอดคล้องกับความคาดหวังขององค์การเมื่อวัฒนธรรมองค์การเป็นวัฒนธรรมสร้างสรรค์ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่สร้างความสำเร็จ พัฒนาความรู้ความสามารถและความคิดสร้างสรรค์ มีบรรยากาศของการทำงานเป็นทีม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสร้างความรู้สึกผูกพันเหมือนเป็นพี่เป็นน้อง เป็นครอบครัวเดียวกัน เอื้อให้คนในองค์การสามารถทำงานได้อย่างสะดวกสบาย และปลอดภัย

ปัจจัยภายนอก (External factors)

ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถดูแลและควบคุมให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่ซึ่งประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดดังนี้

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ผู้ปกครอง และชุมชนเป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งควรมีบทบาทและแนวทางในการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23)

1. อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผน ร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะมีส่วนร่วมในการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การประสานงาน ตลอดจนการประเมินผลในลักษณะของการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ไข ปัญหาด้วยความเสียสละและเต็มใจ สมัครงใจมากกว่าจะถูกขอร้องแกมบังคับ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจะช่วยให้การตัดสินใจละเอียดถี่ถ้วน มีโอกาสผิดพลาดน้อย ก่อให้เกิดผลดีแก่หน่วยงาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 28-36) กล่าวถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองและชุมชน อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจ สนับสนุน ให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษา ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียนและให้ความอบอุ่น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม และร่วมมือในการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการคิด ร่วมลงมือทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ จากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหานักเรียน

ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติถือว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนโยบาย ทั้งนี้เพราะการที่นโยบายจะสัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์แล้วนั้น ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นจุดแตกหักที่สำคัญ ถึงแม้ว่านโยบายที่ถูกกำหนดมาจะดีเลิศเพียงใด แต่หากนำไปปฏิบัติแล้วเกิดความล้มเหลว นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน และต่อทรัพยากรของประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาการนำนโยบายไปปฏิบัติทั้งในด้านการรอบความคิดเชิงทฤษฎี แนวทางการนำนโยบายปฏิบัติ ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และตัวแบบในการวิเคราะห์การนำนโยบายไปปฏิบัติ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

ซึ่ง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 28-36) กล่าวถึง การนำนโยบายด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุน ช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ติดตาม ประเมินผล และรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

สมบัติ อารังชญวงศ์ (2554, หน้า 38) กล่าวว่า การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง การปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยจะมองที่ความสามารถขององค์การในการรวบรวมคนและทรัพยากรขององค์การให้มีเอกภาพ และกระตุ้นบุคลากรด้วยการกำหนดสิ่งจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญ กำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ขององค์การ

วัชรินทร์ สุทธิชัย, ไชยา ยิ้มวิไล และวรเดช จันทรศร (2555, หน้า 18) กล่าวว่า การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง การแปลงนโยบายที่กำหนดไว้สู่การบริหาร มีการใช้ทรัพยากร การปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ระหว่างบุคคล เพื่อให้วัตถุประสงค์หรือภารกิจที่กำหนดไว้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นขั้นตอนจากนโยบายแปลงไปแผน แผนงาน โครงการ และกิจกรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติ สามารถดำเนินการตามได้ตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ซึ่งในกรณีของการนำนโยบายด้านยาเสพติดไปปฏิบัติ ก็จะมีการแปลงเป็นแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ และกิจกรรม และเกิดกระบวนการถ่ายทอดนโยบายไปยังหน่วยปฏิบัติในระดับพื้นที่วางแผนดำเนินการให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ต่อไป

ขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ขั้นตอนของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติถือเป็นขั้นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการนโยบาย

สมภาร คีโล (2552) กล่าวว่า ขั้นตอนของการนำนโยบายสู่การปฏิบัติมีลักษณะเป็นการจัดทำนโยบายย่อยรองรับนโยบายใหญ่หรือการจัดทำแผนเพื่อให้เป็นกลไกของนโยบายนั่นเอง ดังนั้น ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องทราบถึงขั้นตอนและปัจจัยที่จะต้องพิจารณาในกระบวนการดังกล่าวด้วย จึงจะทำให้การนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติได้ผลดี ขั้นตอนดังกล่าวอาจกำหนดตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือ เพื่อให้สามารถตีความวัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายได้ถูกต้องชัดเจน จำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์ถึงนโยบายของหน่วยเหนือที่กำหนดมา การวิเคราะห์ที่ดีอาจจำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติความเป็นมาของนโยบายนั้น แนวความคิดที่อยู่เบื้องหลังของนโยบาย ลักษณะและกระบวนการก่อเกิดของนโยบายการเข้ามามีบทบาทของกลุ่มสถาบัน หรือผู้นำในการกำหนดนโยบาย ผลของการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติที่ผ่านมา ตลอดจนการปรับเปลี่ยนพัฒนานโยบายนั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยให้สามารถตีความหมาย แยกแยะ คาดการณ์และขยายความ วัตถุประสงค์ แนวทาง และกลไกของนโยบายดังกล่าวได้ถูกต้อง ลึกซึ้ง ยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์นโยบายและแผนของหน่วยงานปฏิบัติ ผู้นำนโยบายของหน่วยเหนือ จำเป็นต้องทราบว่านโยบายนั้นเป็นนโยบายเก่าหรือใหม่ แต่มีการปรับเปลี่ยนจากนโยบายเดิม และนโยบายนั้นได้มีการถ่ายทอดลงเป็นนโยบายหรือแผนของหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบแล้วอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้นำนโยบายและแผนนั้นมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางเดียวกันกับการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยเหนือ แต่จะสามารถวิเคราะห์ได้ละเอียดลึกซึ้งกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปัญหาการปฏิบัติและผลของการนำมาปฏิบัติเพื่อจะนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประกอบในการวางแผนต่อไป

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ นอกจากนโยบายของหน่วยเหนือ นโยบายและแผนในเรื่องนั้น ๆ ของหน่วยงานตัวเองแล้ว ผู้รับนโยบายก่อนจะจัดทำแผนต่อไปจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของประชากรกลุ่มเป้าหมายหรือปัญหาของพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะด้าน กล่าวคือ หากหน่วยงานที่ผู้รับนโยบายเป็นระดับอำเภอ ผู้รับนโยบายต้องนำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในนโยบายนั้นมาพิจารณา หากยังไม่มีก็จำเป็นต้องเก็บรวบรวมเพิ่มเติม โดยกำหนดกรอบเพื่อให้เป็นแนวทางในการรวบรวมวิเคราะห์ให้ตรงกับประเด็นหลักที่ต้องการในการวิเคราะห์ อาจแยกแยะให้เห็นสภาพปัญหาและความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่าง ๆ หรือแยกแยะตามพื้นที่ทั้ง 2 ด้าน ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นระดับของสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และช่องว่างระหว่างเป้าหมายของนโยบายที่หน่วยเหนือต้องการ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าสำเร็จและความเป็นไปได้ของเป้าหมายที่จะตั้งขึ้น ตลอดจนวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่จะต้องใช้

ขั้นที่ 4 วิเคราะห์ศักยภาพของหน่วยงาน ในการวางแผนเพื่อตอบสนองนโยบายนั้น จำเป็นต้องมีการจำแนกเป้าสำเร็จ แนวทางปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ของแต่ละหน่วยงานที่รับแผนไปปฏิบัติ ทั้งนี้ เพราะแต่ละหน่วยงานนอกจากจะมีปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่อาจแตกต่างกันไปแล้ว ยังมีศักยภาพและความพร้อมที่แตกต่างกันไปด้วย ศักยภาพและความพร้อมที่จะปฏิบัติตามนโยบาย ความสามารถที่จะปฏิบัติตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งโดยทั่วไปพิจารณาได้จากปัจจัย 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านโครงสร้างของหน่วยงาน คือ การที่หน่วยงานมีโครงสร้างเล็ก-ใหญ่ ขนาดใด การจัดหน่วยงาน บทบาท ภารกิจกว้าง-แคบเพียงใด ตลอดจนมีการจัดตั้งเก่า-ใหม่อย่างไร โครงสร้างหน่วยงานจะเป็นศักยภาพพื้นฐานที่ช่วยให้หน่วยงานสามารถจะรับนโยบายมาปฏิบัติได้กว้าง-แคบแค่ไหน
2. ปัจจัยความพร้อมด้านทรัพยากร คือ การที่หน่วยงานมีอัตรากำลังคน เครื่องมือ เครื่องใช้ ตลอดจนงบประมาณเพียงพอ แค่นั้นสำหรับการรับนโยบายมาปฏิบัตินั่นเอง
3. ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการ คือ ความสามารถหรือสมรรถนะของหน่วยงานด้านการจัดการให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จของนโยบายนั่นเอง หน่วยงานบางแห่งมีทรัพยากรมาก แต่อาจขาดประสิทธิภาพการจัดการ แต่บางหน่วยงานมีประสิทธิภาพในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้สูงทั้ง ๆ ที่มีทรัพยากรจำกัด

ปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกัน เพื่อประเมินศักยภาพความพร้อม โดยส่วนรวมของหน่วยงานที่จะรับนโยบายมาปฏิบัติ และใช้ในการกำหนดเป้าสำเร็จและ แนวทางปฏิบัติของแผนด้วย

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงาน ในการวางแผนเพื่อตอบสนอง นโยบายใดก็ตาม จำเป็นต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย

ขั้นที่ 6 กำหนดเป้าสำเร็จในการวางแผนสนองนโยบายใด ๆ เมื่อวิเคราะห์ เป้าสำเร็จที่ต้องการของนโยบาย ปัญหาความต้องการ และศักยภาพของหน่วยรับนโยบายแล้ว จึงนำเอาผลการวิเคราะห์ในข้อต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมากำหนดเป้าสำเร็จ โดยแยกเป็น เป้าสำเร็จรวมและเป้าสำเร็จย่อย ซึ่งอาจแบ่งกลุ่มตามพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมายก็ได้ ทั้งนี้ การกำหนดเป้าสำเร็จจะต้องคำนึงถึง 1) ความเป็นไปได้ที่จะบรรลุ (Obtainable) 2) สามารถ วัดได้ (Measurable) และ 3) ทำทายเป็นยากทำจนบรรลุเป้าสำเร็จ (Challenging)

ขั้นที่ 7 กำหนดวิธีปฏิบัติและทรัพยากรที่ใช้ เมื่อสามารถกำหนดเป้าสำเร็จได้ เหมาะสมแล้ว มีการตรวจสอบความเป็นไปได้แล้ว ผู้รับนโยบายจำเป็นต้องแปลงและดำเนินการ ในนโยบายออกมาเป็นวิธีปฏิบัติ และวิธีปฏิบัตินั้นจะต้องมุ่งให้บรรลุเป้าสำเร็จของนโยบายและ แผน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวดำเนินการในนโยบายด้วย

ขั้นที่ 8 กำหนดองค์การปฏิบัติในการรับนโยบายมาปฏิบัติ ในแต่ละเรื่องอาจใช้ องค์การประจำหน่วยงานที่มีอยู่แล้วก็ได้ หรือบางครั้งนโยบายบางเรื่องต้องการหน่วยงาน ที่มีลักษณะเฉพาะพิเศษต่างจากหน่วยงานเดิมก็ได้

ขั้นที่ 9 กำหนดวิธีการจัดการ เพื่อให้หน่วยงานล่างสามารถรับแผนหรือนโยบาย ไปปฏิบัติได้ชัดเจน จึงจำเป็นต้องกำหนดวิธีการจัดการ คือ การจำแนกกิจกรรมต่าง ๆ และ ทรัพยากรที่ใช้ให้สัมพันธ์กันกับเป้าสำเร็จที่ต้องการบรรลุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสร้างระบบ อำนาจการจัดการให้เกิดขึ้นด้วย เช่น มีระเบียบ แนวทางปฏิบัติให้มีการตัดสินใจได้ใน ระดับหนึ่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการ และการปรับเปลี่ยนเป้าสำเร็จ วิธีการ ดำเนินการ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรเพื่อให้กิจกรรมเข้ากับสภาพความเป็นจริงของผู้ปฏิบัติ นั้นเอง และจะต้องไม่ลืมว่ามีการจัดการในแต่ละระดับของหน่วยงานแตกต่างกันอย่างไรด้วย

ขั้นที่ 10 กำหนดแนววิธีการควบคุมการบรรลุเป้าสำเร็จ ในการกำหนดเป้าสำเร็จ และวิธีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ โดยธรรมชาติการทำงานทั่วไปมีแนวโน้มที่จะใช้ทรัพยากรมาก บรรลุเป้าสำเร็จต่ำ ดังนั้น ในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติจึงมักจะต้องมีการควบคุมให้ใช้ ทรัพยากรน้อย แต่ได้เป้าสำเร็จสูง การควบคุมดังกล่าวจึงอาจเป็นมาตรฐานเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ ซึ่งมีขอบข่ายกว้างในการจัดการอาจมีหลายลักษณะ ได้แก่ การรายงาน การติดตาม การนิเทศ

และการประเมินผล ซึ่งถ้าหากจะให้เกิดความชัดเจนแก่ผู้ปฏิบัติก็ควรกำหนดเกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จไว้ให้ชัดเจน

ณัฐฐา วินิจนัยภาค (2554, หน้า 277-278) กล่าวว่า ขั้นตอนของการนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ แบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro) แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 ขั้นตอนการแปลงนโยบาย แบ่งออกเป็นแนวทางปฏิบัติหรือออกมาในรูปของแผนงานหรือโครงการแล้วแต่กรณี โดยผู้มีหน้าที่ในการแปลงนโยบายจะต้องศึกษาวัตถุประสงค์ของนโยบายให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับความชัดเจนของนโยบาย ความสอดคล้องกันในเป้าหมายของนโยบาย ระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายและการให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ความจริงจังในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ

1.2 ขั้นตอนการยอมรับ (Adopt) ในการทำให้หน่วยงานในระดับภูมิภาคหรือท้องถิ่นยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการ หรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ ลักษณะของหน่วยงานในท้องถิ่นนั้น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนความขัดแย้งและประโยชน์ที่รัฐบาลจัดสรรให้หน่วยงานในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สร้างความเต็มใจหรือไม่เต็มใจในการยอมรับนโยบายไปปฏิบัติ

2. ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro) แบ่งออกเป็นขั้นตอนย่อย ได้แก่

2.1 ขั้นการระดมพลัง (Mobilization) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องดำเนินการในสองกิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนในนโยบายจากท้องถิ่น ในการพิจารณารับนโยบายไปปฏิบัตินั้นหน่วยงานท้องถิ่นจะดูถึงความเหมาะสม ความสำคัญเร่งด่วน สอดคล้องกับเป้าหมายและสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นได้เพียงใด ก็จะตัดสินใจยอมรับนโยบายไปปฏิบัติซึ่งจะนำไปสู่การแสวงหาความสนับสนุนจากสมาชิกในท้องถิ่นต่อไป

2.2 ขั้นการปฏิบัติ (Deliverer Implementation) ซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริง การสร้างความสำเร็จขึ้นอยู่กับการแสวงหาวิธีการในการปรับแนวทางการปฏิบัติ ปรับโครงการหรือแผนงานให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในแต่ละช่วงเวลา

2.3 **ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่อง** (Institutionalization or continuation) ครอบคลุมถึงการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ให้นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเข้าเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยผู้บริหารระดับท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ชักจูงให้ผู้ปฏิบัติเห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และจะต้องหาทางแปลงนโยบายนั้นให้เป็นภารกิจหลักประจำวันของผู้ปฏิบัติโดยตลอด เพื่อให้ผู้ปฏิบัติมีความผูกพัน และยอมรับต่อโครงการหรือแผนงาน มีการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างเต็มใจเสมือนเป็นภารกิจประจำวันของตนเอง อันจะส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตลอดไป

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีทำให้ประสบความสำเร็จ การใช้เวลา ทรัพยากร และความสามารถของบุคคลผู้นำไปปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดำเนินตามแผนที่วางไว้ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ นั้น จะทำให้ทราบว่า ในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ดังนี้

วัชรินทร์ สุทธิชัย, ไชยา ยิ้มวิไล และวรเดช จันทรศร (2555, หน้า 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนโยบายมีอยู่หลายปัจจัยขึ้นอยู่กับลักษณะ เงื่อนไข และหลักการศึกษานโยบายนั้น ๆ ได้แบ่งเป็นปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอกเหนือการควบคุมดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 1.1 ด้านความชัดเจนในวัตถุประสงค์ของนโยบาย
 - 1.2 ด้านสมรรถนะขององค์กร
 - 1.3 ด้านการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน
 - 1.4 ด้านภาวะผู้นำ
 - 1.5 ด้านการประสานงานและการติดต่อสื่อสาร
 - 1.6 ด้านการสนับสนุนจากภาคเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 1.7 ด้านการติดตามการดำเนินงาน
 - 1.8 ด้านทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
 - 1.9 ด้านการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์

2. ปัจจัยที่อยู่นอกเหนือการควบคุมที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

2.1 การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

2.2 ความผันผวนทางเศรษฐกิจ

2.3 ความไม่แน่นอนทางธรรมชาติ

2.4 เทคโนโลยี

สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2554) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. แหล่งที่มาของนโยบาย โดยทั่วไปนโยบายอาจมีที่มาหรือผ่านกระบวนการกำหนดนโยบายจนกระทั่งปรากฏเป็นนโยบายในหลายลักษณะ เพื่อนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งประเด็นนี้จะให้ความสำคัญกับแหล่งที่มาของนโยบายว่าเป็นปัจจัยกำหนดที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ เนื่องจากว่าผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มการก่อรูปนโยบายและการกำหนดนโยบายมีความหลากหลายทั้งในด้านอำนาจและหน้าที่ ส่งผลต่อความสามารถในการกำหนด คัดเลือก และการบริหารนโยบาย อาทิ การแถลงการณ์หรือคำสั่งของฝ่ายบริหาร ลักษณะของนโยบายประเภทนี้อาจกระทำในรูปของการประกาศแถลงการณ์หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มีต่อการแก้ปัญหาสาธารณะ ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริง อย่างไรก็ตามนโยบายของรัฐบาลที่เป็นผลผลิตของระบบการเมืองนี้จะต้องมีความถูกต้อง ชอบธรรม และสอดคล้องกับค่านิยมของสังคม จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ความชัดเจนของนโยบาย ถือเป็นรากฐานสำคัญของความมุ่งหมายของนโยบาย ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งวัตถุประสงค์ และมาตรการในการปฏิบัติ ซึ่งความชัดเจนของวัตถุประสงค์และมาตรการ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ การระบุสภาพปัญหา นโยบายอย่างครอบคลุมและครบถ้วน การกำหนดผู้เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับผลกระทบ การประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินการ สิ่งเหล่านี้ต่างมีบทบาทสำคัญเพื่อส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การสนับสนุนนโยบาย เมื่อนโยบายถูกกำหนดแล้ว จะถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างไร หรือจะได้รับการนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการสนับสนุนนโยบายจากผู้ปฏิบัติ และผู้ที่ได้รับผลจากการปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งกลุ่มในรัฐบาล ได้แก่ นักการเมืองที่เกี่ยวข้อง องค์การราชการที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ หรือผู้มีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณหรือกลุ่มนอกรัฐบาล ได้แก่ กลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา หรือประชาชนทั่วไป

4. ความซับซ้อนในการบริหารงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร ดังนั้น ผู้บริหารควรพิจารณาการบริหารนโยบายทั้งในมิติของแนวราบและแนวตั้งควบคู่กันไป ทั้งการควบคุมติดตาม และกำกับดูแลการทำงานภายในหน่วยงานหรือในการประสานงานระหว่างองค์กรต่าง ๆ ยิ่งมีจำนวนหน่วยงานหรือองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปปฏิบัติมากเพียงใด ก็ยิ่งจะทำให้กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความยุ่งยาก ซับซ้อนขึ้น ดังนั้น การมอบหมายงานให้หน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพ และไม่มี ความซับซ้อนในการบริหารงานมากจะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติงาน การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าวแล้ว ยังรวมถึงการสร้างสิ่งจูงใจของฝ่ายบริหารต่อผู้ปฏิบัติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องการทำงานและปัจจัยกระตุ้นที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ ซึ่งสิ่งจูงใจอาจทำได้หลายวิธี ได้แก่ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง หรือการลงโทษในกรณีที่ทำให้งานล้มเหลว

6. การจัดสรรทรัพยากร ทรัพยากรเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ อาจกล่าวได้ว่าแผนงานหรือโครงการใด แม้จะมีปัจจัยอื่นครบถ้วน แต่หากขาดปัจจัยเรื่องทรัพยากรในการสนับสนุนแผนงานและโครงการอาจล้มเหลวโดยที่ยังไม่ได้เริ่ม ซึ่งทรัพยากรในการนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึง เงินทุน เวลา และบุคลากร ตลอดจนเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่าง ๆ โดยจะต้องคำนึงถึงการจลลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการในการจัดสรรทรัพยากร ตลอดจนการใช้กลยุทธ์ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สรุปได้ว่า การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องหลายประการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพการณ์หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ข้อจำกัดทางกฎหมาย ความจำเป็นในการพิจารณาตามหลักเหตุผลของระบบราชการ

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็น

บุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 17) ได้เสนอกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อทั้งภายในและภายนอก ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มช่วยเหลือ และองค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อทั้งภายในและภายนอก จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า

การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการดำเนินงานบางอย่างโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการเองได้ เช่น การตรวจคัดกรองนักเรียนที่มีความพิการหรือมีความสามารถพิเศษ จำเป็นต้องได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญและผ่านการรับรองจากโรงพยาบาล ดังนั้น การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงหมายถึง โรงพยาบาล สาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น โรงพยาบาลสาธารณสุข หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการตรวจหาสารเสพติด การให้ความรู้เรื่องโทษของสารเสพติด ให้ความร่วมมือในการรับนักเรียนที่ทางโรงเรียนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียน และมีการสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, หน้า 28-36) กล่าวถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย บุคคล องค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรอิสระต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้ ให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชน ทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม ร่วมมือกับสถานศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นแหล่ง

การเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจและความถนัด ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนา และขยายผลการดำเนินงาน ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การดำเนินงาน ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงาน และการสร้างความร่วมมือ ร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษาควรประสานความร่วมมือ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขต สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ โรงพยาบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การเอกชน องค์การอิสระ ซึ่งมีความสามารถ ให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือและสนับสนุนโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการรับ นักเรียนที่ทางโรงเรียนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียน และมีการสนับสนุน อุปกรณ์สื่อต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล (2557, หน้า 223–224) กล่าวถึง ปัจจัยที่ไปสู่ผลการดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ยุทธศาสตร์ คือ แม่บท ในการบริหารทำให้การดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน และให้บรรลุเป้าหมาย องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างการบริหารและบทบาทหน้าที่ คือ การกำหนด งานเป้าหมาย กำหนดงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างชัดเจน องค์ประกอบที่ 3 การดำเนินงาน คือ การปฏิบัติงานร่วมกันของครูและบุคลากรในโรงเรียน อย่างมีขั้นตอน วิธีการ ทำงานเป็นทีม และมีการบันทึกในด้านการตรวจสอบแก้ไของค์ประกอบที่ 4 การกำกับติดตามผลการดำเนินงาน คือ การตรวจสอบการดำเนินงานด้วยการนิเทศ กำกับ ติดตาม เสนอผลให้ผู้บริหารทราบเป็นระยะ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และ

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผลและรายงานผล คือ การกำหนดระยะเวลาของการประเมิน การประชุมวางแผน เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการดำเนินงาน

นิตยา คະเนนิล และวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2559) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่

1. การขับเคลื่อนนโยบาย
2. การดำเนินงานของบุคลากรหลัก
3. การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน

พรรณณภัทร ตาลปา (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลไว้ 3 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านครู 3) ปัจจัยด้านผู้ปกครอง

มยุรี สาริบุตร และอุทัย ภิรมย์รีน (2560) กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพนักเรียนอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัย ดังนี้

1. ด้านความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน
2. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา
4. ด้านความเพียงพอของทรัพยากร
5. ด้านการคัดกรองนักเรียน
6. ด้านการส่งต่อนักเรียน

นฤมล กอบแก้ว และปริญญา มีสุข (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยคัตสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ได้จากการสังเคราะห์ปัจจัยคัตสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีจำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำเฝ้าบริการของผู้บริหาร 2) ความพร้อมของบุคลากร 3) การทำงานเป็นทีม 4) ระบบข้อมูลสารสนเทศ 5) นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

ขวัญชนก เขียดด้วง, อรุณ จุติผล และฉัตร ทิพย์มาศ (2563) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ได้กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จไว้ว่า

มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านครูประจำชั้น
3) ปัจจัยด้านครูแนะแนว

สุภัทสร สุริยะะ (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ปัจจัย ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนรวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนต่างตระหนักถึงความสำคัญของ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตาม
ความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน

3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด
และมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด

4. ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความ
ร่วมมือจากครูทุกคนใน โรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

5. การอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา
หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะ
เรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้น และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียน
ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

สรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินงานตามระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูทุกคน คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ
ครูที่ปรึกษาทุกฝ่ายต้องร่วมมือประสานสัมพันธ์กัน ผู้ปกครอง คณะกรรมการหรือคณะทำงาน
ทุกคณะ รวมทั้งการอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลผู้ปกครอง กรรมการ
สถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องเพื่อความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง

จากการศึกษาเอกสาร นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความคิดเกี่ยวกับ
ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือไว้ดังนี้ ผู้วิจัยได้นำมา
สังเคราะห์เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ ดังปรากฏ
ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ ความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ชยาภรณ์ ศฤงคารพิบูล (2557)	นิตยา ตะเนนิต (2559)	พรรณณภัทร ตาลป่า (2560)	มยุรี สาริบุตร (2560)	นฤมล กอบแก้ว (2561)	ขวัญชนก เขียวด้วง (2563)	สุภัทสร สุริยะ (2562)	ความถี่
ปัจจัยภายใน								
ปัจจัยที่ 1 ผู้บริหาร	✓		✓		✓	✓	✓	5
ปัจจัยที่ 2 ครู/ครูที่ปรึกษา/ ครูแนะแนว			✓		✓	✓	✓	4
ปัจจัยที่ 3 การอบรม/ประชุม/ความ เข้าใจในระบบดูแลช่วยเหลือ				✓			✓	2
ปัจจัยที่ 4 ทศนคติ/แรงจูงใจ							✓	1
ปัจจัยที่ 5 การปฏิบัติงานร่วมกัน ของครู/การทำงานเป็นทีม/ บรรยากาศในการทำงาน	✓				✓		✓	3
ปัจจัยที่ 6 การนิเทศ กำกับ ติดตาม	✓				✓			2
ปัจจัยภายนอก								
ปัจจัยที่ 1 การมีส่วนร่วม/ การส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน		✓	✓	✓				3
ปัจจัยที่ 2 การขับเคลื่อนนโยบาย	✓	✓					✓	3
ปัจจัยที่ 3 ความเพียงพอ ของทรัพยากร				✓				1

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งสังเคราะห์ จากแหล่งข้อมูลเชิงวิชาการ จำนวน 7 แหล่ง ได้จำนวน 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู 3) บรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์การ 4) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) ปัจจัยด้านการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และ 6) การมีส่วนร่วม

ดังนั้น จากที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลศึกษาแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษา โดยการนำมาสังเคราะห์ซึ่งนำมาเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือประเมินผลปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะครู และ 3) บรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์การ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

คำว่า “รูปแบบ” “แบบจำลอง” หรือ “Model” เป็นคำที่ใช้เพื่อสื่อความหมายหลายอย่าง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วรูปแบบจะหมายถึง วิธีการดำเนินงานที่เป็นต้นแบบของอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น แบบจำลองสิ่งก่อสร้าง รูปแบบในการพัฒนาชนบท รูปแบบในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร เป็นต้น จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย พบว่ามีผู้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ในหลายลักษณะ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2556, หน้า 1011) ได้ให้ความหมาย คำว่า รูปแบบไว้สองลักษณะด้วยกัน 1) เป็นคำนาม หมายถึง รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ และ 2) ความหมายทางศิลปะ หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นเช่นนั้น ๆ

กู๊ด (Good, 1973, p. 370 อ้างอิงใน มลวิภา ลิขเรศ, 2559, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิหรือรูปสามมิติซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด เป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งรวมกันเป็นตัวอย่างและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม ตามความหมายดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบ คือ แบบจำลองของสิ่งที่เป็น

ชิรวัดน์ นิจนตร (2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง แบบย่อส่วนของจริงหรือแบบจำลองที่ใช้เป็นตัวแทนของความเป็นจริงในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และการศึกษา รูปแบบหมายถึง โครงสร้างหรือความสัมพันธ์เชิงเหตุผลแบบย่อส่วนของปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจง่ายและมองเห็นเป็นรูปธรรม

ฮูเซน และพอสเทลเฮวท (Husen and Postlethwaite, 1994 อ้างอิงใน ฉัตรพันธ์ ดุสิตกุล, 2561) ได้ให้ความหมายรูปแบบหมายถึง โครงสร้างที่ถูกลำเอียงมาเสนอเพื่อใช้วินิจฉัยความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่สร้างมาจากเหตุการณ์ การหยั่งรู้ด้วยวิธีการอุปมาอุปมัย หรือได้มาจากทฤษฎี

คีฟส์ (Keeves, 1997 อ้างอิงใน ทศนีย์ รัตนสุวรรณ, 2560, หน้า 12) ได้ให้ความหมายในการทำงานเดียวกันว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้าง หรือแบบจำลองที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น เพื่อแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างหลักการพื้นฐานหรือแนวคิดในการศึกษา รูปย่อของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงข้อความจำนวน หรือภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์นั้นๆ นอกจากนี้ยังเป็น การตรวจสอบแนวคิดใช้อธิบายวิธีการอย่างเป็น ลำดับขั้นตอน และแสดงความสัมพันธ์ของ ลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ อย่างเป็นระบบ

จากความหมายของรูปแบบข้างต้นที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่ามีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับ คำว่า “รูปแบบ” ไว้หลายลักษณะ และสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง แนวทาง หรือ เครื่องมือการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ หรือปัจจัย หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดอย่างเป็นระบบ และมี หลักการ สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพและบริบท เพื่อให้เป็น รูปธรรมของการปฏิบัติงานที่ง่ายและชัดเจน โดยให้รายละเอียดทุกแง่มุม ผ่านกระบวนการ ทดสอบอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้แล้วนำไปใช้เป็นแนวทางใน การดำเนินการ

ประเภทของรูปแบบ

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย พบว่ามีผู้กำหนดประเภทของรูปแบบไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะของศาสตร์นั้น ๆ เช่น Keeves (1997 อ้างอิงใน ทศนีย์ รัตนสุวรรณ, 2560, หน้า 13) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ เป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมา อุปมัย เทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่เข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้า และปล่อยน้ำออกจากถัง นักเรียนที่เข้าสู่ระบบเหมือนน้ำที่ไหลเข้าถัง นักเรียนที่ออกจากระบบเหมือนน้ำที่ไหลออกจากถัง

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ และใช้

ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างมากขึ้น แต่ละจุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้คือ ขาดความชัดเจน แฉกๆ ทำให้ยากแก่การทดสอบรูปแบบ แต่อย่างไรก็ตามมีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน

3. รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยสัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผล ทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ สามารถนำไปสู่การสร้างทฤษฎี เพราะสามารถนำไปทดสอบสมมติฐานได้รูปแบบทางคณิตศาสตร์นี้ ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงภาษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มมาจากนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือ ต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรง

ในขณะที่ จอยซ์ และเวล (Joyce and Weil, 1996, อ้างอิงใน นิวัฒน์ บุญสม, 2556, หน้า 32) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิด หลักการหรือทฤษฎีซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนี้ ๗ ไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-processing model เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการข้อมูลของผู้เรียน และแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal model รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคล และการพัฒนาบุคลิกภาพเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่เราแต่ละบุคคลจัดระบบและปฏิบัติต่อสรรพสิ่งทั้งหลาย

3. Social interact model เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และบุคคลต่อสังคม

4. Behavior model เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างทางจิตวิทยา และพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่จัดประเภทของรูปแบบในลักษณะที่ต่างกันออกไป คือ Smith, et. al. (1980, pp. 461-462, อ้างอิงใน ชาญ คำภีระแปง, 2560, หน้า 59) จำแนกประเภทของรูปแบบไว้ 2 ลักษณะ คือ 1) รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) ได้แก่ รูปแบบคล้ายจริง (Iconic model) และรูปแบบเหมือนจริง (Analog model) และ 2) รูปแบบเชิงสัญลักษณ์

(Symbolic model) ได้แก่ รูปแบบข้อความ (Symbolic model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ รูปแบบนี้พบมากที่สุดเป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ นอกจากนี้ Steiner (1988) ได้จำแนกรูปแบบไว้ 2 ประเภท เช่นกัน คือ รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) เป็นแบบจำลองที่ออกแบบมาจากของจริงเพื่อเป็นต้นแบบของสิ่งหนึ่งสิ่งใดเช่นแบบจำลองเครื่องบินและรูปแบบเชิงมโนทัศน์ (Conceptual model) ซึ่งเป็นรูปแบบเชิงความคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว หรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อใช้อธิบายทฤษฎีซึ่งเป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐานเพื่อช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

สไตเนอร์ (Steiner, 1988 อ้างอิงใน ชลิตพล สืบใหม่, 2560) ได้กล่าวว่า รูปแบบแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical model) หมายถึง รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model-of) ซึ่งจำลองจากของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง และรูปแบบเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model-of) ซึ่งเป็นจำลองต้นแบบในการผลิตหรือพัฒนาให้เป็นตามต้นแบบ

2. รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual model) เป็นรูปแบบที่ใช้ข้อความอธิบายให้เกิดความเข้าใจ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ รูปแบบที่สร้างจากแนวคิดทฤษฎี เพื่ออธิบายปรากฏการณ์บางอย่าง และรูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Conceptual model-for) เป็นแบบจำลองเพื่อสร้างจากทฤษฎีการตัดสรรเพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา

คีฟส์ (Keeves, 1988 อ้างอิงใน อุไร นิโรธนันท์, 2561) ได้รวบรวมประเภทของรูปแบบจากนักการศึกษาต่าง ๆ เป็นรูปแบบที่ใช้ในทางการศึกษาและทางสังคมศาสตร์ไว้ 4 ประเภท

1. รูปแบบเชิงอุปมาอุปไมย (Analogue model) เป็นรูปแบบที่ใช้ในการเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยกับปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม ลักษณะเป็นรูปแบบเชิงกายภาพส่วนใหญ่ใช้ทางด้านวิทยาศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic model) เป็นรูปแบบเชิงนามธรรมอย่างหนึ่งที่มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการอธิบายปรากฏการณ์โดยใช้ภาษา ซึ่งอาจจะเป็นตัวอักษร รูปภาพ หรือแผนภูมิเพื่อให้เห็นโครงสร้างทางด้านความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น ๆ เป็นอย่างดี

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical model) ได้นำมาใช้ทางการศึกษาในช่วงต้นทศวรรษที่ 1960 ในช่วงแรกนำมาใช้ในการวัดผลทางการศึกษา ต่อมาจึงขยายไปใช้กับการวิจัยการศึกษาในสาขาวิชาต่าง ๆ ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะนำไปใช้ด้านพฤติกรรมศาสตร์และ

สังคมศาสตร์มากขึ้น รูปแบบชนิดนี้ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ รูปแบบนี้นิยมใช้กันในทั้งสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์รวมทั้งการบริหารการศึกษา

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) เป็นวิธีวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สามารถบอกได้ว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่มีผลกระทบร่วมกับหลักการสร้างรูปแบบทางภาษาโดยนำตัวแปรต่าง ๆ มาสัมพันธ์เชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น

จากลักษณะดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบนั้นมีหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะของรูปแบบ ทฤษฎี แนวคิดในการสร้าง หรือรายละเอียดของรูปแบบ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบมีหลายประเภททั้งในเชิงกายภาพที่เป็นรูปธรรม และเชิงแนวคิดที่เป็นนามธรรม และรูปแบบในครั้งนี้ เป็นการแสดงรายละเอียดเชิงภาษาเป็นสื่อในการบรรยาย หรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อแสดงให้อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม

การพัฒนาารูปแบบ

ในปัจจุบันนี้ การพัฒนารูปแบบใดก็ตามได้ดำเนินการไปอย่างไม่หยุดยั้งเมื่อรูปแบบที่ใช้อยู่นั้นค่อนข้างล้าสมัย หรือไม่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาขึ้นเพื่อให้รูปแบบนั้นมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบ เป็นแบบจำลองที่พัฒนาขึ้น เพื่ออธิบายขั้นตอนของการศึกษาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ได้ศึกษา เป็นการอธิบายโครงสร้างทางความคิดที่สามารถวัดและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการพัฒนารูปแบบไว้ ดังนี้

ชลิตพล สืบใหม่ (2560) ได้กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบเป็นกระบวนการในการศึกษาวิจัย เพื่อให้เกิดรูปแบบใหม่ที่ดีขึ้น โดยผ่านกระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพให้รูปแบบมีความเที่ยงตรงมากขึ้น เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยวิธีการและขั้นตอนที่ทำให้บรรลุผลในการสร้างรูปแบบและการตรวจสอบรูปแบบนั้น อาจมีความแตกต่างตามบริบทของการวิจัย อันประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบแต่ละปัจจัยในการพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสภาพปัญหาพฤติกรรมความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบ และขั้นตอนที่ 4 ตรวจสอบรูปแบบและนำเสนอการพัฒนารูปแบบ

อุไร นิโรธนันท์ (2561) ได้กล่าวว่า ขั้นตอนในการสร้างรูปแบบนั้น มี 5 ขั้นตอน คือ 1) รวบรวมปัญหา (Problem formulation) 2) พัฒนารูปแบบ (Model construction) 3) ทดสอบรูปแบบ (Testing the model) 4) ทำให้สำเร็จ (Implementation) และ 5) พัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model updating)

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการการศึกษา สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ มีขั้นตอน ดังนี้ วิเคราะห์และรวบรวมปัญหา พัฒนารูปแบบ ทดสอบและใช้รูปแบบ พัฒนารูปแบบ ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบเชิงทฤษฎี

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี พอสรุปได้ดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2560) ได้กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของรูปแบบจะต้องครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญที่จัดไว้อย่างเป็นระบบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญที่ช่วยทำให้ได้เรียนรู้ตามทฤษฎี และจะต้องได้รับการทดสอบ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น

คีพล์ (Keeves, 1988 อ้างอิงใน อุไร นิโรธนันท์, 2561) ได้กล่าวว่า รูปแบบจะสามารถใช้ได้อย่างเกิดประโยชน์จะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงสัมพันธ์แบบธรรมดาของตัวแปร แต่อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงสหสัมพันธ์ (Correlation) และความสัมพันธ์เชิงถดถอย (Regression) นี้มีความจำเป็นในการทดสอบในระยะต้นจนกว่าตัวแปรที่จะต้องค้นหาสามารถชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจน

2. รูปแบบควรจะนำไปสู่การทำนายผลที่จะได้ที่สามารถทดสอบได้ด้วยการสังเกต ดังนั้นรูปแบบที่ดีจึงควรมีการออกแบบการทดสอบรูปแบบที่มีพื้นฐานจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และถ้าการทดสอบไม่ได้ผลคงที่รูปแบบนั้นก็จะถูกปฏิเสธ

3. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องเกี่ยวข้องกับบางสิ่งที่เป็นกลไกเชิงเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการทดสอบ รูปแบบที่ดีจึงไม่ควรนำไปสู่การทำนายเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ด้วย

4. ในระยะยาวรูปแบบจะต้องสามารถอธิบายมโนทัศน์ใหม่ ความสัมพันธ์ใหม่และเป็นการขยายต่อไปอีกด้วย

สิริพร ดิน้อย (2562) กล่าวว่า รูปแบบที่ดีจะต้องได้มาจากการสร้างและพัฒนาที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดและทฤษฎี แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ เพื่ออธิบายโครงสร้างความสัมพันธ์ของเรื่องที่ศึกษาได้ครอบคลุมและชัดเจน ซึ่งรูปแบบที่ดี

จะต้องผ่านการทดสอบหรือตรวจสอบก่อนนำไปใช้จริงว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นมาว่ามีความถูกต้องเหมาะสม และควรนำรูปแบบนั้นไปใช้ต่อไปหรือไม่

เสถียร วัชรนิมิต (2562) กล่าวว่า ไม่มีรูปแบบใดที่เป็นคุณลักษณะของรูปแบบที่ดีที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ต้องการศึกษาว่ามีความเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตามคุณลักษณะรูปแบบที่ดี ต้องมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องรองรับ และสามารถทำนายและอธิบายปรากฏการณ์หรือความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเชิงเหตุผลได้ มีการต่อยอดความรู้อันจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความชัดเจน ตรวจสอบได้ และมีกระบวนการในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบได้อย่างไม่มีสิ้นสุด

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยของนักวิชาการ การศึกษา สรุปได้ว่า ลักษณะของรูปแบบที่ดีต้องมีองค์ประกอบที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปร มีกระบวนการ ขั้นตอน ที่ชัดเจน มีทฤษฎีรองรับทำให้สามารถทำนายหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุ ผล

การประเมินรูปแบบ

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบ ก็เพื่อทดสอบหรือประเมินรูปแบบนั้น ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธี ซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณภาพ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การประเมินรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ อาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบโมเดลจากหลักฐานเชิงปริมาณ ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึงการประเมินรูปแบบไว้ ดังนี้

การประเมินรูปแบบ มีนักการศึกษาได้ศึกษาไว้ อาทิ พระมหาสหัส คำคุ่ม (2557) ใช้การประเมินรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล โดยดำเนินการประเมินรูปแบบด้วยเทคนิคการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารงานของมหาวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา มีการกำหนดประเด็นการประเมิน เพื่อสร้างแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดประเด็นการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์และสรุปผลจากการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงรูปแบบให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น งานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ” (บุญเชิด ชำนิศาสตร์, 2556) ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 4 ขั้นตอน โดยขั้นที่ 3 และ 4 ใช้วิธีตรวจสอบร่างรูปแบบโดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ

ไอส์เนอร์ (Eisner, 1976 อ้างอิงใน ชบา พันธุ์ศักดิ์, 2560, หน้า 26) ได้เสนอแนวคิดการประเมินรูปแบบในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ คือ

การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีความเชื่อว่าการรับรู้ที่เท่ากันนั้น เป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้ และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้ คือ

การประเมินโดยแนวทางนี้มีได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบ การประเมินแบบอิงเป้าหมาย (Goal-based model) การตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง ตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive model) หรือกระบวนการตัดสินใจ (Decision making model) อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามวิจักษณ์ของของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยที่พัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้นิพนธ์ เนื่องจากเป็นการวัดที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริงต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงในวงการอุดมศึกษามากขึ้น ในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ ผู้เล่นในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล จึงจะทราบและเข้าใจลึกซึ้งจริง ๆ เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเองและเป็นรูปแบบที่ให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัย และความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะพิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวม การประมวลผลการวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

ฉัตรพันธ์ ดุสิตกุล (2561) ได้กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบเป็นการวิเคราะห์หลักฐานเชิงคุณลักษณะและเชิงปริมาณ โดยสามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ

1. การตรวจสอบรูปแบบเชิงปริมาณใช้การตรวจสอบเชิงสถิติโดยการตรวจสอบคุณลักษณะ 2 ประการ ได้แก่ การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเป็นเหตุเป็นผลของตัวแปร และการประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าวเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปสร้างรูปแบบใหม่หรือปรับปรุงรูปแบบเดิม

2. การตรวจสอบรูปแบบเชิงคุณลักษณะสามารถดำเนินการโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ มักใช้ในการทดสอบแบบจำลองทางสังคมศาสตร์หรือพฤติกรรมศาสตร์

เพื่อให้ได้ข้อสรุปของคุณภาพ ประสิทธิภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน จึงต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วิจัยโดยเชื่อว่าการรับรู้ที่เหมือนกันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้หรือผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒินั้นเป็นการประเมินที่เน้นความถนัดเฉพาะด้านในเรื่องที่ประเมิน เนื่องจากการเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือวัดใด ๆ ต้องใช้ความรู้ของผู้ประเมินอย่างแท้จริง การประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิจึงเป็นเครื่องมือที่ใช้การประเมินโดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณลักษณะที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์การพิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิ

เสถียร วัชรนิมิต (2562) กล่าวว่า การตรวจสอบรูปแบบ มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบหรือทดสอบรูปแบบ ถึงความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบในการปฏิบัติจริงหรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งมีหลายวิธี ผลของการตรวจสอบรูปแบบจะนำไปสู่การปฏิเสธหรือยอมรับรูปแบบอันจะส่งผลถึงการปรับปรุงสร้างหรือพัฒนารูปแบบใหม่ต่อไป โดยสรุปจะเห็นได้ว่าการประเมินรูปแบบสามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ

สรุปได้ว่า การประเมินรูปแบบ เป็นการวิเคราะห์เชิงลักษณะเพื่อให้ได้ข้อสรุปของคุณภาพ ประสิทธิภาพหรือความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมินโดยพิจารณาความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านและการตรวจเชิงปริมาณ เป็นการตรวจสอบโดยใช้ค่าสถิติเพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องการประเมินทำให้ได้ข้อสรุปที่เป็นผลก่อให้เกิดการปรับปรุงหรือได้รูปแบบใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การตรวจสอบรูปแบบมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในการนำไปปฏิบัติจริง สามารถทำได้หลายลักษณะทั้งการทดสอบด้วยวิธีการทางสถิติ การทดลองด้วยโครงการนำร่อง หรือการทดสอบรูปแบบโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการประเมินจากความเห็น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีการตรวจสอบรูปแบบโดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินความเป็นได้และความเป็นประโยชน์จากการกลุ่มบุคคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน โดยสามารถอธิบายความหมายและแนวดำเนินการ ได้ดังนี้

ความเหมาะสม หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมทุกตัวแปรในการพัฒนารูปแบบการบริหาร ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

เพื่อประเมินความเหมาะสมและค่านึงถึงผู้เกี่ยวข้องในการประเมินและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

ความเป็นไปได้ หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ภาพรวมและทุกตัวแปรของการพัฒนารูปแบบการบริหาร ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และเชี่ยวชาญทางด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อประเมินความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและก่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ความเป็นประโยชน์ หมายถึง คุณลักษณะที่บ่งชี้ถึงภาพรวมและทุกตัวแปรของการพัฒนารูปแบบการบริหาร เป็นการประเมินโดยบุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องเพื่อการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบสามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไปได้

การจัดการศึกษาสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการบริหารราชการกรุงเทพมหานคร กำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการกำหนดระเบียบข้อบังคับและนโยบายในการบริหารราชการครอบคลุมภารกิจด้านการปกครองและการพัฒนาในมิติต่าง ๆ โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งและเป็นผู้กำหนดนโยบายสำหรับการบริหารงานสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวิสัยทัศน์มุ่งมั่นเป็นองค์การหลักของกรุงเทพมหานครในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้เป็นกลุ่มผู้นำในประชาคมอาเซียน มียุทธศาสตร์หลักตามแผนปฏิบัติการราชการกรุงเทพมหานคร ในการเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้มหานคร แห่งโอกาสของทุกคน และมียุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีบทบาทและภารกิจสำคัญในการวางแผนทางการศึกษา เพื่อเป็นกรอบสำหรับการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานครให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครถือเป็นภารกิจสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและเยาวชนในพื้นที่กรุงเทพ เพื่อยอมรับการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งพันธกิจและนโยบายหลักของกรุงเทพมหานครตลอดมาให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาให้เยาวชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ทั้งองค์ความรู้ มีคุณธรรม และมีทักษะในการดำรงชีวิต (สำนักการศึกษา, 2563, หน้า 2)

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ถือเป็นหน่วยงานราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของกรุงเทพมหานคร ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภท สามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร ในการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร การจัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ ในการบริหารการจัดการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง การพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา การส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้การดำเนินงานจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานการศึกษา, 2563)

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยมีสำนักงานการศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับ ติดตาม การจัดการศึกษาส่งเสริมควบคุมดูแลการศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรงเรียน กระจายอยู่ใน 50 สำนักงานเขต ในปีการศึกษา 2565 มีจำนวน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 13,902 คน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียน การสอนในระดับอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษาจำนวน 327 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียน การสอนในระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน ในระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 99 โรงเรียน เป็นโรงเรียน ที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษา ตอนปลาย และจำนวน 3 โรงเรียน และเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย จำนวน 6 โรงเรียนและได้จัดโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครออกเป็น 3 ขนาด ด้วยกัน ตามจำนวนนักเรียนดังนี้ 1) โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป จำนวน ห้องเรียนไม่น้อยกว่า 18 ห้องเรียน 2) โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 401-800 คน จำนวนห้องเรียน 12-17 ห้องเรียน 3) โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนน้อยกว่า 400 คน จำนวน ห้องเรียน 6-11 ห้องเรียน ทั้งนี้ครู 1 ต่อนักเรียน 25 คน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 106 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 111 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 220 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษา, 2565, หน้า 8)

จำนวนสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษา จำแนกตามกลุ่มสำนักงานเขต แบ่งออกเป็น 6 กลุ่มเขต/โซน ได้แก่

1. กลุ่มกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 9 เขต มี 36 โรงเรียน
2. กลุ่มกรุงเทพใต้ ประกอบด้วย 10 เขต มี 43 โรงเรียน
3. กลุ่มกรุงเทพเหนือ ประกอบด้วย 7 เขต มี 28 โรงเรียน
4. กลุ่มกรุงเทพตะวันออก ประกอบด้วย 9 เขต มี 98 โรงเรียน
5. กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ ประกอบด้วย 8 เขต มี 80 โรงเรียน
6. กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้ ประกอบด้วย 7 เขต มี 42 โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการค้นคว้าทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีเอกสารงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (2556, หน้า 5) วิเคราะห์ประเด็นปัญหาตามกรณีศึกษาของวัยรุ่นเป็นแนวทางนำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพการวางแผนการช่วยเหลือแต่ละกรณีพบบ่อยในวัยรุ่นซึ่งจะนำไปสู่การค้นหาวิธีการช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เด็กกลุ่มมีปัญหาได้ตรงตามประเด็นสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และมีวิธีการช่วยเหลือที่มีความเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น องค์การอนามัยโลก รายงานปัญหาสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นทั่วโลกมีมากประมาณร้อยละ 20 หรือ 1 ใน 5 ส่วนปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นไทย เป็นปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อน ร้อยละ 73.9 ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 29.6 ปัญหาสมาธิสั้น/อยู่ไม่นิ่งร้อยละ 27.8 และปัญหาด้านอารมณ์ ร้อยละ 13.9 และจากการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นกรุงเทพมหานคร พบวัยรุ่นมีปัญหาโรคซึมเศร้าถึงร้อยละ 19.9 โดยมีแนวโน้มฆ่าตัวตายร้อยละ 12 และพยายามฆ่าตัวตาย ร้อยละ 8 ขณะที่การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพจิตของสาธารณสุขมีเพียงร้อยละ 20 ปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ของวัยรุ่นส่วนมากไม่ได้ถูกคัดกรองและส่งต่อบำบัดรักษาแม้จะมีเครื่องมือคัดกรองพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาทางอารมณ์จิตใจ เช่น แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (The strength and difficulties questionnaires: SDQ) ที่ยอมรับทั่วโลกว่าสามารถจำแนกวัยรุ่นที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์เป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงได้ 5 ด้าน แต่ไม่มีการคัดกรองอย่างจริงจังและเป็นระบบ ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระบบการศึกษาซึ่งใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (The strength and difficulties questionnaires: SDQ) เป็นเครื่องมือคัดกรองปัญหาอารมณ์และพฤติกรรมมานานแล้ว

จากรายงานของ กรมสุขภาพจิต (สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์, 2564, หน้า 2) พบว่า ถึงแม้ปัจจุบันสถานศึกษาจะดำเนินการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังคงพบว่านักเรียนส่วนหนึ่งมีปัญหารุนแรงที่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากระบบสาธารณสุขมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยจากสถิติการให้บริการของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ พบเด็กและวัยรุ่นที่มาใช้บริการเป็นผู้ป่วยรายใหม่จำนวน 885, 975 และ 985 ตามลำดับ โดยมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่บุคลากรในสถานศึกษายังขาดทักษะในการประเมินและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา รวมถึงขาดการเชื่อมโยงกับบุคลากรสาธารณสุข ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมทันที่

ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ และการคัดกรองนักเรียน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

วรรณ โฉมฉิน (2562) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อ และการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ

สุภัทสร สุริยะ (2562) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านที่มีข้อเสนอน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ตามขนาดโรงเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าไม่แตกต่างกัน

ธิตินัด คำสิงห์แก้ว (2562) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA: กรณีศึกษาโรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนยังมีปัญหาขาดการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่วนการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA ต้องมีการพัฒนาและจัดทำเอกสารคู่มือที่สมบูรณ์ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน มีแบบฟอร์มเอกสารการประเมินและแบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนให้ชัดเจนตามวงจร PDCA เพื่อใช้ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เนตรนภา คำหนองหว้า (2560) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม จากการศึกษาพบว่า รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของบุคลากร การทำงานเป็นทีม และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ขอบข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและการพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและการส่งต่อ 3) กระบวนการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย วงจร PDCA การประสานงาน และการมีส่วนร่วม และ 4) ประสิทธิภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย นักเรียนเป็นคนดี นักเรียนเป็นคนเก่ง และนักเรียนมีความสุข

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยมีผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินการออกเยี่ยมบ้าน นักเรียน บันทึกการเยี่ยมบ้าน ทดสอบจากการเรียนการสอน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน การสอบถามบุคคลรอบข้าง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ส่งเสริมความสามารถของนักเรียนทุกกลุ่ม จัดเวทีให้นักเรียน ได้แสดงออกทุกกิจกรรมเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความเต็มใจ 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา พบปะนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม การแนะแนวการขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน ตลอดจนกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ 5) การส่งต่อนักเรียน กรณีการส่งต่อภายนอกครูที่ปรึกษา นำส่งนักเรียนที่มีปัญหากับครูผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากนั้นมีการบันทึก การส่งต่อนักเรียนไปยังองค์การภายนอกซึ่งมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาตาม สภาพปัญหาของนักเรียน

มยุรี สาริบุตร และอุทัย ภิรมย์รื่น (2560) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาปัจจัย ความสำเร็จ และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) ด้านความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน (Parents networking) 2) การสนับสนุนจากหน่วยงาน (Organizing support) 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (Preventing and solving) 4) ด้านความพร้อมของทรัพยากร (Material readiness) 5) ความพร้อม ของบุคลากร (Team readiness) 6) การคัดกรองนักเรียน (Screening) และ 7) การส่งต่อนักเรียน (Referring) โดยที่การพัฒนาคุณภาพนักเรียนต้องอาศัยการจัดกิจกรรมการดูแล ช่วยเหลือที่มีความต่อเนื่องเป็นระบบจัดปัจจัยความสำเร็จทั้งจากภายในและภายนอก นำผล การคัดกรองนักเรียนที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาจำแนกตามกฎเกณฑ์ การคัดกรอง ที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นโดยอาจจำแนกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ที่ต้องให้การส่งเสริมเป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนกลุ่มนักเรียนที่ต้องการจัดการเรียนร่วม โดยข้อมูลการคัดกรองถือเป็นความลับสำหรับจัดกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต้อง อาศัยปัจจัยความสำเร็จ คือ ความร่วมมือจากผู้ปกครองและเครือข่ายชุมชน ความพอเพียง

ของทรัพยากร ความพร้อมของบุคลากร การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจัยความสำเร็จ จะเป็นสิ่งสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาให้สามารถส่งเสริมพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นิตยา คะเนนิล และวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2559) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยมีผลการพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ดังนี้ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย การขับเคลื่อนนโยบาย การดำเนินงานของบุคลากรหลักและการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน 2) การดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ซึ่งมีการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม ได้แก่ การรู้จักนักเรียน การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ โดยใช้กระบวนการบริหาร 4 ขั้น ได้แก่ การวางแผนการดำเนินงานตามแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และการประเมินผล

งานวิจัยต่างประเทศ

โคล (Cole, 2002 อ้างอิงใน สุภัสสร สุริยะ, 2562) ได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ผู้ช่วยครูใหญ่ในด้านการควบคุมดูแลวินัยตามความคิดเห็นของครูใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ในโรงเรียนรัฐจอร์เจีย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมในการจัดการกับกลุ่มนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานระหว่างแขกผู้มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนกับบุคลากรของโรงเรียน ควบคุม การเข้าชั้นเรียนของนักเรียนและประสานงานกับหน่วยงาน หน่วยงานสนับสนุน การทำกิจกรรมของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบเบื้องต้นของผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวินัยนักเรียน แตกต่างกันในเรื่องต่อไป นี้ การเสริมสร้างบรรยากาศของโรงเรียนให้เกิดการสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เหมาะสม การรวบรวมของข้อมูลการทำผิดวินัยของนักเรียน

เป็นผู้ประสานงานกับบุคคลภายนอก บุคลากรร่วมทำงานและการบริหารงบประมาณแต่ทั้ง 2 กลุ่ม มีการรับรู้เรื่องอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

วัตสัน-เดวิส (Watson-Davis, 2011 อ้างอิงใน กฤษณี ณิชชา พุทจิระ, 2564) ได้ทำการศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ประสิทธิภาพของครูมีความจำเป็นสำหรับการสนับสนุนดูแลนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม 34% มีความเข้าใจในระบบ 81.5% ต้องแจ้งครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ดูแล 81% มีความเชื่อว่าโรงเรียนไม่มีนักเรียนอยู่ในระบบดูแล และ 93% ต้องได้รับการพัฒนาในอาชีพครูเกี่ยวกับวิชาการ สังคม อารมณ์เพื่อให้เกิดผลสู่ตัวนักเรียน

แจคสัน (Jacson, 2003, อ้างอิงใน ปิยะพร บ่อมเกษตร, 2559) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ปรึกษาปัญหาพฤติกรรมด้านชาวปัญญา โดยเน้นเทคนิคการควบคุมตนเองซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียน และประสิทธิภาพในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนี้มีผลในด้านบวกที่มีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพของตนเอง และงานวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า อาจารย์แนะแนวควรปฏิบัติงานกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมในชั้นเรียนแบบแปลกแยกได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้วิธีการปฏิบัติอย่างจริงจังกับนักเรียนเหล่านี้ ผู้แนะแนวต้องมีความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพฤติกรรมมากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่ความสำเร็จมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว โดยนำหลักการบริหารวงจรเดมมิงหรือวงจรคุณภาพ PDCA มาบริหาร การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสถานศึกษามีหน้าที่พัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยตรง โดยเฉพาะครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยคำนึงถึงศักยภาพ และความสามารถของนักเรียนเป็นหลักเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และพฤติกรรมผู้เรียนให้พัฒนาตามศักยภาพของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน และประสบความสำเร็จในชีวิตตามวิถีของตนเอง อีกทั้งปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จคือความตั้งใจจริงในการสนับสนุน ดำเนินงาน การติดตามผลอย่างสม่ำเสมอของผู้บริหารและครูทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนผลักดันให้การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ครูต้องมีความเข้าใจระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวิธีการ และมีเครื่องมือที่หลากหลาย แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาที่เกิดจากตัวของนักเรียนเอง ปัญหาจากสภาพครอบครัว พ่อแม่ และผู้ปกครอง ปัญหาในโรงเรียนเนื่องจากครู เพื่อนนักเรียน บรรยากาศในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมทางสังคม โรงเรียนจำเป็นต้องบริหารจัดการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดใน 5 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าวเอื้อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนานักเรียน โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร และเพื่อเป็นแนวทางแก่โรงเรียนในการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลดีต่อเยาวชนของประเทศชาติสืบไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) เรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี (Mixed-Method Methodology) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับงานวิจัยนี้ได้กำหนดขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดำเนินการเป็น 2 ระยะ แต่ละระยะ มี 2 ขั้นตอน คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบเชิงโครงสร้างของปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

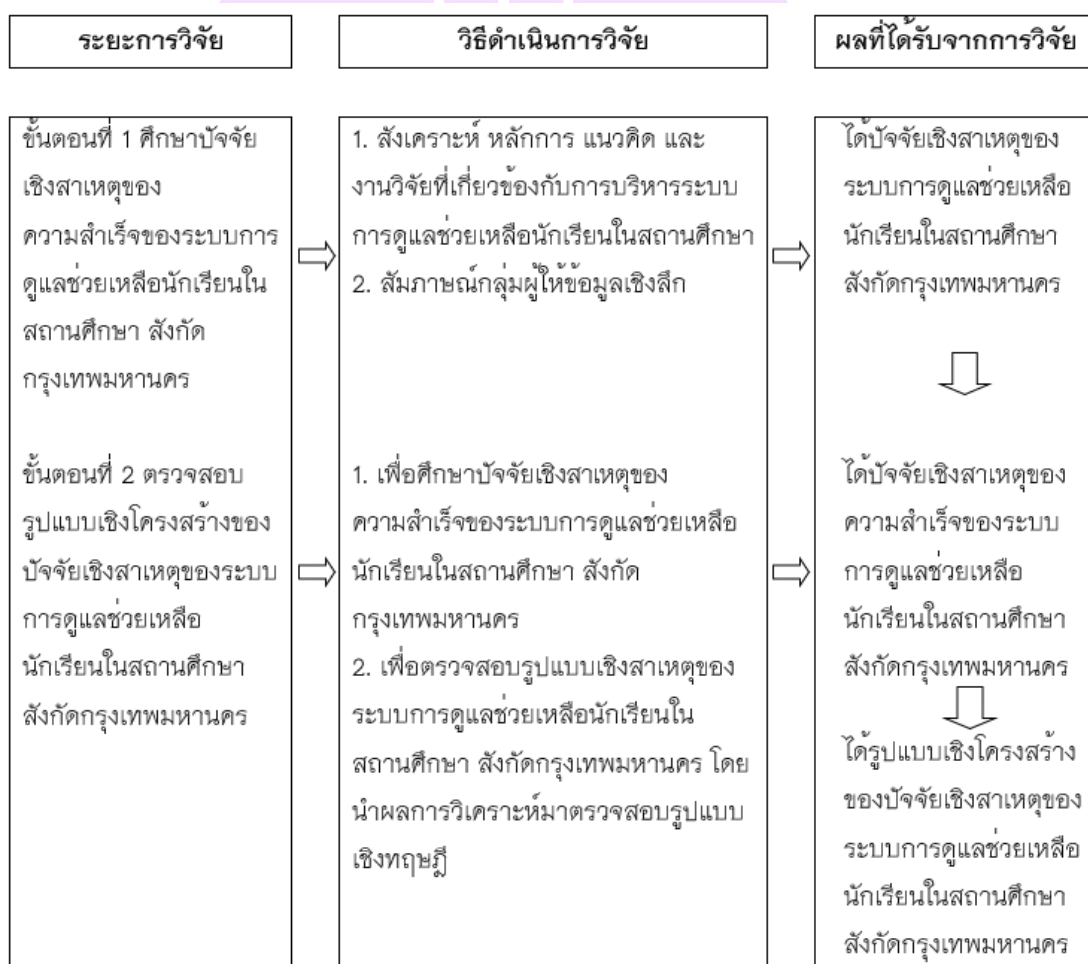
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังที่แสดงในภาพ 5-6

การดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังต่อไปนี้

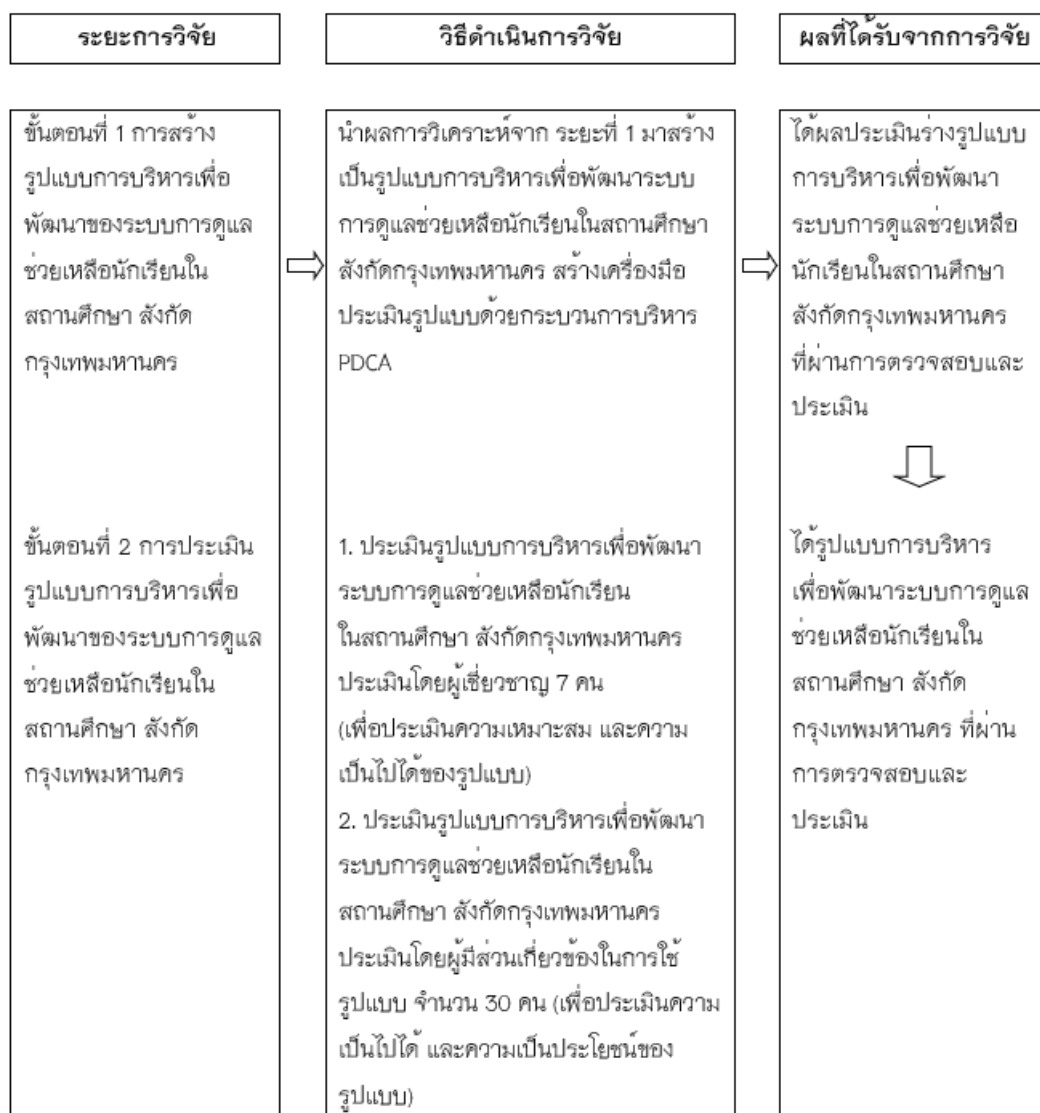
1. การกำหนดประชากร และการเลือกตัวอย่าง
2. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาพ 5 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาของระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ภาพ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 ตามขั้นตอน ดังนี้

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนที่ 1 นี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวรรณกรรมที่เป็นแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงเรียน พร้อมกับสัมภาษณ์ผู้อำนวยการของโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยเลือกโรงเรียนที่ยินดีจะให้ข้อมูล ในด้านการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ผู้อำนวยการสถานศึกษา มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เป็นผู้มีความรู้และเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมทั้งหมดและเป็นผู้วางแผน และหรือเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษา

เครื่องมือในการทำวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อสรุปที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์วรรณกรรมที่เป็นแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร มาสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ประกอบไปด้วยข้อคำถาม ดังนี้ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) **บทบาทของผู้บริหาร** บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ” บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ” บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุนท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ” 2) **สมรรถนะของครู** ด้านความรู้ (Knowledge) “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านความรู้/การอบรมควรเป็นอย่างไร” ด้านทักษะ (Skills) “ผู้ที่มีหน้าที่ในการสานสัมพันธ์หรือให้คำปรึกษาระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไรที่จะทำให้เด็กนักเรียนไว้วางใจ” ด้านคุณลักษณะ (Attributes) “ครูควรสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางในการสร้างแรงจูงใจท่านทำอย่างไรบ้าง” และ 3) **บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร** “สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่และท่านจัดสภาพแวดล้อมในด้านใดบ้าง และจัดอย่างไร” ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน “ท่านคิดว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีบทบาทสำคัญอย่างไรบ้างในสถานศึกษาของท่านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้าง” 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ท่านยึดหลักนโยบายใดหรือกรอบแนวทางใด ในการนำไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการนำไปปฏิบัติอย่างไร” อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาของท่านมีอะไรบ้าง” และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง “สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ”

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำร่างแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อรับการตรวจและแก้ไข ปรับปรุงเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของทั้งชุด IOC (Index of item-Objective Congruence) และแต่ละข้อใช้เกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (กิตติพงษ์ พิพิฑกุล, 2561) โดยงานวิจัยนี้มีผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องของทั้งฉบับ มีข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 กล่าวได้ว่ามีความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปใช้เก็บกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 ตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา พร้อมหนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ของสถาบันและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ สัมภาษณ์ที่แน่นอนแล้ว ไปทำการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. เข้าพบผู้ให้ข้อมูลตามวัน เวลา และสถานที่นัดหมาย กล่าวแนะนำตนเอง ดำเนินการสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เน้นบรรยากาศการสนทนาที่เป็นกันเอง เวลาในการสัมภาษณ์ ประมาณ 60 นาที สามารถยืดหยุ่นเวลาได้

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประกอบการสอบถามทั้งหมดที่ได้ นำมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูลตามการจัดหมวดหมู่และสาระของข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อคำถามในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ได้แก่ ข้อคำถามในตอนที่ 2 คือ วิธีการเกี่ยวกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีวิเคราะห์แบบวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content analysis) รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ แล้วนำเสนอเชิงบรรยาย

ผลวิเคราะห์ข้อมูลในชั้นที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในข้อที่ 1 คือ ศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลที่ได้จากการศึกษาในชั้นตอนที่ 1 คือ ได้ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นำมา สรุปเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ สำหรับการสร้างรูปแบบ การบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในชั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 1 ชั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูล เชิงประจักษ์

การดำเนินการในชั้นตอนนี้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในข้อ 2

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ ปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตามขั้นตอน ต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึง ประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 327 โรงเรียน (จากประชากรทั้งหมด 437 โรงเรียน) (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2565) (สำนักการศึกษา, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 121 โรงเรียน

1. คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G* Power 3.0.1 สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (α) อำนาจการทดสอบ (Power) 0.95 และขนาดอิทธิพลระดับกลาง (Medium effect size) 0.30 จากการคำนวณสูตรได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 111 โรงเรียน แต่การศึกษาคั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จึงแจกแบบสอบถามมากกว่าจำนวนที่ต้องการร้อยละ 10 เพื่อป้องกันการสูญหาย รวมเป็น 121 โรงเรียน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จำแนกโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครแบ่งแยกตามกลุ่ม ดังนี้

ตาราง 3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่ม	จำนวน(โรงเรียน)	กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มกรุงเทพกลาง	36	13
กลุ่มกรุงเทพใต้	43	16
กลุ่มกรุงเทพเหนือ	28	10
กลุ่มกรุงเทพตะวันออก	98	36
กลุ่มกรุงเทพมหานครเหนือ	80	30
กลุ่มกรุงเทพมหานครใต้	42	16
รวม	327	121

3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 121 โรงเรียน โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการ จับสลากเลือกโรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 3 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น รวมทั้งสิ้นจำนวน 363 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม เพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยการให้ค่าน้ำหนักคะแนน มีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยการให้ค่าน้ำหนักคะแนน มีความหมายของแต่ละระดับดังนี้

5 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของทั้งชุด IOC (Index of item-Objective Congruence) และแต่ละข้อใช้เกณฑ์ค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (กิตติพงษ์ พิพิธกุล, 2561) โดยงานวิจัยนี้มีผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี

ความสอดคล้องของทั้งฉบับ มีข้อคำถามแต่ละข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80–1.00 กล่าวได้ว่า มีความตรงเชิงเนื้อหา ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำไปใช้เก็บกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 3 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น จำนวน 30 คน ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาตั้งแต่ค่า 0.70 ขึ้นไป (พูลพงศ์ สุขสว่าง, 2557) ซึ่งงานวิจัยนี้ ผลการวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

3. เมื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแล้ว ผู้วิจัยนำมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาในการนำไปใช้ดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เพื่อส่งต่อถึงผู้อำนวยการเขต 50 เขต เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บข้อมูล ได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามหนังสือส่งทางไปรษณีย์ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น พร้อมทั้งกำหนดนัดหมายวันเก็บข้อมูลในระยะเวลา 7 วัน นำเก็บด้วยตนเองหรือให้ผู้ทำแบบสอบถามส่งกลับคืนเมื่อกรอกครบสมบูรณ์

3. ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนสมบูรณ์ของเครื่องมือตามเกณฑ์และระดับการวัดตัวแปรของข้อคำถามในเครื่องมือแต่ละส่วน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา

ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยผู้วิจัยกำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (รัตนะ บัวสนธิ, 2555, หน้า 198)

- 4.50–5.00 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50–4.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก
- 2.50–3.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50–2.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย
- 1.00–1.49 หมายถึง สภาพการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยผู้วิจัยกำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (รัตนะ บัวสนธิ, 2555, หน้า 198)

- 4.50–5.00 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50–4.49 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก
- 2.50–3.49 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.50–2.49 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย
- 1.00–1.49 หมายถึง ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน/การดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) วิเคราะห์โดยวิธีวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยตามกรอบแนวคิดการวิจัย สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit)

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การดำเนินการในระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3

นำผลการวิเคราะห์จากระยะที่ 1 ได้ดำเนินการสร้างรูปแบบจาก 1) การวิเคราะห์
สังเคราะห์งานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และ 3) จากการวิเคราะห์
ค่าสถิติ นำมากำหนดเป็นรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สร้างรูปแบบการบริหารงานด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming
cycle) PDCA

ระยะที่ 2 ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบยืนยัน ความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ พร้อมข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้วิจัยสร้างรูปแบบ
การบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตามคุณสมบัติ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างรูปแบบการบริหารของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ซึ่งมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท หรือปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
2. มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์สูง และมีผลงานที่เกี่ยวข้องทางการบริหาร
การศึกษา โดยอาจเป็นผลงานทางวิชาการ ผลงานการบริหารหรือผลงานการปฏิบัติการ
ซึ่งเป็นที่ประจักษ์
3. มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี ในการดำเนินงานด้านการบริหารการศึกษาหรือ
การบริหารสถานศึกษา

ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน (ประเมินความเป็นไปได้ และ
ความเป็นประโยชน์) ขั้นตอนการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาความสำเร็จของระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้
รูปแบบ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ที่ไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 10 คน และครูประจำชั้น จำนวน 10 คน ของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ลักษณะของเครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยการให้ค่าน้ำหนักคะแนน มีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (รัตนะ บัวสนธ์, 2555, หน้า 198)

กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

4.50–5.00 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

2.50–3.49 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.49 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบประเมินสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ โดยปรับจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA แบบประเมินมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท์ (Likert Scale) คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยการให้ค่าน้ำหนักคะแนน มีความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กำหนดความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังนี้ (รัชนี บัณฑิต, 2555, หน้า 198)

กำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ)

4.50-5.00 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง รูปแบบมีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ออกหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 10 คน และครูประจำชั้น จำนวน 10 คน ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ส่งถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารที่ประสบความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ที่แน่นอนแล้วขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารที่ประสบความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การประเมินว่า รูปแบบสามารถ นำไปใช้ได้ ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ควรมียุทธศาสตร์อยู่ในระดับมากขึ้นไป

สรุปสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

สถิติเพื่อการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา ของข้อความในแบบวัดซึ่งประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (5 คน) โดยการหาค่า IOC 2) การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha Coefficient (α) ของครอนบาค Cronbach

สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ได้แก่ 1) สถิติพื้นฐาน/สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) (SD) 2) สถิติอ้างอิง ได้แก่ การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลการวิจัยที่เป็นตัวแบบ เชิงทฤษฎีที่ผู้พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Confirmatory factor analysis: CFA) การวิเคราะห์ โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) ทำการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยวิธีการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้ ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัยตามกรอบแนวคิด การวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล ตามเลขที่โครงการวิจัยที่ HREC-UP-HSS 2.2/015/67 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 121 โรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาในระยะที่ 1 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาระยะที่ 2 ตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อใช้แทนค่าสถิติ

M	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
n	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
β	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard error)
B, Beta	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
SKEW	แทน	ค่าความเบ้ (Skewness)
KUR	แทน	ค่าความโด่ง (Kurtosis)
p-value	แทน	ค่าความน่าจะเป็น

TLI	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์
Po	แทน	ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรแฝง (Construct reliability)
Pv	แทน	ค่าความแปรปรวนเฉลี่ยของตัวแปรที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ (Average variance extracted)
$\bar{\chi}$	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of freedom)
R2	แทน	ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (Squared multiple Correlation) หรือ สัมประสิทธิ์การพยากรณ์
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เพียร์สัน
RMSEA	แทน	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root Mean Square Error of Approximation)
SRMR	แทน	ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized root mean square error of approximation)
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
NNFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเหมาะสมที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
CFI	แทน	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index)
TE	แทน	ค่าอิทธิพลรวม
IE	แทน	ค่าอิทธิพลทางอ้อม
DE	แทน	ค่าอิทธิพลทางตรง

หมายเหตุ: สัญลักษณ์ M และ SD เป็นการอ้างอิงตามหลักเกณฑ์ APA (American Psychological Association)

อักษรย่อที่ใช้แทนตัวแปร

EXF	แทน	ปัจจัยภายนอก
FPPC	แทน	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
FPPP	แทน	การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

SFRA	แทน	การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
INF	แทน	ปัจจัยภายใน
FRE	แทน	บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร
TCF	แทน	สมรรถนะของครู
WPOC	แทน	บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร
SSEI	แทน	ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
GKSI	แทน	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
SS	แทน	การคัดกรองนักเรียน
SP	แทน	การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน
PPS	แทน	การป้องกันและแก้ไขปัญหา
FORW	แทน	การส่งต่อ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครและในข้อที่ 2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาระยะที่ 1 นี้ ที่จะนำเสนอต่อไป มี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสอบถามและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะได้นำเสนอไปตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ผลการศึกษานำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข และ 5) ด้านการส่งต่อ พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับจำนวนและหาค่าร้อยละ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 46-49 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10-15 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ประสบการณ์ในดำรงตำแหน่ง มากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 60

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรายด้าน

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีความเห็นตรงกันว่า การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้นั้น ควรจะมีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม ในด้านการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง และสุดท้ายบทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน ในการดำเนินการที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ควรจะมีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านความรู้ (Knowledge) ควรให้ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียน อยู่เสมอ ส่วนด้านทักษะ (Skills) ผู้ที่มีหน้าที่ในการสานสัมพันธ์หรือให้คำปรึกษาระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษา มีคุณสมบัติที่จะทำให้นักเรียนไว้วางใจ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และในด้านคุณลักษณะ (Attributes) ครูมีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเริ่มจากการที่ครูควรมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาจึงควรมีบรรยากาศในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ผู้ปกครองและชุมชนต้องมีบทบาทสำคัญ โดยผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ สถานศึกษาได้ยึดหลักนโยบายใดหรือกรอบแนวทางใด ในการนำไป

ปฏิบัติ และมีขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ โดยมีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม และมีคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน

ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า สถานศึกษาควรมีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น เพราะการที่สถานศึกษาได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม จะส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรายด้าน จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า 1) มีการจัดทำระเบียบสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน 2) มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล 3) มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สสำรวจทดสอบ 4) มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่พบปัญหา และ 5) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจตนเองและรู้จักตนเองมากขึ้น

ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านมีความเห็นตรงกันว่า 1) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน 2) มีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 3) มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ 4) มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาอย่างถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากนักเรียนคนอื่น และ 5) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า 1) มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ 2) มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์ 3) มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง 4) มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา และ 5) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ

ด้านการป้องกันและแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า 1) มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง 2) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ 3) มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง 4) มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องและ 5) มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ด้านการส่งต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน มีความเห็นตรงกันว่า 1) มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 2) มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ ครูฝ่ายปกครอง/ ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป 3) มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ 4) มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร และ 5) มีคณะกรรมการร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถนำเสนอได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 363 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนับจำนวนและหาค่าร้อยละ (ดังปรากฏในตาราง 4) พบว่า โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 121 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 74.38 เพศชาย จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 25.62 มีอายุน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.93 อายุระหว่าง 35-39 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.95 อายุระหว่าง 40-45 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 21.76 อายุระหว่าง 46-49 ปี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.21 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 47.93 ระดับปริญญาโท จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 48.76 ระดับปริญญาเอก จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.31 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 121คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 หัวหน้างาน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ครูประจำชั้น จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่เกิน 5 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.18 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 5-10 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.17 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10-15 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 26.72 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 28.93 (ดังปรากฏในตาราง 4)

ตาราง 4 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
1.	โรงเรียน	121	100
	รวม	121	100
2.	เพศ		
	ชาย	93	25.62
	หญิง	270	74.38
	รวม	363	100
3.	อายุ		
	น้อยกว่า 35 ปี	105	28.93
	35-39 ปี	47	12.95
	40-45 ปี	79	21.76
	46-49 ปี	55	15.15
	มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	77	21.21
	รวม	363	100
4.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	174	47.93
	ปริญญาโท	177	48.76
	ปริญญาเอก	12	3.31
	รวม	363	100
5.	ตำแหน่ง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	121	33.33
	ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	121	33.33
	ครูประจำชั้น	121	33.33
	รวม	363	99.99/100
6.	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
	ไม่เกิน 5 ปี	66	18.18
	5-10 ปี	95	26.17
	10-15 ปี	97	26.72
	มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	105	28.93
	รวม	363	100

ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้จากได้แบบสอบถาม

การวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ พบว่า ข้อมูลผลการวัดตัวแปรจากการวัดด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 6 ตัวแปร มีพิสัยตั้งแต่ 2.80–3.80 สำหรับตัวแปรอิสระ มีค่าเฉลี่ย (Mean).ระหว่าง 4.31 ถึง 4.57 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD).ระหว่าง .032 ถึง .038 ค่าความเบ้ (Skewness)–2.474 ถึง–1.088 ค่าความโด่ง (Kurtosis) 1.302 ถึง 8.885 และสำหรับตัวแปรตาม มีค่าเฉลี่ย (Mean) ระหว่าง 4.41 ถึง 4.56 และระหว่าง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33ถึง .037 ค่าความเบ้ (Skewness)–2.563 ถึง–1.291 ค่าความโด่ง (Kurtosis) 1.748 ถึง 9.427 สำหรับตัวแปรตามเมื่อพิจารณาแล้วข้อมูลมีการกระจายที่ใกล้เคียงความเป็นโค้งปกติทำให้มีคุณสมบัติที่จะวิเคราะห์ด้วยสถิติอ้างอิงได้ (ดังปรากฏในตาราง 5)

การวิเคราะห์ทั้งหมดในระยະที่ 1 ต่อไปนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น การรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียน ที่มีผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ลักษณะของข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถาม

	Statistics												
	Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation	Variance	Skewness	Std. Error	Kurtosis	Std. Error	Confidence Interval of Mean	
												Lower	Upp
ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร													
บทบาทของผู้ช่วย	3.20	1.80	5.00	4.45	.033	.631	.399	-1.502	.128	3.017	.255	.132	.423
ความสะอาด													
บทบาทของผู้ให้	2.80	2.20	5.00	4.46	.033	.656	.405	-1.270	.128	1.428	.255	-.017	.293
คำปรึกษา													
บทบาทของผู้ส่งเสริม	3.00	2.00	5.00	4.31	.036	.680	.463	-1.088	.128	1.302	.255	.291	.593
สนับสนุน													
ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู													
ด้านความรู้	3.40	1.60	5.00	4.40	.032	.606	.367	-1.525	.128	3.995	.255	.124	.325
(Knowledge)													
ด้านทักษะ (Skills)	3.40	1.60	5.00	4.50	.032	.604	.365	-1.937	.128	5.698	.255	.310	.576
ด้านคุณลักษณะ	3.60	1.40	5.00	4.57	.032	.618	.382	-2.474	.128	8.885	.255	.165	.399
(Attributes)													
ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์													
บรรยากาศในการ	3.40	1.60	5.00	4.43	.034	.643	.414	-1.432	.128	3.255	.255	1.000	1.000
ทำงาน/ วัฒนธรรม													
องค์การ													
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน													
การมีส่วนร่วมของ	3.20	1.80	5.00	4.27	.036	.692	.479	-1.083	.128	1.560	.255	.886	.972
ผู้ปกครองและชุมชน													

ตาราง 5 (ต่อ)

		Statistics										
Range	Minimum	Maximum	Mean	Std. Error	Std. Deviation	Variance	Skewness	Std. Error	Kurtosis	Std. Error	Lower	Upper
ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ												
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	2.00	5.00	4.41	.033	.629	.396	-1.246	.128	2.322	.255	.500	.500
อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	2.00	5.00	4.44	.034	.640	.409	-1.263	.128	2.099	.255	.500	.500
ปัจจัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง												
การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	1.40	5.00	4.30	.038	.727	.528	-1.113	.128	1.526	.255	1.000	1.000
การปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร												
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.80	5.00	4.53	.033	.626	.392	-1.887	.128	4.390	.255	-.026	.716
การคัดกรองนักเรียน	1.80	5.00	4.42	.037	.701	.491	-1.305	.128	1.748	.255	.076	.481
การส่งเสริมนักเรียน	1.20	5.00	4.55	.034	.648	.420	-2.563	.128	9.427	.255	-.011	.310
การป้องกันและแก้ไขปัญหาคารส่งต่อ	1.60	5.00	4.56	.033	.636	.405	-2.123	.128	6.026	.255	-.392	-.055
การส่งต่อ	1.80	5.00	4.41	.035	.669	.448	-1.291	.128	1.852	.255	.028	.400

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และจัดลำดับที่ในภาพรวมเทียบเกณฑ์เฉลี่ยระดับความคิดเห็นในการปฏิบัติงานไว้ใน บทที่ 3 พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยภายในทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยภายนอก ทั้ง 2 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และจัดลำดับที่ ในรายด้าน พบว่า ปัจจัยภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.44, SD=0.61) และเมื่อพิจารณารายปัจจัย ปัจจัยสมรรถนะของครูส่งผลต่อผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในระดับมาก (M=4.49, SD=0.58) รองลงมา บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กรในระดับมาก (M=4.43, SD=0.64) และบทบาทของผู้บริหารในระดับมาก (M=4.41, SD=0.62) และปัจจัยภายนอก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.33, SD=0.68) และเมื่อพิจารณารายปัจจัย ปัจจัยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ส่งผลต่อผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครในระดับมาก (M=4.43, SD=0.62) รองลงมา การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับมาก (M=4.30, SD=0.73) และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในระดับมาก (M=4.27, SD=0.69) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับมาก (ดังปรากฏในตาราง 6)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ ของระดับปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ปัจจัยภายใน (INF)	4.44	0.61	มาก	
1. บทบาทของผู้บริหาร (FRE)	4.41	0.62	มาก	3
2. สมรรถนะของครู (TCF)	4.49	0.58	มาก	1
3. บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร (WPOC)	4.43	0.64	มาก	2

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัจจัยของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ปัจจัยภายนอก (EXF)	4.33	0.68	มาก	
1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (FPPC)	4.27	0.69	มาก	3
2. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP)	4.43	0.62	มาก	1
3. การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (SFRA)	4.30	0.73	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.39	0.65	มาก	

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายในด้านบทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่าบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.45, SD=0.71) และเมื่อพิจารณารายข้อ มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างานอย่างเหมาะสมในระดับมากที่สุด (M=4.56, SD=0.70) รองลงมา มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียนในระดับมากที่สุด (M=4.53, SD=0.65) และน้อยที่สุดจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและนักเรียนในระดับมาก (M=4.34, SD=0.76)

บทบาทของผู้ให้คำปรึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.46, SD=0.71) และเมื่อพิจารณารายข้อ มีความสามารถไกลเกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด (M=4.53, SD=0.66) รองลงมา มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษาในระดับมากที่สุด (M=4.51, SD=0.69) และน้อยที่สุดจัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครองในระดับมาก (M=4.35, SD=0.75)

บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.31, SD=.76) และเมื่อพิจารณารายข้อ มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคนในระดับมาก (M=4.38, SD=.75) รองลงมา มีกระบวนการขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจนในระดับมากที่สุด (M=4.51, SD=.69) และน้อยที่สุดมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์

การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ในระดับมาก ($M = 4.27$, $SD = .81$) และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับมาก (ดังปรากฏในตาราง 7)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายใน ด้านบทบาทของผู้บริหาร

ปัจจัยภายใน (INF)	M	SD.	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านบทบาทของผู้บริหาร (FRE)	4.41	0.74	มาก	
1. บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก	4.45	0.71	มาก	
1.1 มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/ หัวหน้างานอย่างเหมาะสม	4.56	0.70	มากที่สุด	1
1.2 เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตาม ความสมัครใจ	4.40	0.68	มาก	4
1.3 จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและ นักเรียน	4.34	0.76	มาก	5
1.4 มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัด กลุ่มนักเรียน	4.53	0.65	มากที่สุด	2
1.5 ให้นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.41	0.76	มาก	3
2. บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา	4.46	0.71	มาก	
2.1 จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง	4.35	0.75	มาก	5
2.2 มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปี การศึกษา	4.51	0.69	มากที่สุด	2
2.3 การบริการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.45	0.74	มาก	3
2.4 ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา ในการปฏิบัติงาน	4.44	0.70	มาก	4
2.5 มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลด ความขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน	4.53	0.66	มากที่สุด	1

ตาราง 7 (ต่อ)

ปัจจัยภายใน (INF)	M	SD.	ค่าระดับ	ลำดับที่
3. บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน	4.31	0.76	มาก	
3.1 มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.30	0.76	มาก	3
3.2 มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อโรงเรียน	4.29	0.72	มาก	4
3.3 มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคน	4.38	0.75	มาก	1
3.4 มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์	4.27	0.81	มาก	5
3.5 มีกระบวนการขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน	4.32	0.75	มาก	2

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายในด้านสมรรถนะของครูที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความรู้ของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.40, SD=0.72) และเมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียนในระดับมาก (M=4.50, SD=0.70) รองลงมา ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอในระดับมาก (M=4.49, SD=0.77) และน้อยที่สุดครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่องในระดับมาก (M=4.30, SD=0.75) ทักษะของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.50, SD=0.69) และเมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการตัดกรองนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบในระดับมากที่สุด (M=4.57, SD=0.62) รองลงมา ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารรับทราบทุกภาคเรียนในระดับมากที่สุด (M=4.52, SD=0.73) และน้อยที่สุดครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ได้รับมอบหมายในระดับมาก (M=4.42, SD=0.70) คุณลักษณะของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.57, SD=0.68) และเมื่อพิจารณารายข้อ ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ในระดับมากที่สุด (M=4.61, SD=0.66) รองลงมา มีครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน

ในระดับมากที่สุด ($M=4.60$, $SD=0.66$) และน้อยที่สุดครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมากที่สุด ($M=4.51$, $SD=0.73$) ตามลำดับ (ดังปรากฏ ในตาราง 8)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายใน ด้านสมรรถนะของครู

ปัจจัยภายใน (INF)	M	SD.	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านสมรรถนะของครู (TCF)	4.49	0.70	มาก	
1. ด้านความรู้ (Knowledge)	4.40	0.72	มาก	
1.1 ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ	4.49	0.77	มาก	2
1.2 ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนา การของนักเรียน	4.50	0.70	มากที่สุด	1
1.3 ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา	4.34	0.68	มาก	4
1.4 ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์	4.37	0.69	มาก	3
1.5 ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบ อย่างต่อเนื่อง	4.30	0.75	มาก	5
2. ด้านทักษะ (Skills)	4.50	0.69	มากที่สุด	
2.1 ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	4.51	0.68	มากที่สุด	3
2.2 ครูสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและ ตรงตามสภาพปัญหา	4.48	0.73	มาก	4
2.3 ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหาร รับทราบทุกภาคเรียน	4.52	0.73	มากที่สุด	2
2.4 ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	4.57	0.62	มากที่สุด	1
2.5 ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมาย	4.42	0.70	มาก	5

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยภายใน (INF)	M	SD.	ค่าระดับ	ลำดับที่
3. ด้านคุณลักษณะ (Attributes)	4.57	0.68	มากที่สุด	
3.1 ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้	4.61	0.66	มากที่สุด	1
3.2 ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.51	0.73	มากที่สุด	5
3.3 ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง	4.56	0.70	มากที่สุด	4
3.4 ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาโดยยึดหลักเมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา	4.59	0.64	มากที่สุด	3
3.5 ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน	4.60	0.66	มากที่สุด	2

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายในด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า บรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์กรของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.43, SD=0.71) และเมื่อพิจารณารายข้อ ในสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผลในระดับมากที่สุด (M=4.51, SD=0.66) รองลงมา ในสถานศึกษามีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก (M=4.45, SD=0.69) และน้อยที่สุดในสถานศึกษามีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับมาก (M=4.35, SD=0.74) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 9)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายใน
ด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ

ปัจจัยภายใน (INF)	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ	4.43	0.71	มาก	
1. ในสถานศึกษามีการทำงานกับผู้อื่นได้ดี	4.43	0.77	มาก	3
2. ในสถานศึกษามีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.35	0.74	มาก	5
3. ในสถานศึกษามีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น	4.45	0.69	มาก	2
4. ในสถานศึกษามีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา	4.39	0.71	มาก	4
5. ในสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล	4.51	0.66	มากที่สุด	1

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายนอกปัจจัยภายนอกด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.27, SD=0.77) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอยู่ในระดับมาก (M=4.37, SD=0.76) รองลงมา โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรง เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ อยู่ในระดับมาก (M=4.34, SD=0.73) และน้อยที่สุดผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก (M=4.15, SD=0.81) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 10)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายนอก
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ปัจจัยภายนอก (EXF)	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.27	0.77	มาก	
1. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.15	0.81	มาก	5
2. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุม ผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ	4.23	0.75	มาก	4
3. โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรง เพื่อให้ ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ	4.34	0.73	มาก	2
4. ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้าน นักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา	4.37	0.76	มาก	1
5. ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจาก ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	4.27	0.78	มาก	3

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายนอกปัจจัยภายนอกด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า การนำ
นโยบายสู่การปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.41, SD=0.69) และเมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง
วิธีการทำงานอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมาก (M=4.47, SD=0.68) รองลงมา มีการวางแผน
การทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับ
ติดตาม อยู่ในระดับมาก (M=4.45, SD=0.69) และน้อยที่สุด ผู้บริหารมีการสื่อสารและ
การสร้าง ความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมาก (M=4.32, SD=0.72) ตามลำดับ

อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.44,
SD=0.68) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการ
มีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร
อยู่ในระดับมาก (M=4.48, SD=0.67) คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน สามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน อยู่ในระดับมาก (M=4.45,

SD=0.67) และน้อยที่สุด คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน อยู่ในระดับมาก (M=4.41, SD=0.69) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 11)

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายนอก ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ปัจจัยภายนอก (EXF)	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	4.43	0.67	มาก	
1. การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	4.41	0.69	มาก	
1.1 มีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม	4.45	0.69	มาก	2
1.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน	4.47	0.68	มาก	1
1.3 ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง	4.32	0.72	มาก	5
1.4 บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	4.41	0.67	มาก	3
1.5 ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับผู้ปฏิบัติงาน	4.41	0.71	มาก	4
2. อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	4.44	0.68	มาก	
2.1 คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน	4.45	0.67	มาก	2
2.2 มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายมีความซ้ำซ้อนภายในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด	4.41	0.69	มาก	5
2.3 มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร	4.48	0.67	มาก	1
2.4 มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบายค่อนข้างจำกัด	4.44	0.69	มาก	3
2.5 หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติขาดความชัดเจน	4.42	0.70	มาก	4

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายนอกปัจจัยภายนอกการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (M=4.30, SD=0.77) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (M=4.35, SD=0.79) รองลงมา มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น อยู่ในระดับมาก (M=4.34, SD=0.76) และน้อยที่สุด มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงานกับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียนอยู่ในระดับมาก (M=4.25, SD=0.78) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 12)

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของปัจจัยภายนอกด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยภายนอก (EXF)	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.30	0.77	มาก	
1. มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น	4.34	0.76	มาก	2
2. มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน	4.31	0.77	มาก	3
3. มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงานกับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน	4.25	0.78	มาก	5
4. มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ	4.25	0.77	มาก	4
5. มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม	4.35	0.79	มาก	1

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (SD) พบว่า ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.49$, $SD=0.66$) และเมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.56$, $SD=0.64$) รองลงมา
การส่งเสริมนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.55$, $SD=0.65$) และน้อยที่สุด การส่งต่อ
อยู่ในระดับมาก ($M=4.41$, $SD=0.67$) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 13)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.53	0.63	มากที่สุด	3
2. การคัดกรองนักเรียน	4.42	0.70	มาก	4
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.55	0.65	มากที่สุด	2
4. การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	4.56	0.64	มากที่สุด	1
5. การส่งต่อ	4.41	0.67	มาก	5
รวม	4.49	0.66	มาก	

หมายเหตุ: $n=363$

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่าความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.53$, $SD=0.72$) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการใช้แบบ
ประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.66$,
 $SD=0.71$) รองลงมา มีการจัดทำระเบียบนสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับมากที่สุด
($M=4.62$, $SD=0.67$) และน้อยที่สุด มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่พบปัญหา อยู่ใน
ระดับมาก ($M=4.36$, $SD=0.75$) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 14)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.53	0.72	มากที่สุด	
1. การจัดทำระเบียบสนทนาอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	4.62	0.67	มากที่สุด	2
2. มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	4.66	0.71	มากที่สุด	1
3. มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ตรวจสอบ	4.58	0.69	มากที่สุด	3
4. มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่พบปัญหา	4.36	0.75	มาก	5
5. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจตนเองและรู้จักตนเองมากขึ้น	4.43	0.78	มาก	4

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (M=4.42, SD=0.76) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากนักเรียนคนอื่น อยู่ในระดับมาก (M=4.47, SD=0.74) รองลงมา มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ อยู่ในระดับมาก (M=4.45, SD=0.75) และน้อยที่สุด มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน อยู่ในระดับมาก (M=4.37, SD=0.79) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 15)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการคัดกรองนักเรียน

ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.42	0.76	มาก	
1. มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน	4.37	0.79	มาก	5
2. มีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	4.39	0.79	มาก	4
3. มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ	4.45	0.75	มาก	2
4. มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาย่างถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากนักเรียนคนอื่น	4.47	0.74	มาก	1
5. มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม	4.42	0.75	มาก	3

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมนักเรียน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (M=4.55, SD=0.65) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก (M=4.60, SD=0.67) รองลงมา มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ อยู่ในระดับมาก (M=4.58, SD=0.69) และน้อยที่สุด มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบครัวมีปัญหา ทุกกลุ่มสาระ อยู่ในระดับมาก (M=4.44, SD=0.92) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 16)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.55	0.65	มากที่สุด	
1. มีการจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมและ พัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ	4.44	0.92	มาก	5
2. มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์	4.56	0.70	มากที่สุด	3
3. มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง	4.60	0.67	มากที่สุด	1
4. มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา	4.55	0.70	มากที่สุด	4
5. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบ ของกิจกรรมตามความสนใจ	4.58	0.69	มากที่สุด	2

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาในภาพรวม
อยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.55, SD=0.74) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการเยี่ยมบ้าน
นักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.66, SD=0.61)
รองลงมา มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด
(M=4.61, SD=0.69) และน้อยที่สุด มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาด้าน
เศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก (M=4.42, SD=0.76) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 17)

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.55	0.74	มากที่สุด	
1. มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง	4.66	0.61	มากที่สุด	1
2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้	4.59	0.75	มากที่สุด	3
3. มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	4.61	0.69	มากที่สุด	2
4. มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง	4.52	0.68	มากที่สุด	4
5. มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ	4.42	0.76	มาก	5

หมายเหตุ: n=363

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่อ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) พบว่า ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้านการส่งต่อในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด (M=4.41, SD=0.74) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในระดับมาก (M=4.47, SD=0.71) รองลงมา มีคณะครูร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก อยู่ในระดับมาก (M=4.44, SD=0.73) และน้อยที่สุด มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ ครูฝ่ายปกครอง/ครูฝ่ายวิชาการ ให้ความช่วยเหลือต่อไป อยู่ในระดับมาก (M=4.34, SD=0.75) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 18)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับและลำดับที่ของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้านการส่งต่อ

ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา	M	SD	ค่าระดับ	ลำดับที่
ด้านการส่งต่อ	4.41	0.74	มาก	
1. มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	4.37	0.78	มาก	4
2. มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	4.34	0.75	มาก	5
3. มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ	4.41	0.74	มาก	3
4. มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	4.47	0.71	มาก	1
5. มีคณะกรรมการพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	4.44	0.73	มาก	2

หมายเหตุ: n=363

ผลการตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้

ปัจจัยภายนอก (EXF) ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์กันจำนวน 3 คู่ คือ ปัจจัยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (FPPC) มีค่ามากที่สุด ($r=0.853$) รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (SFRA) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) ($r=0.771$) และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (SFRA) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (FPPC) ($r=0.696$)

ปัจจัยภายใน (INF) ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์กัน จำนวน 3 คู่ คือ ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร (WPOC) กับ ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู (TCF) มีค่ามากที่สุด ($r=0.892$) รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสมรรถนะของครู (TCF) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร (FRE) ($r=0.852$) และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร (WPOC) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร (FRE) ($r=0.824$)

ปัจจัยความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (SSEI) มีความสัมพันธ์กัน จำนวน 10 คู่ คือ ความสัมพันธ์ปัจจัยด้านการคัดกรองนักเรียน (SS) กับ ปัจจัยด้านความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (GKSI) มีค่ามากที่สุด ($r=0.888$) รองลงมาเป็น ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการป้องกันและแก้ไขปัญหา (PPS) มีความสัมพันธ์กับปัจจัย การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (SP) ($r=0.877$) และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา (PPS) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (GKSI) ($r=0.856$)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก (EXF) และปัจจัยภายใน (INF) มีความสัมพันธ์กัน จำนวน 9 คู่ คือ ความสัมพันธ์ปัจจัยสมรรถนะของครู (TCF) กับปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การ ปฏิบัติ (FPPP) มีค่ามากที่สุด ($r=0.885$) รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร (WPOC) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) ($r=0.872$) และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร (FRE) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) ($r=0.857$)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอก (EXF) และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา (SSEI) มีความสัมพันธ์กันจำนวน 15 คู่ คือ ความสัมพันธ์ปัจจัยการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล (GKSI) กับปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) มีค่ามากที่สุด ($r=0.823$) รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการคัดกรองนักเรียน (SS) มีความสัมพันธ์ กับปัจจัยการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) ($r=0.821$) และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหา (PPS) มีความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) ($r=0.819$)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน (INF) และความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (SSEI) มีความสัมพันธ์กันจำนวน 9 คู่ คือ ความสัมพันธ์ปัจจัย สมรรถนะของครู (TCF) กับปัจจัยด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (SP) มีค่ามากที่สุด ($r=0.857$) รองลงมาเป็นความสัมพันธ์ปัจจัยสมรรถนะของครู (TCF) กับปัจจัยด้านความรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล (GKSI) ($r=0.853$) และความสัมพันธ์ปัจจัยสมรรถนะของครู (TCF) กับปัจจัยด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา (PPS) ($r=0.833$) (ดังปรากฏในตาราง 19)

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และความสัมพันธ์ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	ปัจจัยภายนอก							ปัจจัยภายใน							ตัวแปรตาม									
	FPPC	FPPP	SFRA	FRE	TCF	WPOC	GKSI	SS	SP	PPS	FORW	FPPC	FPPP	SFRA	FRE	TCF	WPOC	GKSI	SS	SP	PPS	FORW		
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน FPPC	1.000																							
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ FPPP	.853*	1.000																						
การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง SFRA	.696*	.771*	1.000																					
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร FRE	.775*	.857*	.696*	1.000																				
สมรรถนะของครู TCF	.814*	.885*	.692*	.852*	1.000																			
บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร WPOC	.835*	.872*	.731*	.824*	.892*	1.000																		
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล GKSI	.750*	.823*	.704*	.792*	.853*	.795*	1.000																	
การคัดกรองนักเรียน SS	.734*	.821*	.692*	.755*	.817*	.746*	.888*	1.000																
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน SP	.750*	.779*	.617*	.750*	.857*	.797*	.833*	.794*	1.000															
การป้องกันและแก้ไขปัญหา PPS	.765*	.819*	.681*	.765*	.833*	.832*	.856*	.793*	.877*	1.000														
การส่งต่อ FORW	.711*	.791*	.732*	.714*	.785*	.769*	.790*	.795*	.781*	.805*	1.000													
M	4.27	4.43	4.30	4.41	4.49	4.43	4.53	4.42	4.55	4.56	4.41													
SD	.69	.62	.73	.62	.58	.64	.63	.70	.65	.64	.67													

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกณฑ์การตรวจสอบโมเดล

ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดลเป็นค่าสถิติที่ใช้วัดระดับความกลมกลืนของโมเดล (Goodness of measures) เพื่อทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบสมมติฐานของการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชณีกุล ภาณุวัฒน์, 2554) โดยผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ที่จะตรวจสอบและใช้เกณฑ์การตรวจสอบโมเดล ดังนี้

1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistics) (X^2) เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่าฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำ หรือเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไรแสดงว่าข้อมูลโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (X^2 ไม่ Sig.)

2. ค่าสัดส่วน (X^2/df) เนื่องจากเมื่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างมากค่าสถิติไค-สแควร์ก็ยิ่งสูงมาก จนอาจทำให้สรุปผลได้ไม่ถูกต้อง ดังนั้น จึงแก้ไขโดยพิจารณาค่า (X^2/df) ควรค่าไม่เกิน 2.00

3. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI) คือ ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากตัวแบบก่อนและหลัง ปรับตัวแบบฟังก์ชัน ค่า GFI ควรค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูล เชิงประจักษ์

4. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI) คือ ค่าที่ได้จากการปรับแก้ดัชนี GFI เมื่อคำนึงถึงขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวนตัวแปรและองศาความอิสระ ค่าดัชนี AGFI ควรค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5. ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI) คือ ค่าดัชนีที่บ่งบอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเลย หรือรูปแบบอิสระ CFI ควรค่าที่ 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

6. ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA) เป็นค่าที่แสดงถึงความไม่สอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่สร้างขึ้นกับแมทริกซ์ ความแปรปรวนร่วมของประชากร ซึ่งค่า RMSEA ควรค่าต่ำกว่า 0.08 จึงถือว่าใช้ได้และโมเดลที่สร้าง ขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

7. ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean square residual: RMR) ค่าดัชนีควรค่าน้อยกว่า 0.08 ซึ่งแสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ขณะที่การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม LISREL มีค่าที่ชัดเจน 7 ประการ

ผู้วิจัยจึงกำหนดการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลอง (รูปแบบ) ที่พัฒนาขึ้น จะต้องผ่านเกณฑ์อย่างน้อย 5 ประการใน 7 ประการ โดยในข้อที่ 1 และ 2 ต้องผ่านอย่างน้อย 1 ข้อ ข้อที่ 3-7 ต้องผ่านอย่างน้อย 4 ข้อ (ดังปรากฏในตาราง 20)

ตาราง 20 แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองสมการ โครงสร้างตามข้อมูลเชิงประจักษ์

ลำดับ	ค่าสถิติ/ดัชนี	เกณฑ์การพิจารณา
1.	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square statistics (CMIN))	ค่า P-value ต้องสูงกว่า 0.05 จะแสดงว่ารูปแบบ มีความเหมาะสม (Goodness of Fit Index) และ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2.	ค่าสถิติไคสแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ (CMIN/df)	น้อยกว่า 2 ดีมาก น้อยกว่า 5 ยอมรับได้
3.	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90
4.	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90
5.	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI)	ควรมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป
6.	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA)	น้อยกว่า 0.05 ดีมาก น้อยกว่า 0.05-0.08 ยอมรับได้
7.	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean square residual: RMR)	ค่าน้อยกว่า 0.08

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุ ของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของโมเดล ดังนี้ CMIN=17.377 df=26, CMIN/df=.668, P=.897 GFI=.991, CFI=1.000 TLI=1.003, RMSEA=.000, RMR=.003 ค่า CMIN/df=.668 มีค่าน้อยกว่า 2 ค่าดัชนี CFI และ TLI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 ค่าดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.05 และ RMR มีค่าต่ำกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุรูปแบบการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นยังสอดคล้อง

กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และได้ร่างเป็นรูปแบบการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (ดังปรากฏในตาราง 21 และปรากฏในภาพ 7-11)

ตาราง 21 แสดงสรุปผลวิเคราะห์โมเดลเทียบกับเกณฑ์พิจารณาค่าสถิติ/ดัชนี

ลำดับ	ค่าสถิติ	เกณฑ์การพิจารณา	Model	
			ค่าที่ได้	ผล
1.	ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square statistics (CMIN))	ค่า P-value ต้องสูงกว่า 0.05 จะแสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสม (Goodness of fit index) และสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์	17.377	✓
2.	ค่าสถิติไคสแควร์ต่อองศาความเป็นอิสระ (CMIN/df)	น้อยกว่า 2 ดีมาก น้อยกว่า 5 ยอมรับได้	.668	✓
3.	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of fit index: GFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90	.991	✓
4.	ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted goodness of fit index: AGFI)	ควรมีค่ามากกว่า 0.90	.991	✓
5.	ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative fit index: CFI)	ควรมีค่าที่ 0.90 ขึ้นไป	1.000	✓
6.	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อน โดยประมาณ (Root mean square error of approximation: RMSEA)	น้อยกว่า 0.05 ดีมาก น้อยกว่า 0.05-0.08 ยอมรับได้	.000	✓
7.	ค่าดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Root mean square residual: RMR)	ค่าน้อยกว่า 0.08	.003	✓

ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงในโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

การตรวจสอบโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงในโมเดล ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันแบบองค์ประกอบเดียว ด้วยโปรแกรม Amos การนำเสนอผลการตรวจสอบโมเดล

การวัดตัวแปรแฝงทั้ง 3 ตัวแปร (โมเดล) ประกอบด้วย โมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายนอก โมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายใน และโมเดลการวัดตัวแปรแฝงความสำเร็จของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังตาราง 22-26 ดังนี้

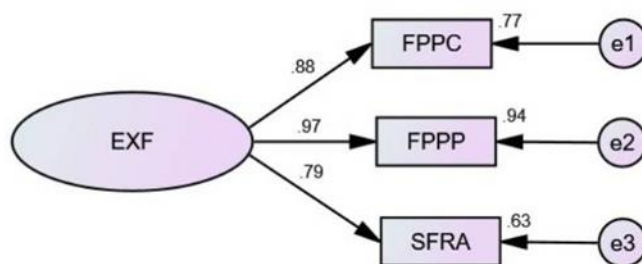
ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายนอกกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2=0.001$; $df=1$; $X^2/df=0.001$; $p\text{-value}=0.973$; $GFI=1.00$; $NFI=1.000$; $TLI=1.004$; $CFI=1.000$; $RMSEA=.000$; $RMR=.000$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (FPPC) ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP) และปัจจัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (SFRA) สามารถนำมาวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายนอกได้จริง

ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์ SEM ถือว่ารูปแบบนั้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผลการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือรูปแบบมีความตรง (ดังปรากฏในตาราง 22 และดังปรากฏในภาพ 7)

ตาราง 22 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายนอกกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรสังเกตได้	b	(β)	S.E.	t
ปัจจัยภายนอก (EXF)				
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (FPPC)	1.000	.88	-	
ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (FPPP)	.99	.97	.035	28.076
ปัจจัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (SFRA)	.95	.79	.048	19.673

$X^2=0.001$; $df=1$; $X^2/df=0.001$; $p\text{-value}=0.973$; $GFI=1.00$; $NFI=1.000$; $TLI=1.004$; $CFI=1.000$; $RMSEA=.000$; $RMR=.000$

Chi-Square = .001 ; df = 1; Relative Chi-Square =.001 ;
 p-value = .973 GFI = 1.000 ; NFI = 1.000 ; TLI =1.004 ; CFI = 1.000
 RMSEA = .000 : RMR = .000

ภาพ 7 ค่าน้ำหนักมาตรฐานของปัจจัยภายนอกของรูปแบบเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

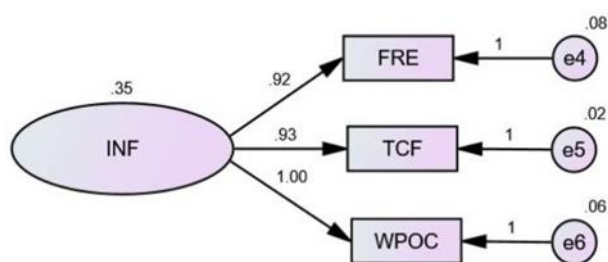
ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายในกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2=.276$; $df=1$; $X^2/df=0.276$; $p\text{-value}=0.599$; $GFI=.999$; $NFI=1.000$; $TLI=1.002$; $CFI=.997$; $RMSEA=.000$; $RMR=.001$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร (FRE) ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู (TCF) และปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ (WPOC) สามารถนำมาวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายในได้จริง

ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์ SEM ถือว่ารูปแบบนั้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผลการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือรูปแบบมีความตรง (ดังปรากฏในตาราง 23 และดังปรากฏในภาพ 8)

ตาราง 23 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยภายในกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรสังเกตได้	b	(β)	S.E.	t
ปัจจัยภายใน (INF)				
ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร (FRE)	.92	.87	.033	27.800
ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู (TCF)	.93	.96	.026	35.721
ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ (WPOC)	1.000	.93	-	

$X^2=.276$; $df=1$; $X^2/df=0.276$; $p\text{-value}=0.599$; $GFI=.999$; $NFI=1.000$; $TLI=1.002$; $CFI=.997$; $RMSEA=.000$; $RMR=.001$

Chi-Square = .276 ; $df = 1$; Relative Chi-Square = .276
 $p\text{-value} = .599$ $GFI = .999$; $NFI = 1.000$; $TLI = 1.002$; $CFI = 1.000$
 $RMSEA = .000$; $RMR = .001$

ภาพ 8 ค่าน้ำหนักมาตรฐานของปัจจัยภายในของรูปแบบเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

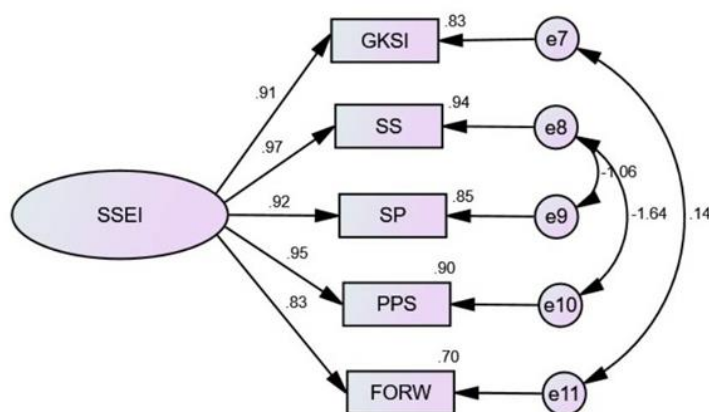
ผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2=3.983$; $df=3$; $X^2/df=1.328$; $p\text{-value}=0.263$; $GFI=.996$; $NFI=.998$; $TLI=.998$; $CFI=1.000$; $RMSEA=.030$; $RMR=.003$) แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (GKSI) ด้านการคัดกรองนักเรียน (SS) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน (SP) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา (PPS) และด้านการส่งต่อ (FORW) สามารถนำมาวัดตัวแปรแฝงความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้จริง

ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์ SEM ถือว่ารูปแบบนั้น มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผลการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือรูปแบบมีความตรง (ดังปรากฏในตาราง 24 และดังปรากฏในภาพ 9)

ตาราง 24 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัดตัวแปรแฝงปัจจัยความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวแปรสังเกตได้	b	(β)	S.E.	t
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (GKSI)	.91	.844	.036	26.826
การคัดกรองนักเรียน (SS)	.97	.968	.027	41.473
การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน (SP)	.92	.875	.034	28.033
การป้องกันและแก้ไขปัญหา (PPS)	.95	.883	.033	28.827
การส่งต่อ (FORW)	.83	.852	.037	26.032

$X^2=3.983$; $df=3$; $X^2/df=1.328$; $p\text{-value}=0.263$; $GFI=.996$; $NFI=.998$; $TLI=.998$; $CFI=1.000$; $RMSEA=.030$; $RMR=.003$

Chi-Square = 3.983 ; $df = 3$; Relative Chi-Square = 1.328
 $p\text{-value} = .263$ $GFI = .996$; $NFI = .998$; $TLI = .998$; $CFI = 1.000$
 $RMSEA = .030$: $RMR = .003$

ภาพ 9 ค่าน้ำหนักมาตรฐานของรูปแบบเชิงสาเหตุของความสำเร็ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการตรวจสอบปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็ของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทำการตรวจสอบรูปแบบจากครูผู้สอน
จำนวน 363 คน ผลการตรวจสอบ ความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นกับ
ข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน และ
ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($X^2=17.377$; $df=26$; $X^2/df=.668$; $p\text{-value}=.897$;
 $GFI=.991$; $NFI=.997$; $TLI=1.003$; $CFI=1.000$; $RMSEA=.000$; $RMR=.003$)

ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการวิเคราะห์ SEM ถือว่ารูปแบบนั้น มีความสอดคล้อง
กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผลการวิเคราะห์ครั้งนี้จึงยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า
ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด
กรุงเทพมหานคร ตามทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือรูปแบบมีความตรง
(ดังปรากฏในตาราง 25-26 และดังปรากฏในภาพ 10-11)

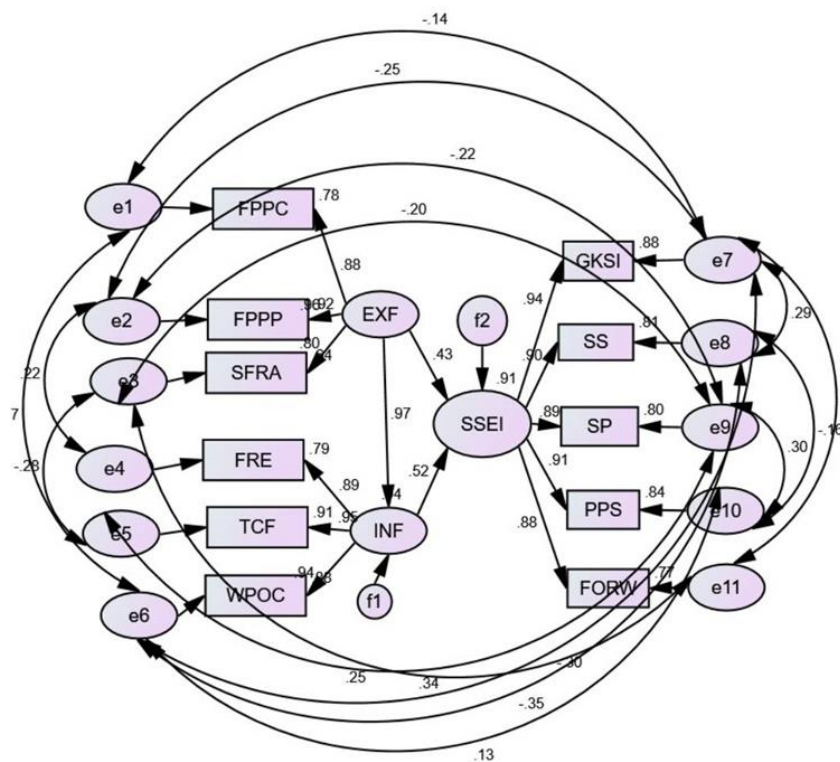
ตาราง 25 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อความสำเร็จ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
โดยภาพรวม ด้วยวิธี AMOS 22

ตัวแปรแฝง	ปัจจัยภายใน			ความสำเร็จของระบบการดูแล			R ²	
	ตัวแปรที่สังเกตได้	b	(β)	S.E.	b	(β)		S.E.
ปัจจัยภายนอก (EXF)		.957	.97	.033	.450	.43	-	.94
ปัจจัยภายใน (INF)		-	-	-	.551	.52	.039	.91

($X^2=17.377$; $df=26$; $X^2/df=.668$; $p\text{-value}=.897$; $GFI=.991$; $NFI=.997$; $TLI=1.003$;
 $CFI=1.000$; $RMSEA=.000$; $RMR=.003$)

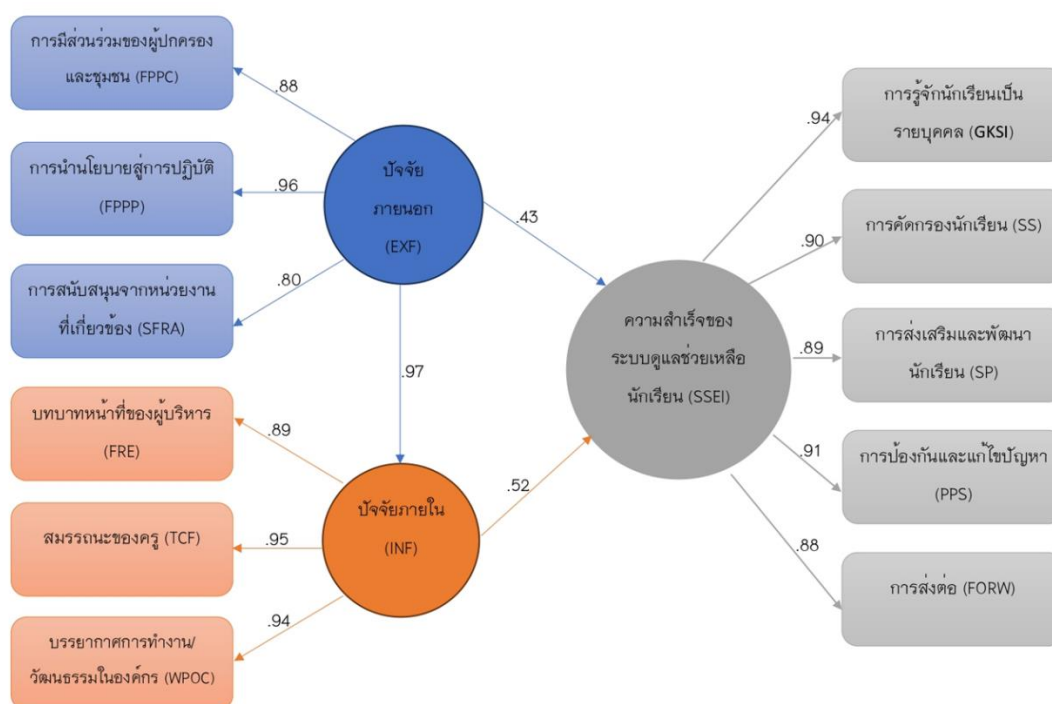
ตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อความสำเร็จ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธี
AMOS 22

ตัวแปรแฝง	ปัจจัยภายนอก			ปัจจัยภายใน			ความสำเร็จของระบบ การดูแล			r ²
	b	(β)	S.E.	b	(β)	S.E.	b	(β)	S.E.	
ตัวแปรที่สังเกตได้										
ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองและชุมชน (FPPC)	1.000	.88	-							.78
ปัจจัยด้านการนำนโยบาย สู่การปฏิบัติ (FPPP)	.978	.96	.032							.92
ปัจจัยการสนับสนุนจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (SFRA)	.954	.60	.047							.64
ปัจจัยด้านบทบาทของ ผู้บริหาร (FRE)				.910	.89	.03				.79
ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู (TCF)				.917	.96	.02				.91
ปัจจัยด้านบรรยากาศ ในการทำงาน/วัฒนธรรม องค์การ (WPOC)				1.000	.94	-				.88
การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล (GKSI)							.927	.94	.026	.88
การคัดกรองนักเรียน (SS)							1.000	.90	-	.81
การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน (SP)							.913	.89	.035	.80
การป้องกันและแก้ไข ปัญหา (PPS)							.920	.92	.035	.84
การส่งต่อ (FORW)							.927	.88	.037	.77

Chi-Square = 17.377 ; df = 26; Relative Chi-Square = .668
 ;p-value = .897 GFI = .991 ; NFI = .997 ; TLI = 1.003 ; CFI = 1.000
 RMSEA = .000 : RMR = .003

ภาพ 10 ผลการตรวจสอบโมเดลสมการโครงสร้างของความสำเร็จของระบบการดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

CMIN=17.377 df = 26, CMIN/df = .668, P=.897 GFI = .991, CFI = 1.000 TLI = 1.003, RMSEA = .000, RMR = .003

ภาพ 11 โมเดลสมการโครงสร้างของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

เมื่อพิจารณาค่าอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรดังกล่าวได้รับอิทธิพลทางตรง
จากปัจจัยภายในมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จ มีค่าเท่ากับ 0.55 และได้รับอิทธิพลทางตรง
จากปัจจัยภายนอกผ่านปัจจัยภายใน โดยมีอิทธิพลเท่ากับ 0.95 กับ 0.97 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพล
ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดังปรากฏในตาราง 27)

ตาราง 27 แสดงค่าอิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE) อิทธิพลรวม (TE) ของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรเหตุ ตัวแปรผล	ปัจจัยภายใน (INFACT)			ความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา (SUCSTS)		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ปัจจัยภายใน (INFACT)	-	-	-	0.551	-	0.551
ปัจจัยภายนอก (EXFACT)	0.957	-	0.957	.978	.528	.450

$X^2(11, N=363)=17.377, X^2/df=.668, p=0.897, GFI=.991, CFI=1.000, TLI=1.003, RMSEA=0.000, SRMR=0.003, R^2=0.906,$

หมายเหตุ: * p-value < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัย โดยนำผลการตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จจากระยะที่ 1 ไปดำเนินการสร้างรูปแบบด้วยหลักการวงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) ด้วยกระบวนการ PDCA ซึ่งได้นำมาบูรณาการกับปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากนั้นผู้วิจัยประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน เพื่อศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ และรูปแบบโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ จำนวน 30 ท่าน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อ ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

จากการที่ผู้วิจัยได้การวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยได้ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นำไปสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะมีหลักองค์ประกอบของรูปแบบดังกล่าว ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของการทำงาน และการประเมินผลของรูปแบบ ดังรายละเอียดดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้บริหารของหน่วยงานมีการวางแผนการดำเนินงาน นโยบาย พันธกิจ วิสัยทัศน์ หรือส่วนที่เกี่ยวข้อง ด้วยการพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะของครู และ 2) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบไปด้วย จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนา และ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.2 เป็นแนวทางสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับนโยบายด้านการศึกษา

3. กระบวนการทำงาน ใช้กระบวนการบริหารแบบวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle)

สำหรับกระบวนการทำงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างรูปแบบด้วยนำผลการตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากนั้นผู้วิจัยใช้วงจรเดมมิ่ง (Deming cycle) เป็นหลักสำคัญในการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ โดยประกอบด้วยกระบวนการ PDCA ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุง (Act) นำมาบูรณาการกับปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะของครู และ 2) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรม ในองค์การ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนา และ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อนำตัวแปรที่มีอิทธิพลดังกล่าวมาสร้างรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ สำหรับการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับตัวแปร จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะของครู และ 2) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรม ในองค์การ เหตุที่ไม่ได้นำบทบาทของผู้บริหารมาใช้ในการสร้างรูปแบบ อาจเพราะผู้บริหารมีการดำเนินงานตามหน้าที่บริบทของตนเองอยู่ในกรอบภารกิจอยู่แล้ว เป็นตัวแปรที่ไม่สามารถควบคุมได้ ปัจจัยภายนอกประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เหตุที่ไม่ได้นำด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในการสร้างรูปแบบ เนื่องด้วยเป็นตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ ไม่สามารถกำหนดได้ว่าการเข้ามาให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกจะมีความถี่ สม่ำเสมอมากน้อยเพียงใด ปัจจัยด้านความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนา และ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เหตุที่ไม่ได้นำด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการส่งต่อ มาใช้ในการสร้างรูปแบบ เนื่องด้วยกระบวนการ 2 ขั้นตอนนี้ มีการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมออยู่แล้วและมีเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนที่หลากหลาย ซึ่งครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ได้มีข้อมูลในการรู้จักนักเรียนในความปกครองของตนเองอย่างพอเพียง และการส่งต่อเป็นเพียงขั้นตอนการประสานงานให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ต่อให้รับการช่วยเหลือต่อไป ผู้วิจัยจึงหยิบยกเฉพาะตัวแปรที่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ร้อยละ 52.8 (ดังปรากฏในตาราง 28)

ตาราง 28 แสดงรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครด้วยวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle)
 ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และ
 การปรับปรุง (Act)

รายการ	การดำเนินงาน
ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	
ด้าน การวางแผน P: Plan	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการประชุม กำหนดแนวทางดำเนินงานตามนโยบายจากต้นสังกัดและ กรมสุขภาพจิตสู่การปฏิบัติ 2. สถานศึกษามีการระบุเป้าหมายเกี่ยวกับการนำนโยบายสู่การปฏิบัติในการดำเนินการที่ ชัดเจน 3. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายจัดสรรกำหนดเวลาในการเยี่ยมบ้านของนักเรียน
ด้าน การดำเนินงาน D: Do	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการดำเนินการตามกระบวนการนำนโยบายจากต้นสังกัดและ กรมสุขภาพจิตไปปฏิบัติในสถานศึกษา 2. สถานศึกษามีการดำเนินการเตรียมองค์การ ทรัพยากร และบุคลากร รวมไปถึง การสร้างควมยั่งยืนในการปฏิบัติ 3. สถานศึกษามีการนำนโยบายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน 4. สถานศึกษามีการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่ดี มีการปรับให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม บริบทของพื้นที่ 5. สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนงาน ให้ทุกคน ที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อเป้าหมายเดียวกัน
ด้าน การตรวจสอบ C: Check	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตามผลการปฏิบัติ งานตามนโยบายจากหน่วยงาน ต้นสังกัด 2. สถานศึกษาดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดซื้อ-จัดจ้าง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ในการใช้ดำเนินงาน 3. สถานศึกษามีการติดตามผลการนำนโยบายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน 4. สถานศึกษามีการประเมินการปฏิบัติงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
ปรับปรุงแก้ไข A: Act	1. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และเป็นแนวทางในการดำเนินงานครั้งต่อไป 2. สถานศึกษามีการนำผลการดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ และปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง 3. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาปรับปรุง แก้ไข เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป 4. สถานศึกษามีการนำผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ผลวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย มาปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานครั้งต่อไป
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	
ด้าน การวางแผน P: Plan	1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผนดำเนินการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความเหมาะสม
ดำเนินการ D: Do	1. สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูผู้ปกครองชุมชนและองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนการแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ 2. สถานศึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา 3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมร่วมวางแผน ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ร่วมกับคณะครู
ตรวจสอบ C: Check	1. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมประเมินกิจกรรมตามความเหมาะสม 2. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียน 3. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการติดตามการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียน

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
ปรับปรุงแก้ไข A: Act	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการนำผลวิเคราะห์หรือภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ 2. สถานศึกษามีการนำผลการสะท้อนปัญหาแนวทาง การแก้ไขการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในแผนงานต่อไป 3. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผลรวมทั้งข้อเสนอแนะ การดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มาประกอบเป็นข้อมูลในการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ 4. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินผล การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำไปใช้ในปีต่อไป
ด้านสมรรถนะครู	
ด้าน การวางแผน P: Plan	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. สถานศึกษามีการจัดประชุม วางแผนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายสมรรถนะครูเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่ชัดเจน 4. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดแข็ง-จุดอ่อน สมรรถนะของครูที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการอบรมปฏิบัติการให้ครูอย่างชัดเจน
ดำเนินการ D: Do	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 2. สถานศึกษามีการให้ความรู้บุคลากรเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. สถานศึกษาจัดอบรมตามแผนปฏิบัติการเรื่องสมรรถนะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 4. สถานศึกษามีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 5. สถานศึกษามีการดำเนินการใช้แบบประเมินนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย
ตรวจสอบ C: Check	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามกระบวนการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 2. สถานศึกษามีการให้ประเมินการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. สถานศึกษามีการตรวจสอบ รายงานการอบรมพัฒนาตนเองและบุคลากรทุกครั้ง

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
ปรับปรุงแก้ไข A: Act	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานมาปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานครั้งต่อไป 2. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครั้งต่อไป 3. สถานศึกษามีการนำผลวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของสมรรถนะครู เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครู
ด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ	
ด้าน การวางแผน P: Plan	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการที่ชัดเจน 2. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานประจำปี 3. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงานที่ชัดเจน 4. สถานศึกษามีการวางแผนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ
ดำเนินการ D: Do	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการให้บริการ 2. สถานศึกษาให้บริการอย่างมีความเคารพยกย่องอ่อนน้อมให้เกียรติผู้มารับบริการ 3. สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดหาวัสดุ- อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5. สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมสร้างเครือข่าย เพื่อพัฒนาสถานศึกษา
ตรวจสอบ C: Check	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ 2. สถานศึกษามีการให้ผู้รับบริการ ประเมินการให้บริการของผู้เกี่ยวข้อง 3. สถานศึกษามีการประเมินความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน ของผู้เกี่ยวข้อง
ปรับปรุงแก้ไข A: Act	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการนำผลการปฏิบัติงานไปประยุกต์ใช้ในกรณีศึกษาอื่น ๆ ที่มีบริบทของปัญหาที่คล้ายคลึงกัน 2. สถานศึกษามีการนำจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคมาใช้ในการตัดสินใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. สถานศึกษามีการนำผลความพึงพอใจ การปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อปรับปรุงการจัดบรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์การ

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
ด้านการคัดกรองนักเรียน	
ด้าน การวางแผน P: Plan	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน 2. สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ในการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา 3. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายด้านการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน 4. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดแข็ง- จุดอ่อน ด้านการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 5. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและดำเนินการระดมการอย่างเป็นระบบตามแผนคัดกรองนักเรียน ที่กำหนดไว้
ดำเนินการ D: Do	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 2. สถานศึกษามีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการคัดกรองนักเรียนเพื่อพัฒนาตนเองจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง 3. สถานศึกษามีการดำเนินการใช้แบบประเมินนักเรียนเพื่อคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย 4. สถานศึกษามีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 5. สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดหาวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน
ตรวจสอบ C: Check	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล วิธีการในการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน 2. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานด้านการคัดกรองนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3. สถานศึกษามีการประเมินการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 4. สถานศึกษามีการติดตาม การสรุปรายงานผลการคัดกรองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
<p>ปรับปรุงแก้ไข</p> <p>A: Act</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียน มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป 2. สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาการปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย 3. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานการคัดกรองนักเรียนครั้งต่อไป 4. สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน ให้สอดคล้องเหมาะสม และสามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	
<p>ด้าน</p> <p>การวางแผน</p> <p>P: Plan</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน 2. สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา 3. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายด้านการส่งเสริมนักเรียนที่ชัดเจน 4. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดแข็ง- จุดอ่อน ด้านการส่งเสริมนักเรียน 5. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและดำเนินการกระบวนกรอย่างเป็นระบบตามแผนการส่งเสริมนักเรียนตามที่กำหนดไว้
<p>ดำเนินการ</p> <p>D: Do</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 2. สถานศึกษามีการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตที่ให้ความสนใจต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัจจุบัน 3. สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดหาวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน 4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความสามารถตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
ตรวจสอบ C: Check	1. สถานศึกษามีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล วิธีการในการส่งเสริมนักเรียนทุกคน 2. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3. สถานศึกษามีการประเมินการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 4. สถานศึกษามีการติดตาม การดำเนินการสรุปรายงานผลการส่งเสริมนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 5. สถานศึกษามีการให้นักเรียน ประเมินความพึงพอใจต่อการทำงานอย่างเป็นระบบ ของด้านการส่งเสริมนักเรียน
ปรับปรุงแก้ไข A: Act	1. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียน มาปรับปรุง แก้ไข เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป 2. สถานศึกษามีการพัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อนำข้อมูลนักเรียนไปช่วยเหลือ/พัฒนาผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้และปรับพฤติกรรมเป็นรายบุคคล 4. สถานศึกษามีการดำเนินการตรวจสอบการทำงานอย่างเป็นระบบ และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 5. สถานศึกษามีการดำเนินการติดตามสรุปรายงานการจัดกิจกรรมส่งเสริม ด้านคุณธรรม กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมด้านการเรียนรู้ กิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ให้กับนักเรียน ทุกกลุ่ม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	
ด้าน การวางแผน P: Plan	1. สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 2. สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนงาน โครงการ วิธีการ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา 3. สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน 4. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ จุดแข็ง-จุดอ่อน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. สถานศึกษามีการจัดทำแผนการปฏิบัติงานและดำเนินการกระบวนการอย่างเป็นระบบ ตามแผนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาตามที่กำหนดไว้

ตาราง 28 (ต่อ)

รายการ	การดำเนินงาน
ดำเนินการ D: Do	1. สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 2. สถานศึกษามีการดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นแก่นักเรียน 3. สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการจัดหาวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห 4. สถานศึกษามีการดำเนินการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา 5. สถานศึกษามีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
ตรวจสอบ C: Check	1. สถานศึกษามีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล วิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 2. สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตามการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 3. สถานศึกษามีการประเมินการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 4. สถานศึกษามีการติดตาม การดำเนินการสรุปรายงานผลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง 5. สถานศึกษามีการนิเทศ การดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างสม่ำเสมอ
ปรับปรุงแก้ไข A: Act	1. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานด้านการส่งเสริมนักเรียนมาปรับปรุง แก้ไข เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานครั้งต่อไป 2. สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 3. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินการดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนครั้งต่อไป 4. สถานศึกษามีการดำเนินการตรวจสอบการทำงานอย่างเป็นระบบ และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง 5. สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

4. การประเมินผลรูปแบบ

สำหรับการวัดและประเมินผลรูปแบบจะใช้แนวทางการวัดและประเมินผลตามกระบวนการ PDCA เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

มีประสิทธิภาพการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ด้วยการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุม 7 ด้าน ได้แก่ ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) สมรรถนะของครู และ 2) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์การ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และ 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมถึงปัจจัยเชิงสาเหตุของความล้มเหลวระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) การส่งเสริมและพัฒนา และ 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 วิธีการวัด

สำหรับวิธีการวัดของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยขั้นตอนการทำงานที่เป็นลำดับ และมีหลักการที่สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความคิดนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริง การลงมือปฏิบัติตามการวางแผน โดยระหว่างการปฏิบัติจะการตรวจสอบที่ทำให้ทราบสถานการณ์ของงานที่ดำเนินการด้วยการเปรียบเทียบกับ การวางแผน โดยวิธีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ และ การนำผลของการตรวจสอบมาปรับปรุง/แก้ไข หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นที่ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ โดยให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้น

4.2 เครื่องมือวัด

4.2.1 ประเมินความรู้ในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยใช้การวัดความรู้ความเข้าใจ

4.2.2 ประเมินทักษะ/ความสามารถในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การประเมินทักษะ/ความสามารถ

4.2.3 วัดเจตคติในการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.3 เกณฑ์การประเมิน

สำหรับเกณฑ์การประเมินสามารถแบ่งได้เป็นการประเมินผลการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ของผู้ใช้รูปแบบ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย การจัดประชุม วางแผน การวิเคราะห์ จุดแข็ง-จุดอ่อน การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เครื่องมือหรืออุปกรณ์ งบประมาณ รูปแบบ และการดำเนินการพัฒนา โดยยังมีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งก่อนและหลังจากการพัฒนา ทั้งในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผล แล้วจึงนำผลการประเมินมาประเมินความจำเป็นในการพัฒนาในครั้งต่อไป ส่วนการประเมินผลหลังจากการปฏิบัติงานจะประเมินแบบรอบด้าน

ขั้นตอนที่ 2 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ เป็น 2 ตอน คือ 1) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน และ 2) ผู้ใช้รูปแบบ จำนวน 30 คน ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการประเมิน ระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

สำหรับการการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กำหนดไว้เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยใช้สถิติพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ ได้แก่ การหาความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ประเมินรูปแบบ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 57.14 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 42.86 ระดับการศึกษา ระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 71.43 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 28.57 และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 71.43 ประสบการณ์ 6-10 ปี คิดเป็น ร้อยละ 28.57 ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 29)

ตาราง 29 แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินรูปแบบ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	2	28.57
หญิง	5	71.43
รวม	7	100
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	4	57.14
ปริญญาเอก	3	42.86
รวม	7	100
3. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	7	100.00
รวม	7	100
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
10-15 ปี	4	57.14
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	3	42.86
รวม	7	100

หมายเหตุ: n=7

1.2 ผลการประเมินระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวม

สำหรับผลการประเมินระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน โดยประเมินปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านสมรรถนะของครู ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีผลการประเมิน ดังนี้

1.2.1 ผลการประเมินความเหมาะสม

สำหรับผลการประเมินระดับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินระดับความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.90$, $SD=.21$) เมื่อพิจารณารายด้าน

เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=.17$) รองลงมาเป็นด้านสมรรถนะของครู ($M=4.93$, $SD=.15$) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ($M=4.92$, $SD=.16$) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ($M=4.80$, $SD=.39$) ส่วนความเหมาะสมของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=.19$) รองลงมาเป็นด้านการคัดกรองนักเรียน ($M=4.92$, $SD=.17$) และด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ($M=4.90$, $SD=.23$) ตามลำดับ

1.2.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินระดับความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.95$, $SD=.11$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติระดับความเป็นไปได้มากที่สุด ($M=4.95$, $SD=.10$) รองลงมาเป็นด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ($M=4.94$, $SD=.14$) ด้านสมรรถนะของครู ($M=4.93$, $SD=.12$) และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ($M=4.92$, $SD=.22$) ส่วนความเป็นไปได้ของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด ($M=4.99$, $SD=.04$) รองลงมาเป็นด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ($M=4.96$, $SD=.09$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($M=4.95$, $SD=.09$) ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากขึ้นไป (ดังปรากฏในตาราง 30)

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้
ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	n=7			n=7		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จ						
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	4.92	0.16	มากที่สุด	4.95	0.10	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.80	0.39	มากที่สุด	4.92	0.22	มากที่สุด
สมรรถนะของครู	4.93	0.15	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรม ในองค์การ	4.93	0.17	มากที่สุด	4.94	0.14	มากที่สุด
การคัดกรองนักเรียน	4.92	0.17	มากที่สุด	4.95	0.09	มากที่สุด
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.92	0.19	มากที่สุด	4.99	0.04	มากที่สุด
การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.90	0.23	มากที่สุด	4.96	0.09	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.90	0.21	มากที่สุด	4.95	0.11	มากที่สุด

1.3 ผลการประเมินระดับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบ การบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรายองค์ประกอบ

สำหรับผลการประเมินระดับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหาร
เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสามารถสรุปได้ดังนี้

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
(M=4.92, SD=0.16) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการลงมือ
ปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (M=5.00, SD=0.00, M=4.93, SD=0.19,
M= 4.93, SD=0.12 M= 4.83, SD=0.31) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด (M=4.80, SD=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่

ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการวางแผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.95$, $SD=0.13$, $M=4.67$, $SD=0.64$, $M=4.57$, $SD=0.79$) ตามลำดับ

สมรรถนะของครู มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.15$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการวางแผน และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.89$, $SD=0.23$, $M=4.82$, $SD=0.37$) ตามลำดับ

บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการวางแผน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.86$, $SD=0.38$, $M=4.86$, $SD=0.28$) ตามลำดับ

การคัดกรองนักเรียน มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.94$, $SD=0.15$, $M=4.89$, $SD=0.23$, $M=4.86$, $SD=0.28$) ตามลำดับ

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.94$, $SD=0.15$, $M=4.94$, $SD=0.15$, $M=4.79$, $SD=0.47$) ตามลำดับ

การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.90$, $SD=0.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.97$, $SD=0.08$, $M=4.94$, $SD=0.15$, $M=4.91$, $SD=0.23$, $M=4.77$, $SD=0.45$) ตามลำดับ

1.3.2 ผลการประเมินความเป็นไปได้

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสามารถสรุปได้ดังนี้

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.95$, $SD=0.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.96$, $SD=0.09$, $M=4.96$, $SD=0.09$, $M=4.89$, $SD=0.20$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการวางแผน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.95$, $SD=0.13$, $M=4.86$, $SD=0.38$, $M=4.86$, $SD=0.38$) ตามลำดับ

สมรรถนะของครู มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.12$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติและด้านการวางแผน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.96$, $SD=0.09$, $M=4.94$, $SD=0.15$, $M=4.80$, $SD=0.23$) ตามลำดับ

บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์การ มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.94$, $SD=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผน และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.89$, $SD=0.38$, $M=4.86$, $SD=0.28$) ตามลำดับ

การคัดกรองนักเรียน มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.95$, $SD=0.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผน ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.93$, $SD=0.12$, $M=4.86$, $SD=0.22$) ตามลำดับ

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเป็นไปได้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.99$, $SD=0.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผน และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.94$, $SD=0.15$) ตามลำดับ

การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.96$, $SD=0.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.94$, $SD=0.15$, $M=4.91$, $SD=0.23$) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 31)

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จ						
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
ด้านการวางแผน (P)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.83	0.31	มากที่สุด	4.89	0.20	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	4.93	0.12	มากที่สุด	4.96	0.09	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.93	0.19	มากที่สุด	4.96	0.09	มากที่สุด
รวม	4.92	0.16	มากที่สุด	4.95	.10	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน						
ด้านการวางแผน (P)	4.57	0.79	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.95	0.13	มากที่สุด	4.95	0.13	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	4.67	0.64	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.80	0.39	มากที่สุด	4.92	0.22	มากที่สุด

ตาราง 31 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร	ระดับความเหมาะสม			ระดับความเป็นไปได้		
	n=7			n=7		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
สมรรถนะของครู						
ด้านการวางแผน (P)	4.89	0.23	มากที่สุด	4.80	0.23	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	5.00	0.00	มากที่สุด	4.94	0.15	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.82	0.37	มากที่สุด	4.96	0.09	มากที่สุด
รวม	4.93	0.15	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร						
ด้านการวางแผน (P)	4.86	0.28	มากที่สุด	4.89	0.20	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.86	0.38	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
รวม	4.93	0.17	มากที่สุด	4.94	0.14	มากที่สุด
การคัดกรองนักเรียน						
ด้านการวางแผน (P)	4.94	0.15	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.89	0.23	มากที่สุด	4.86	0.22	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.86	0.28	มากที่สุด	4.93	0.12	มากที่สุด
รวม	4.92	0.17	มากที่สุด	4.95	0.09	มากที่สุด
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน						
ด้านการวางแผน (P)	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.79	0.47	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	4.94	0.15	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.94	0.15	มากที่สุด	4.94	0.15	มากที่สุด
รวม	4.92	0.19	มากที่สุด	4.99	0.04	มากที่สุด
การป้องกันและแก้ไขปัญหา						
ด้านการวางแผน (P)	4.97	0.08	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.77	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล (C)	4.94	0.15	มากที่สุด	4.94	0.15	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.91	0.23	มากที่สุด	4.91	0.23	มากที่สุด
รวม	4.90	0.23	มากที่สุด	4.96	0.09	มากที่สุด

2. ผลการประเมิน ระดับความเป็นไปได้ และระดับความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบ

สำหรับการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ ผู้วิจัยได้มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบที่กำหนดไว้ในบทที่ 3

เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีผลการประเมิน ดังนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง โดยใช้สถิติพื้นฐานเพื่อวิเคราะห์ ได้แก่ การหาความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ประเมินรูปแบบ โดยการเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.00 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.00 ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.00 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 43.33 ระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 26.67 และประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.33 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 10-15 ปี คิดเป็น ร้อยละ 10.00 ตามลำดับดังปรากฏในตาราง 32

ตาราง 32 แสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมินรูปแบบ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	12	40.00
หญิง	18	60.00
รวม	30	100
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	9	30.00
ปริญญาโท	13	43.33
ปริญญาเอก	8	26.67
รวม	30	100
3. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	10	33.33
ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10	33.33
ครูประจำชั้น	10	33.33
รวม	30	99.99/100
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
ไม่เกิน 5 ปี	5	16.67
5-10 ปี	7	23.33
10-15 ปี	3	10.00
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	15	50.00
รวม	30	100

หมายเหตุ: N=30

2.2 ผลการประเมินระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวม

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบจำนวน 30 ท่าน โดยประเมินปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ด้านสมรรถนะของครู ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีผลการประเมิน ดังนี้

2.2.1 ผลการประเมินความเป็นไปได้

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินระดับความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.90$, $SD=.33$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ระดับความเป็นไปได้มากที่สุด ($M=4.92$, $SD=.27$) รองลงมาเป็นด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ($M=4.89$, $SD=.36$)

ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ($M=4.88$, $SD=.36$) และด้านสมรรถนะของครู ($M=4.86$, $SD=.43$) และส่วนความเป็นไปได้ของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด ($M=4.95$, $SD=.24$) รองลงมาเป็นด้านการคัดกรองนักเรียน ($M=4.92$, $SD=.33$) และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($M=4.89$, $SD=.35$) ตามลำดับ

2.2.2 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการประเมินระดับความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=.25$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ระดับความเป็นประโยชน์มากที่สุด ($M=4.96$, $SD=.14$) รองลงมาเป็น ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ($M=4.94$, $SD=.23$) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ($M=4.92$, $SD=.26$) และด้านสมรรถนะของครู ($M=4.91$, $SD=.31$) ส่วนความเป็นประโยชน์ของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีระดับความเป็นประโยชน์มากที่สุด ($M=4.98$, $SD=.09$) รองลงมาเป็นด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ($M=4.92$, $SD=.28$) และด้านการคัดกรองนักเรียน ($M=4.85$, $SD=.42$) ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป (ดังปรากฏในตาราง 33)

ตาราง 33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าระดับความเป็นไปได้ และระดับความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ดังนี้

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร	ระดับความเป็นไปได้			ระดับความเป็นประโยชน์		
	n=30			n=30		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเ็จ						
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ	4.92	0.27	มากที่สุด	4.92	0.26	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	4.89	0.36	มากที่สุด	4.94	0.23	มากที่สุด
สมรรถนะของครู	4.86	0.43	มากที่สุด	4.91	0.31	มากที่สุด
บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมใน องค์การ	4.88	0.36	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด
ความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร						
การคัดกรองนักเรียน	4.92	0.33	มากที่สุด	4.85	0.42	มากที่สุด
การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.89	0.35	มากที่สุด	4.92	0.28	มากที่สุด
การป้องกันและแก้ไข ปัญหา	4.95	0.24	มากที่สุด	4.98	0.09	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.90	0.33	มากที่สุด	4.93	0.25	มากที่สุด

2.3 ผลการประเมินระดับความความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ โดยรายองค์ประกอบ

สำหรับผลการประเมินระดับความความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผู้เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ จำนวน 30 ท่าน โดยประเมินปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านสมรรถนะของครู ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์การ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีผลการประเมิน ดังนี้

2.3.1 ผลการประเมินความเป็นไปได้

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นไปได้ของของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสามารถสรุปได้ดังนี้

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.97$, $SD=0.15$, $M=4.91$, $SD=0.21$, $M=4.90$, $SD=0.33$, $M=4.89$, $SD=0.37$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.89$, $SD=0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการวางแผน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.91$, $SD=0.36$, $M=4.91$, $SD=0.30$, $M=4.89$, $SD=0.34$, $M=4.83$, $SD=0.46$) ตามลำดับ

สมรรถนะของครู มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.86$, $SD=0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการวางแผน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.90$, $SD=0.35$, $M=4.87$, $SD=0.40$, $M=4.86$, $SD=0.43$, $M=4.79$, $SD=0.53$) ตามลำดับ

บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์การ มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.88$, $SD=0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.27$, $M=4.90$, $SD=0.28$, $M=4.88$, $SD=0.40$, $M=4.81$, $SD=0.50$) ตามลำดับ

การคัดกรองนักเรียน มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการวางแผน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.95$, $SD=0.27$, $M=4.91$, $SD=0.35$, $M=4.91$, $SD=0.30$, $M=4.89$, $SD=0.38$) ตามลำดับ

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.89$, $SD=0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.93$, $SD=0.27$, $M=4.91$, $SD=0.31$, $M=4.86$, $SD=0.42$, $M=4.84$, $SD=0.42$) ตามลำดับ

การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.95$, $SD=0.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.97$, $SD=0.18$, $M=4.94$, $SD=0.26$, $M=4.94$, $SD=0.24$, $M=4.93$, $SD=0.29$) ตามลำดับ

2.3.2 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์

สำหรับผลการประเมินระดับความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสามารถสรุปได้ดังนี้

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.94$, $SD=0.23$, $M=4.93$, $SD=0.19$, $M=4.91$, $SD=0.32$, $M=4.90$, $SD=0.30$) ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.94$, $SD=0.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.96$, $SD=0.15$, $M=4.95$, $SD=0.19$, $M=4.93$, $SD=0.28$, $M=4.92$, $SD=0.28$) ตามลำดับ

สมรรถนะของครู มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.91$, $SD=0.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการวางแผน มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.94$, $SD=0.18$, $M=4.91$, $SD=0.30$, $M=4.89$, $SD=0.35$, $M=4.88$, $SD=0.41$) ตามลำดับ

บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.96$, $SD=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการวางแผน และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.99$, $SD=0.06$, $M=4.93$, $SD=0.25$, $M=4.93$, $SD=0.24$) ตามลำดับ

การคัดกรองนักเรียน มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.85$, $SD=0.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการปรับปรุงและพัฒนา ด้านการวางแผน ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.98$, $SD=0.09$, $M=4.84$, $SD=0.48$, $M=4.79$, $SD=0.53$, $M=4.77$, $SD=0.58$) ตามลำดับ

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.92$, $SD=0.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการลงมือปฏิบัติ และด้านการปรับปรุงและพัฒนา มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.94$, $SD=0.25$, $M=4.94$, $SD=0.24$, $M=4.93$, $SD=0.23$, $M=4.86$, $SD=0.41$) ตามลำดับ

การป้องกันและแก้ไขปัญหา มีความเป็นประโยชน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.98$, $SD=0.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ด้านการปรับปรุงและพัฒนา และด้านการลงมือปฏิบัติ มีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($M=5.00$, $SD=0.00$, $M=4.99$, $SD=0.05$, $M=4.98$, $SD=0.14$, $M=4.96$, $SD=0.16$) ตามลำดับ (ดังปรากฏในตาราง 34)

ตาราง 34 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการประเมินรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับความเป็นไปได้ n=30			ระดับความเป็นประโยชน์ n=30		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเ็จ						
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
ด้านการวางแผน (P)	4.97	0.15	มากที่สุด	4.93	0.19	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.90	0.33	มากที่สุด	4.91	0.32	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล (C)	4.91	0.21	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.89	0.37	มากที่สุด	4.94	0.23	มากที่สุด
รวม	4.92	0.27	มากที่สุด	4.92	0.26	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน						
ด้านการวางแผน (P)	4.89	0.34	มากที่สุด	4.95	0.19	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.91	0.36	มากที่สุด	4.93	0.28	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล (C)	4.91	0.30	มากที่สุด	4.96	0.15	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.83	0.46	มากที่สุด	4.92	0.28	มากที่สุด
รวม	4.89	0.36	มากที่สุด	4.94	.23	มากที่สุด
สมรรถนะของครู						
ด้านการวางแผน (P)	4.79	0.53	มากที่สุด	4.88	0.41	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.86	0.43	มากที่สุด	4.89	0.35	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล (C)	4.90	0.35	มากที่สุด	4.94	0.18	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.87	0.40	มากที่สุด	4.91	0.30	มากที่สุด
รวม	4.86	0.43	มากที่สุด	4.91	0.31	มากที่สุด
บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร						
ด้านการวางแผน (P)	4.90	0.28	มากที่สุด	4.93	0.25	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.81	0.50	มากที่สุด	4.93	0.24	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล (C)	4.88	0.40	มากที่สุด	4.99	0.06	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.93	0.27	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.88	0.36	มากที่สุด	4.96	0.14	มากที่สุด

ตาราง 34 (ต่อ)

รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	ระดับความเป็นไปได้ n=30			ระดับความเป็นประโยชน์ n=30		
	M	SD	ค่าระดับ	M	SD	ค่าระดับ
การคัดกรองนักเรียน						
ด้านการวางแผน (P)	4.91	0.35	มากที่สุด	4.84	0.48	มากที่สุด
ด้านการลงมือปฏิบัติ (D)	4.89	0.38	มากที่สุด	4.79	0.53	มากที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล (C)	4.91	0.30	มากที่สุด	4.77	0.58	มากที่สุด
ด้านการปรับปรุงและพัฒนา (A)	4.95	0.27	มากที่สุด	4.98	0.09	มากที่สุด
รวม	4.92	0.33	มากที่สุด	4.85	0.42	มากที่สุด

สรุปผลการวิจัย รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยการนำปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากการตรวจสอบค่าดัชนีความกลมกลืน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) พบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพล จำนวน 7 ตัวแปร ซึ่งโดยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากนั้นผู้วิจัยสร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยหลักการวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle) ตามกระบวนการ PDCA โดยนำมาพัฒนากับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร และประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบเพื่อศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ งานวิจัยนี้ได้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับการนำรูปแบบไปใช้ ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ 4 ตัวแปร จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก จำนวน 2 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 2) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน และปัจจัยภายใน จำนวน 2 ตัวแปร ประกอบด้วย 1) สมรรถนะของครู และ 2) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร โดยทั้งสี่ตัวแปรล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 91.00 (ดังปรากฏในภาพ 12)

ภาพ 12 แสดงรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยการประยุกต์ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลแบบผสมวิธี (Mixed-method methodology) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาและตรวจสอบรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยสร้างแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อวัดปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) การตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Confirmatory Factor Analysis: CFA) การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) โดยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัย

ระยะที่ 2 สร้างและประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยนำผลการตรวจสอบโมเดลเชิงสาเหตุ จากระยะที่ 1 จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) และผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) ซึ่งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 4 ตัวแปร โดยร่วมกันแสดงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.318 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากนั้นผู้วิจัยนำไปสร้างรูปแบบฉบับร่างด้วยหลักการวงจรเดมมิ่ง (Deming cycle) ตามกระบวนการ PDCA ประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 ท่าน และโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ 30 ท่าน ตามแบบมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ เพื่อประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ของรูปแบบ ค่าเฉลี่ยของปัจจัยรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมากตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าผลการประเมินมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีความมีประโยชน์ในการนำไปสู่แนวปฏิบัติต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จากผลการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ใช้ศึกษาอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลโดยรวมของปัจจัย พบว่า อิทธิพลของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 6 ตัวแปร ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก จำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยภายใน จำนวน 3 ตัวแปร 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร โดยทั้งหมดตัวแปรล้วนมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 91.00 จากค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ ($R^2=0.910$) สำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 6 ตัวแปร

ประกอบด้วย ปัจจัยภายนอก 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยภายใน 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร โดยทั้ง 6 ตัวแปรสามารถร่วมกันพยากรณ์หรือร่วมกันอธิบายผลความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 91 จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($R^2=0.910$) ซึ่งมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยได้รูปแบบเชิงสาเหตุของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ สรุไปได้ ดังนี้

รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร มีปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีอิทธิพลของทั้งสองปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก มีตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน โดยเรียงตามน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ ตัวแปรการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ (0.92) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน (0.88) และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (0.80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยภายใน มีตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยขนาดอิทธิพลในรูปคะแนนมาตรฐาน โดยเรียงตามน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ ตัวแปรสมรรถนะของครู (0.95) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร (0.93) และบทบาทของผู้บริหาร (0.89) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุไปได้ ดังนี้

จากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในการวิจัยระยะที่ 2 ด้วยกระบวนการ PDCA และประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผลประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และการประเมินโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลประเมินในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลสำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายตามประเด็นวัตถุประสงค์การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยจากผลของการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ตามปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยเชิงสาเหตุของความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ที่เห็นได้จากการพัฒนาตนเองศึกษาเรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบุคคลิกภาพ ซึ่งพัฒนาขึ้นจากเดิม และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ มีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทั้งต่องานตนเองและการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 25-36)

ปัจจัยภายใน พบว่า ด้านสมรรถนะของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพฤติกรรมของครูที่แสดงออกในด้านด้านความรู้ (Knowledge) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน ด้านทักษะ (Skills) ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และด้าน

คุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการให้คำแนะนำ ปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้นแก่ครูประจำชั้น การประชุมชี้แจงครูประจำชั้นให้เข้าใจแนวปฏิบัติในการให้ความดูแลและช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกายโดยดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ตามขั้นตอนและกระบวนการที่ถูกต้องตามสมรรถนะของครู (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, 2556, หน้า 75-78) สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2560) กำหนดสมรรถนะครู โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สมรรถนะครูอันประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม ความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัตสัน-เดวิส (Watson-Davis, 2011 อ้างอิงใน กฤษฏีนิชา พุทจิระ, 2564) ได้ทำการศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ประสิทธิภาพของครูมีความจำเป็นสำหรับการสนับสนุนดูแลนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม 34% มีความเข้าใจในระบบ 81.5% ต้องแจ้งครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ดูแล 81% มีความเชื่อว่าโรงเรียนไม่มีนักเรียนอยู่ในระบบดูแลและ 93% ต้องได้รับการพัฒนาในอาชีพครูเกี่ยวกับวิชาการ สังคม อารมณ์เพื่อให้เกิดผลสู่ตัวนักเรียน ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์การมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในลำดับที่สอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการที่สถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล มีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้บรรยากาศขององค์การดี เป็นองค์การแห่งความสุข ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานก็จะดีตามไปด้วยและคนทำงานก็จะให้ความสำคัญในการทำงานมากขึ้น และหากมีความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรระหว่างเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารหรือผู้นำเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีกลยุทธ์ มีธรรมาภิบาลในการบริหารงาน รวมถึงมีเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยที่จะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี และผลตอบแทนในองค์การเป็นไปอย่างเหมาะสม (กอบปรลภา อภัยภักดี, 2563, หน้า 315-331) สอดคล้องกับผลการวิจัยของยุพาวรรณ ทองตะนูนาม และคณะ (2558, หน้า 52-55) พบว่า องค์การแห่งความสุขในบริบทขององค์การภาครัฐจะมีลักษณะเป็นองค์การที่บุคลากรหรือพนักงานในองค์การมีความพึงพอใจต่อการทำงานในองค์การ มีจิตวิญญาณในการทำงานขององค์การ และองค์การมีสมรรถนะองค์การที่ดี โดยมีปัจจัยพัฒนาองค์การแห่งความสุข ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์การ การบริหารทรัพยากรบุคคล ความผูกพันต่อองค์การและพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ดังนั้นการพัฒนาองค์การภาครัฐไปสู่องค์การแห่ง

ความสุข องค์การควรให้ความสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารงานทรัพยากรบุคคลและส่งเสริมให้เกิดความผูกพันของบุคลากรต่อองค์การและมีพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

ปัจจัยภายนอก พบว่า ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร และได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาได้มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 มาตรา 63 โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่ง ต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว การให้คำปรึกษา ฝึกอบรมแก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายเพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหาและการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สมบัติ อารังธวัฒน์, 2554) อีกทั้ง หน่วยงานพิเศษ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (2559) ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในเป้าประสงค์ของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่กำหนดให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ป้องกันพฤติกรรมเบี่ยงเบนและเป็นไปตามเกณฑ์คุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร จึงส่งผลให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิตยา คະເນີล และวาโร เพ็งสวัสดิ์ (2559) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การขับเคลื่อนนโยบาย การดำเนินงานของบุคลากรหลักและการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงาน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และครูทุกคนมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ด้านการสนับสนุนจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และอยู่ในลำดับที่สอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 23) สอดคล้องกับผลการวิจัยของชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล (2557, หน้า 223-224) กล่าวถึง ปัจจัยที่ไปสู่ผลการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน การดำเนินงาน คือ การปฏิบัติงานร่วมกันของครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างมีขั้นตอน วิธีการ ทำงานเป็นทีม และมีการบันทึกในด้านการตรวจสอบแก้ไข การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษา มีการวางแผนสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการแบ่งคณะกรรมการแต่ละฝ่ายดำเนินงานชัดเจน มีครูที่ปรึกษาให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง จัดการเก็บข้อมูลของนักเรียน ที่เป็นปัจจุบัน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน มีการใช้แบบประเมิน SDQ ร่วมกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคนเพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้รู้จักนักเรียนทุกคน ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกกลุ่ม ได้พัฒนาเต็มศักยภาพเกิดความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ มีการจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน และจัดทำโครงการ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา บริการให้คำปรึกษาแนะนำ

เบื้องต้นแก่นักเรียน และจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และด้านการส่งต่อกรณีที่มีบางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็มีขั้นตอนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2559, หน้า 13-21)

ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน พบว่า ระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง มีครูที่ปรึกษาให้การดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล มีครูแนะแนวหรือครูที่ปรึกษา บริการให้คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นแก่นักเรียน โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองในการช่วยเหลือ โดยพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองโดยตรง ผ่านจดหมายแจ้งข้อมูลข่าวสาร และมีการติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม และโครงการส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการติดตามผลประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จัดทำรายงานสรุปอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนการดำเนินการป้องกัน และวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนกลุ่มมีปัญหาเพื่อส่งต่อให้ได้รับการช่วยเหลือ จัดกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหาอีกด้วย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2554, หน้า 178) สถานศึกษามีการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ครูแนะแนว และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และพัฒนานักเรียนและครูให้มีสุขภาวะทางใจ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2559, หน้า 7) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวัญเนตร มุลทองจาด (2564) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี รายงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายังอยู่ในระดับมาก นักเรียนต้องการการบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาจากโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพและเป็นแนวทางการศึกษาต่อในระดับสูง เป็นแนวทางแห่งความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา โฉมฉิน (2562) ได้ทำการศึกษา การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น การพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นเกิดจากบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนและวิธีการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเริ่มจากการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน ภายใต้กลยุทธ์นี้เทศภายใน

1.3 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุรูปแบบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในการวิเคราะห์ SEM โดยดัชนีความสอดคล้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ พูลพงศ์ สุขสว่าง (2557) ได้กล่าวว่า หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบว่าโมเดลสมการ โครงสร้างที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ซึ่งเป็นการยืนยันความสอดคล้องของทฤษฎีกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการทำวิจัยในครั้งนี้

1.4 ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบ โดยเริ่มตั้งแต่การรวบรวมปัญหา ศึกษาแนวคิดหลักการ ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากคณาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานรูปแบบ อีกทั้งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับ คีฟส์ (Keeves, 1988) และ ชัยวิชิต เขียรชนะ (2560) หลักการคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี จะต้องมีความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างรูปแบบนั้น โดยใช้เพื่อเป็นการพยากรณ์ได้ และสามารถพิจารณาจากการตรวจสอบและทดสอบรูปแบบที่เป็นข้อมูลที่พิสูจน์ได้ ซึ่งจะสามารถบ่งบอกให้เห็นเหตุผลที่ได้จากเรื่องที่ศึกษาจากกรณีต่าง ๆ โดยรูปแบบนี้สามารถใช้เป็นเครื่องมือจากแนวความคิดของการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปร และลักษณะรูปแบบที่ดีจะต้องประกอบด้วย เป้าประสงค์ หลักการ กลไกของรูปแบบ วิธีการ และการประเมิน และผลการประเมินรูปแบบโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการใช้รูปแบบ เพื่อประเมินระดับความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผลการประเมินระดับความเป็นไปได้และความ

เป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นนี้สอดคล้องกับวัฏจักรเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan-P) การปฏิบัติตามแผน (Do-D) การตรวจสอบ (Check-C) และการปรับปรุง (ACT-A) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 8) กล่าวว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดีช่วยให้เกิดประโยชน์ทั้งประเทศชาติ เขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง สอดคล้องกับ วัชรินทร์ สุทธิชัย, ไชยา ยิ้มวิไล และวรงค์ จันทรร (2555, หน้า 18) กล่าวว่า การนำนโยบายลงไปสู่การปฏิบัติ การแปลงนโยบายที่กำหนดไว้สู่ การบริหาร มีการใช้ทรัพยากร การปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ระหว่างบุคคล เพื่อให้วัตถุประสงค์หรือภารกิจที่กำหนดไว้บรรลุผล สำเร็จตามที่กำหนดไว้ สำหรับการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจากการใช้รูปแบบ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอตัวแปร 3 ตัวแปร จากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารของหน่วยงาน สามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และเพื่อให้การปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำตัวชี้วัดจากผลการวิจัย ที่มีลักษณะในการปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย ได้แก่ปัจจัยด้านผู้บริหาร และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน นำไปพัฒนาต่อยอดสถานศึกษา ให้การ

ดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาเป็นไปอย่างสมบูรณ์มากขึ้นตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์เป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการกำหนดเป็นนโยบาย และให้ความสำคัญกับการศึกษาข้อมูลนักเรียน นำมาศึกษาวิเคราะห์และสรุปข้อมูลตามเกณฑ์สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ส่งเสริมบุคลากรให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการคัดกรองนักเรียน เพื่อพัฒนาบุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องที่ยอมรับต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยนี้ควรนำไปต่อยอดงานวิจัย ในลักษณะการนำผลการวิจัยสู่การปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจไปในแนวทางเดียวกันในการนำสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงาน ที่มีความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละหน่วยงาน

2. ผู้ที่สนใจศึกษางานวิจัยนี้ควรทำการศึกษาริวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ด้วยการต่อยอดจากรูปแบบ เพื่อเป็นแนวทางเพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิจัยที่เหมาะสม หรือการนำผลของการวิจัยเชิงทดลองไปปรับใช้ตามความเหมาะสม ด้วยการพัฒนาในแต่ละตัวแปรที่เป็นไปตามบริบทของหน่วยงานต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). **คู่มือการสร้างคู่มือช่วยการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนสำหรับบุคลากรสถานศึกษาและบุคลากรสาธารณสุข**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2554). **คู่มือครูปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน**. กรุงเทพฯ: ยูเร็นส์อิมเมจกรุ๊ป.
- กรมอนามัย สถาบันพัฒนาสุขภาพอนามัย. (2561). **รายงานประจำปี 2561**. กรุงเทพฯ:
กลุ่มงานบริหารนโยบายยุทธศาสตร์และประเมินผล สำนักการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.
กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อให้ตอบสนองกับการศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษฎีณา พุทธิระ. (2564). **การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัด
จันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น**. สาร
นิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยคริสเตียน, กรุงเทพฯ.
- กอบปรลภา อภัยภักดี. (2563). **บรรยากาศองค์กรแห่งความสุข: คนเบิกบาน งานสำเร็จ. วารสาร
มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 6(1), 315-331.
- กิตติพงษ์ พิพิธกุล. (2561). **คุณภาพเครื่องมือแบบสอบถาม: Validity กับ Reliability ในการวิจัย
ทางรัฐประศาสนศาสตร์. วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ**, 8(2), 104-110.
- ขวัญชนก เอียดด้วง, อรุณ จุติผล และฉัตร ทิพย์มาศ. (2563). **ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จใน
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**, 14(2),
40-50.
- ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
วัดอุดมรังสี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

- ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี. (2560). การประยุกต์ใช้สมรรถนะ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด**, 11(1), 262-269.
- ฉัตรพันธ์ ดุสิตกุล. (2561). การพัฒนาการจัดกิจกรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงและทฤษฎีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญา. **ดุสิตนิพนธ์ ค.ศ.**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชบา พันธุ์ศักดิ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศครูผู้สอนปฐมวัยเพื่อจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. **สุพรรณบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1.**
- ชมรมจิตแพทย์เด็กและวัยรุ่นแห่งประเทศไทย. (2557). **คำแนะนำสำหรับผู้ปกครอง เรื่องการใช้อินเทอร์เน็ตของเด็กและวัยรุ่น.** กรุงเทพฯ: มีเดียไซน.
- ชยาภรณ์ ศฤงคารทิวีกุล. (2557). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **Veridian E-Journal**, 7(3), 214-227.
- ชลิตพล สืบใหม่. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศูนย์กีฬาและนันทนาการองค์การบริหารส่วนตำบล. **ดุสิตนิพนธ์ วท.ศ.**, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ชัยวิชิต เขียรชนะ. (2560). การสร้างและการพัฒนาโมเดล/รูปแบบ/แบบจำลอง/ตัวแบบ. **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย**, 9(1), 1-11.
- ชาญ คำภีระแปง. (2560). **รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** **ดุสิตนิพนธ์ ปร.ศ.**, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ชีรวัดณ์ นิจนตร. (2560). การวิจัยพัฒนารูปแบบทางสังคมศาสตร์และการศึกษา. **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 4(2), 71-102.
- ณัฐธัญพัชร อ่อนตาม. (2562). เทคนิคการบริหารงานแบบ PDCA (Deming Cycle). **วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย**, 1(3), 39-46.
- ณัฐลา วินิจนัยภาค. (2554). **นโยบายสาธารณะ: แนวทางในการศึกษาแบบสหวิทยาการ.** กรุงเทพฯ: ตุลา.

- ถวิล อรัญเวศ. (2560). **ผู้บริหารกับการครองตน ครองคน และครองงาน: สูดยอดนักบริหาร.**
นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษานนครราชสีมา เขต 4.
- ทัศนีย์ รัตนสุวรรณ. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานของสถานศึกษาเอกชน
ชั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล.** ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช,
นครศรีธรรมราช.
- ทิศนา แคมมณี. (2560). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 8).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญพร สุวรรณคาม. (2559). **ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงานความพึงพอใจในการทำงาน ที่
ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง.** การ
ค้นคว้าอิสระ บธ.ม., มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธิดินัด คำสิงห์แก้ว. (2562). **การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจร PDCA:
กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตั้งห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน.** วิทยานิพนธ์
ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุล. (2557). **หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา.** นนทบุรี: ตีรณสาร.
- นฤมล กอบแก้ว และปริญญา มีสุข. (2561). **ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 38(5), 162–181.**
- นิตยา คະเนนิล และวาโร เพ็งสวัสดิ์. (2559). **การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วารสาร
ศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 8(2), 348–360.**
- นิติพล ภูตะโชติ. (2559). **การตลาดบริการ.** ขอนแก่น: คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- นิวัฒน์ บุญสม. (2556). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกระบวนการ
แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมวินัยด้านสุขภาพของนักเรียนที่มี
ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์.** ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศิลปากร,
กรุงเทพฯ.
- เนตรนภา คำหนองหัว้า. (2560). **การพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มี
ประสิทธิผลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.**

- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2556). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2556). **การบริหารสถาบันเพื่อความเป็นเลิศ**. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2556). **การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการในการจัดการศึกษา
ปฐมวัยของสถานศึกษาเพชรบุรี**. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- บุญฤดี อุดมผล. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของ
นักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ. **วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา**,
10(2), 158-170.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). **แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับ
ประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี,
ปทุมธานี.
- ปิยะพร บ่อเกษตร์. (2559). **การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา**. ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ. (2554). **การพัฒนาสมรรถนะทางการบริหาร**. มหาสารคาม:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พนม เกตุมาน. (2557). **พัฒนาการวัยรุ่น**. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2566, จาก
http://www.psychlin.co.th/new_page_56.htm
- พรรณณภัทร ตาลป่า. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในอำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 3. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น**, 11(1), 172-185.
- พระมหาสหัส คำคุ้ม. (2557). **การพัฒนารูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยที่มีประสิทธิผล**. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยศรีปทุม,
กรุงเทพฯ.
- พูลพงศ์ สุขสว่าง. (2557). **หลักการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง**. **วารสารมหาวิทยาลัย
นราธิวาสราชนครินทร์**, 6(2), 136-145.
- มนัส หศิริกุล. (2557). **ทำอย่างไรให้นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ**. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน
2566, จาก [http://www.stou.ac.th/study/sumrit/11-56\(500\)/page6-11-56\(500\)](http://www.stou.ac.th/study/sumrit/11-56(500)/page6-11-56(500))

- มยุรี สารีบุตร และอุทัย ภิรมย์รัตน์. (2560). ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 9(2), 289–303.
- มลวิภา ลิขเรศ. (2559). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการเชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ**. ดุษฎีนิพนธ์ พ.ศ., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). **การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม: ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และราชการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: บุคพอยท.
- ยุพธนา เกื้อกุล. (2560). **การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ ป.ศ., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี.
- ยุพาวรรณ ทองตะนูนาม, ดวงเนตร ธรรมกุล, อัจฉรา ประเสริฐสุนัน, จริญญา ชื่นศิริมงคล และศิริพร ครุฑกาศ. (2558). ปัจจัยพัฒนาองค์กรแห่งความสุข (ภาครัฐ): การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ. *วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 9(1), 52–62.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2555). **วิธีการเชิงผสมผสานสำหรับการวิจัยและประเมิน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมี บุ๊คส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา.
- วภัทรา จรรยาธรรม. (2564). **การบริหารสถานศึกษาเอกชนในยุคดิจิทัล**. วิทยานิพนธ์ ป.ศ., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วรรณนา โฉมฉิน. (2562). **การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ปทุมธานี.
- วรัญญา พงษ์เกษม, นุสรุภา กลิ่นจำปา และมณีรัตน์ อุณจันทร์. (2557). **วัยรุ่น วัยใสโรงเรียน** **ปะบุตร อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี**. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2566, จาก <http://www.thaigoodview.com/library/contest>

- วัชรินทร์ สุทธิชัย, ไชยา ยิ้มวิไล และวรงค์ จันทรรต. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายมหาวิทยาลัยราชภัฏไปปฏิบัติ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารช่อพะยอม*, 23, 51-65.
- วัลลภ บุตรเกตุ. (2562). *วัฒนธรรมองค์การกับความสุขในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วาสนา ชัยมงคลชาติ. (2553). *การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- วาสนา บุญทอง. (2552). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในเขตคุณภาพนาดี 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยปทุมธานี, กรุงเทพฯ.
- วิราภรณ์ ส่งแสง. (2559). *รูปแบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนตามพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- วิวัฒน์ แสงเพชร. (2558). *ปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจในการทำงาน และสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธุรกิจโรงแรมระดับ 5 ดาว โรงแรมแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. การค้นคว้าอิสระ บธ.ม., มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- ศิริ ถิอาสา. (2557). *เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่: แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการ คุณภาพการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิรินทิพย์ ผอมน้อย. (2560). *ความสุขในการทำงาน*. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2566, จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/clinicalpsychology/2017/06/13/entry-2>
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2560). *การบริหารการตลาดยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2557). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สกุลรัตน์ โกปวัฒนตา. (2566). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี*, 5(1), 214–224.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2556). **รายงานการวิจัยการสำรวจสถานการณ์ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงและการติดเกมในนักเรียน โรงเรียนนำร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2564). **สถิติการให้บริการ สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2559–2564**. กรุงเทพฯ: สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์.
- สมคิด บางโม. (2558). **องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สมใจ ลักษณะ. (2552). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน**. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2554). **นโยบายสาธารณะ: แนวคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมบัติ นพรัตน์. (2561). **ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาศาสตร์การบริหาร**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สมภาร คีโล. (2552). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา: กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2552). **การประกันคุณภาพมุ่งสู่คุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สัมมา รณิธย์. (2556). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- सानิตา แดนโพธิ์. (2560). **สมรรถนะครูโรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุลประชาอุปถัมภ์)**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- สำนักการศึกษา. (2563). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564–2569)**. กรุงเทพฯ: ส่วนนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักการศึกษา.
- สำนักการศึกษา. (2565). **รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: สำนักการศึกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **การดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**.
กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). **การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). **รายงานผลการสังเคราะห์ ผลการวิจัย
และพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). **เข้าใจสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับประชาชน
และเข้าใจหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างง่าย ๆ ฉบับครู ผู้บริหาร และบุคลากร
ทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2566ก). **คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วง
ชั้นที่ 1-2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)**. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2566, จาก
<https://www.dmh.go.th/ebook/view.asp?id=22>
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2566ข). **คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วง
ชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)**. สืบค้นเมื่อ 19 มิถุนายน 2566, จาก
<https://www.dmh.go.th/ebook/view.asp?id=26>
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552).
**แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559).
แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สิริพร ดีน้อย. (2562). **การพัฒนารูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนประถมศึกษา.** ดุษฎีนิพนธ์ ค.ศ., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- สุธินี อัดถากร. (2559). การจัดการ: องค์ความรู้และการพัฒนาตัวแบบทางทฤษฎี. **วารสารปัญญาภิวัฒน์**, 8(2), 215–226.
- สุภมาส อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). **สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สุภัสสร สุริยะ. (2562). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- สุรียรัตน์ อารีรักษ์ และสกุล ก้องโลก. (2561). **ความเป็นครู (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสถียร วัชรระนิมิต. (2562). **รูปแบบการบริหารงานด้านการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15.** ดุษฎีนิพนธ์ ป.ศ., มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2559). **คู่มือแนวทางการสร้างระบบดูแลสุขภาวะทางใจของนักเรียนและครู.** กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2556). **The Pocket Training Series: Training Needs Analysis–Competency Based.** กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นต์.
- อุไร นิโรธนันท์. (2561). **การพัฒนาแบบวิทยาลัยพยาบาลนานาชาติในประเทศไทย.** ดุษฎีนิพนธ์ ค.ศ., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Keeves, P. J. (1988). **Educational Research, Methodology and Measurement : An International Handbook.** Oxford: Pergamon.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพะเยา
UNIVERSITY OF PHAYAO

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด
1.	นางวิมลศรี สิริภูมิวรรณกุล	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบางแคเหนือ (ชั้น-จำนงค์ หนองสวนอ้อยอนุสรณ์)
2.	นายนิมิตร ชื่นชูจิตร์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสังฆประชาอนุสรณ์
3.	ว่าที่ร้อยตรี ดร.ศรित्रงพล ศรีฤกษ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดไก่อตื้อ (สวัสดิ์ประชาอนุกุล)
4.	ดร.จารุชา สมศรี	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนคลองห้า (พฤษชัยราษฎร์บำรุง)
5.	นางสาวเปรมใจ บุญประสพ	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบ

ที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง/สังกัด
1.	นางอัญชลี สาลิกานนท์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดมะพร้าวเตี้ย
2.	นางสาวจิราภรณ์ จ้อยเจริญ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบางขุนเทียนศึกษา
3.	นายเอกศักดิ์ อินทนะ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพรหมราษฎร์รังสรรค์
4.	นายνομินท์ อยู่เย็น	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนหมู่บ้านเศรษฐกิจ (พุ่มประดับราษฎร์สามัคคี)
5.	นายสุริยา ลุนหงส์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี
6.	ดร.ปาริชาติ สวัสดิ์ถึก	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดนางนอง(พิพัฒน์)
7.	นางสาวนันทกา จุลยพันธ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม

ภาคผนวก ค แบบประเมินคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัยทางการศึกษา (IOC) เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย นางสาวกฤษณิศดา คารววงศ์
นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ฉบับนี้ มุ่งตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ช่วยพิจารณาร่างแบบสัมภาษณ์ว่ามีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้หรือไม่ มีความเหมาะสมไม่ขัดจริยธรรม และสอดคล้องกับ นโยบายเชิงปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ของตัวแปรที่ศึกษาของการ วิจัยเรื่องนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามในระบบ IOC โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

เกณฑ์การให้คะแนน IOC

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น ข้อนั้นมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาและขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ภุชณิศดา คารวพงศ์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์

โรงเรียนที่สัมภาษณ์.....
 ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....
 ตำแหน่ง.....
 โทรศัพท์.....E-mail.....
 วันที่สัมภาษณ์ เริ่มเวลา น. สิ้นสุดเวลา น.
 สถานที่สัมภาษณ์

คำชี้แจงสำหรับผู้ให้สัมภาษณ์

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมความคิดเห็น แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. แบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะส่งแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบล่วงหน้าพร้อมนัดหมาย วัน เวลาสถานที่ที่จะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน
3. ต้องขออนุญาตทำการจดบันทึก เพื่อประโยชน์ด้านวิจัยในการวิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปข้อมูลของผู้สัมภาษณ์ให้ถูกต้องเท่านั้น
4. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
5. แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่
 ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อ

6. การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อนำผลไปใช้ในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขอความกรุณาท่านตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงข้อมูลจากการตอบแบบสัมภาษณ์ของท่าน จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่าน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
นางสาวภูษณิศดา คารวพงศ์

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1.	เพศ () ชาย () หญิง				
2.	อายุ () น้อยกว่า 35 ปี () 35-39 ปี () 40-45 ปี () 46-49 ปี () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป				
3.	ระดับการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก				
4.	ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน () ครูประจำชั้น				
5.	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง () ไม่เกิน 5 ปี () 5-10 ปี () 10-15 ปี () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป				

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาว่าข้อความ ระดับการปฏิบัติงาน
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สอดคล้องกับ
ตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
<p>ปัจจัยภายใน หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถดูแลและควบคุมให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู และ ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์กร</p>					
<p>1.1. บทบาทผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำที่ผู้บริหารได้แสดงออกมาให้เห็นในสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขให้ต้องแสดงบทบาทของผู้บริหารในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้อำนวยความสะดวก หมายถึง การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา เห็นคุณค่า และความสำคัญในงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง สร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง และมีส่วนร่วมช่วยเหลือ ประสานงานในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>					
1.1.1	<p>บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”</p> <p>(.....) มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม</p> <p>(.....) เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตามความสมัครใจ</p> <p>(.....) จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและนักเรียน</p> <p>(.....) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน</p> <p>(.....) ให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>เป็นผู้ให้คำปรึกษา หมายถึง การให้คำแนะนำ ชี้แนะ แนวทางการดำเนินงานจากข้อมูลหรือบริบทของสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ปรึกษางานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับมอบหมายได้ตลอดเวลา รวมถึงเสนอทางเลือกประกอบการตัดสินใจในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่าง</p>					
1.1.2	<p>บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”</p>				

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>(.....) จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง</p> <p>(.....) มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา</p> <p>(.....) การบริการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล</p> <p>(.....) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน</p> <p>(.....) มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ)... ..</p>				
<p>เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนเตรียมสถานศึกษาให้มีห้องเรียนเพียงพอในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนการจัดสรรกำลังคน วัสดุ และอุปกรณ์ งบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเพิ่มเติมในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความต้องการของครูผู้สอน</p>					
1.1.3	<p>บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุนท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”</p> <p>(.....) มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>(.....) มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน</p> <p>(.....) มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคน</p> <p>(.....) มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์</p> <p>(.....) มีการติดตามกระบวนการขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ)... ..</p>				
<p>1.2 ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของครูที่แสดงออกในด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และ ด้านคุณลักษณะ (Attributes) ที่นำไปใช้ในการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อก่อให้เกิดพัฒนาการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและร่างกาย</p>					
<p>ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูล หรือสิ่งที่เป็นสาระเกี่ยวกับจิตวิทยาการแนะแนว จิตวิทยาพัฒนาการ การจัดบริการแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงข้อมูลที่ได้รับการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และประสบการณ์ทั้งในเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>					
1.2.1	<p>ด้านความรู้ (Knowledge) “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านความรู้/การอบรม ควรเป็นอย่างไร”</p>				

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>(.....) ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจเพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ</p> <p>(.....) ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน</p> <p>(.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา</p> <p>(.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์</p> <p>(.....) ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>ด้านทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานแนะแนวของครู การใช้เทคนิคด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การให้คำปรึกษา การเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการทางจิตวิทยา การเป็นผู้ประสานงาน การจัดกิจกรรมแนะแนว การจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ</p>					
1.2.2	<p>ด้านทักษะ (Skills) “ผู้ที่มีหน้าที่ในการสานสัมพันธ์หรือให้คำปรึกษาระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนไว้วางใจ”</p> <p>(.....) ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>(.....) ครูมีความสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา</p> <p>(.....) ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารรับทราบทุกภาคเรียน</p> <p>(.....) ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ</p> <p>(.....) ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>ด้านคุณลักษณะ (Attributes) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของครูที่แสดงถึงการมีอารมณ์ที่มั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งจะเข้มแข็งในการกำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานทำงานด้วยความตั้งใจ เต็มใจ พร้อมใจ และพึงพอใจ ที่จะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น ยึดมั่นในจรรยาบรรณการแนะแนว</p>					
1.2.3	<p>ด้านคุณลักษณะ (Attributes) “ครูควรสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางในการสร้างแรงจูงใจท่านทำอย่างไรบ้าง”</p> <p>(.....) ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้</p>				

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>(.....) ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>(.....) ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง</p> <p>(.....) ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาโดยยึดหลักเมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา</p> <p>(.....) ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>1.3 ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์การ หมายถึง แบบแผนการปฏิบัติ ขอบเขตของค่านิยม สัญลักษณ์ขององค์การ ระเบียบแบบแผน ความเชื่อและพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ ซึ่งมีอิทธิพลต่อโครงสร้างและพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในองค์การต่างให้การยอมรับและยึดถือปฏิบัติกัน และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่วางไว้ อันจะทำให้แต่ละองค์การมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามเป้าหมายขององค์การนั้น ๆ</p>					
1.3.1	<p>สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่และท่านจัดสภาพแวดล้อมในด้านใดบ้าง และจัดอย่างไร</p> <p>(.....) มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี</p> <p>(.....) มีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>(.....) มีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น</p> <p>(.....) มีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา</p> <p>(.....) มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เกิดในโรงเรียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้เป็นสิ่งที่สามารถดูแลและควบคุมให้เกิดประโยชน์สูงสุด ที่ซึ่งประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>					
<p>2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน หมายถึง การเข้าร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการรับฟัง ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์ ในการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหานักเรียนและเสนอแนะ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ</p>					
2.1.1	<p>การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน “ท่านคิดว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีบทบาทสำคัญอย่างไรบ้าง ในสถานศึกษาของท่านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้าง”</p> <p>(.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ</p>				

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>(.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุม ผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>(.....) โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรง เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ</p> <p>(.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา</p> <p>(.....) ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะนำนโยบายที่ได้รับจากหน่วยงานต้นสังกัดลงไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ 1) ขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ</p>					
<p>3.1 ขั้นตอนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง การวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี ทำให้ประสบความสำเร็จ การใช้เวลา ทรัพยากร และความสามารถของบุคคลผู้นำไปปฏิบัติ (ในการดำเนินการอาจมีการปรับปรุงโครงสร้างขององค์การ แก้ไขระเบียบ กฎหมายที่รองรับการปฏิบัติ ตลอดจนการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้เพื่อการนั้น เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้)</p>					
3.1.1	<p>การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ท่านยึดหลักนโยบายใดหรือกรอบแนวทางใด ในการนำไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการนำไปปฏิบัติอย่างไร”</p> <p>(.....) มีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม</p> <p>(.....) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน</p> <p>(.....) ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>(.....) บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ</p> <p>(.....) ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ หมายถึง แหล่งที่มาของนโยบาย ความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนนโยบาย ความซับซ้อนในการบริหารงาน สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติ และการจัดสรรทรัพยากร ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะได้รับผลกระทบจากเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องหลายประการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายที่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือภาวะแวดล้อมที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น ข้อจำกัดทางกฎหมายความจำเป็นในการพิจารณาตามหลักเหตุผลของระบบราชการ</p>					

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3.1.2	<p>อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาของท่านมีอะไรบ้าง”</p> <p>(.....) คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน</p> <p>(.....) มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายมีความซ้ำซ้อนภายในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด</p> <p>(.....) มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการมีเพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร</p> <p>(.....) มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบายค่อนข้างจำกัด</p> <p>(.....) หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติขาดความชัดเจน</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือและสนับสนุนโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานอื่น ๆ ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการรับนักเรียนที่ทางโรงเรียนส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียน และมีการสนับสนุนอุปกรณ์สื่อต่าง ๆ ที่ใช้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>					
1.	<p>สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ</p> <p>(.....) มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น</p> <p>(.....) มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน</p> <p>(.....) มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงานกับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน</p> <p>(.....) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>(.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม</p> <p>(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....</p>				
<p>การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การร่วมกันวางแผนเพื่อให้มีข้อมูลขึ้น ในหลากหลายมิติทั้งด้านสภาพความเป็นอยู่ โรคประจำตัว และสภาวะเสี่ยงต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบเยี่ยมบ้าน รวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลไว้แต่ละห้องเรียน มีบุคลากร สื่อ และเครื่องมือที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถวิเคราะห์และสรุปข้อมูลตามเกณฑ์ประเมินที่ชัดเจนสามารถ</p>					

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	(.....) มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง (.....) มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา (.....) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ (.....) อื่น ๆ (ระบุ).....				
<p>การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษากับผู้ปกครองนักเรียนในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาสำนันักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีการวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น สำหรับนักเรียนทุกคน จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเป็นรายบุคคล ได้แก่ กิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมด้านการเรียนและใช้การสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจ มีครูแนะแนว หรือผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ สำหรับให้คำปรึกษา นักเรียนเป็นรายกรณี ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ได้รับการป้องกันช่วยเหลือแก้ไข้ให้มีพฤติกรรมดีขึ้นมากกว่าร้อยละ 80</p>					
4.	(.....) มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง (.....) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ (.....) มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง (.....) มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง (.....) มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ (.....) อื่น ๆ (ระบุ).....				
<p>การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เริ่มจากการสื่อสารทำความเข้าใจ ชี้แจง ให้นักเรียน และผู้ปกครอง ถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ มีการบันทึกการส่งต่อสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาและติดตามอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการส่งต่อภายในให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น จัดให้มีการส่งต่อภายนอก โดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายสหวิชาชีพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลนักเรียนเฉพาะด้าน มีการติดตามประเมินผล และการติดตามผลการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดทำสรุปรายงานผล การส่งต่อส่งผลให้นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข</p>					
5.	(.....) มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ (.....) มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป (.....) มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ (.....) มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร (.....) มีคณะครูร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหา				

ข้อ	ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	เพื่อการส่งต่อภายนอก (.....) อื่น ๆ (ระบุ).....				

ลงชื่อ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคูณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

สังกัด กรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัย นางสาวกฤษณิศา คารวพงศ์

นิสิตหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

โรงเรียนที่สัมภาษณ์.....

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์.....E-mail.....

วันที่สัมภาษณ์ เริ่มเวลาน. สิ้นสุดเวลาน.

สถานที่สัมภาษณ์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

2. แบบสัมภาษณ์เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยจะส่งแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ให้ข้อมูลหลักทราบล่วงหน้า พร้อมนัดหมาย วัน เวลาสถานที่ที่จะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษาถึงประถมศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน

3. ต้องขออนุญาตทำการจดบันทึก เพื่อประโยชน์ด้านวิจัยในการวิเคราะห์สังเคราะห์ และสรุปข้อมูลของผู้สัมภาษณ์ให้ถูกต้องเท่านั้น

4. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้าง เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

5. แบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/ วัฒนธรรมในองค์กร และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและ ชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง นักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อ

6. การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อนำผลไปใช้ในการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความ เป็นจริงข้อมูลจากการตอบแบบสัมภาษณ์ของท่าน จะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จะไม่มีผลกระทบ ต่อการปฏิบัติงานของท่าน

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นางสาวภูษณิศดา คารวพงศ์

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หนาคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ
 - () น้อยกว่า 35 ปี
 - () 35-39 ปี
 - () 40-45 ปี
 - () 46-49 ปี
 - () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 - ()ปริญญาตรี
 - ()ปริญญาโท
 - ()ปริญญาเอก
4. ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหารสถานศึกษา
 - () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - () ครูประจำชั้น
5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
 - () ไม่เกิน 5 ปี
 - () 5-10 ปี
 - () 10-15 ปี
 - () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

สถานศึกษาได้มีการวางแผน การดำเนินการ และประเมินผล ในประเด็นต่อไปนี้
อย่างไรบ้าง และประสบปัญหาอะไรบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. ปัจจัยภายใน

1.1 ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร

1.1.1 บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก “การดำเนินการของผู้บริหาร
สถานศึกษา ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”

(.....) มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างาน
อย่างเหมาะสม

(.....) เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษตามความ
สมัครใจ

(.....) จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและนักเรียน

(.....) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่ม
นักเรียน

(.....) ให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.1.2 บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”

(.....) จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และ
ผู้ปกครอง

(.....) มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา

(.....) การบริการให้คำปรึกษาดด้วยความเต็มใจคำนึงถึงความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล

(.....) ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา
ในการปฏิบัติงาน

(.....) มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.1.3 บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน “การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ในบทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุนท่านดำเนินการอย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”

(.....) มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(.....) มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน

(.....) มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคน

(.....) มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

(.....) มีการติดตามกระบวนการขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.2 ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู

1.2.1 ด้านความรู้ (Knowledge) “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านความรู้/การอบรม ควรเป็นอย่างไร”

(.....) ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ

(.....) ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน

(.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา

(.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

(.....) ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.2.2 ด้านทักษะ (Skills) “ผู้ที่มีหน้าที่ในการสานสัมพันธ์หรือให้คำปรึกษา ระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนไว้วางใจ”

(.....) ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

(.....) ครูมีความสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและ
ตรงตามสภาพปัญหา

(.....) ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารรับทราบ
ทุกภาคเรียน

(.....) ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน
ที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

(.....) ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมาย

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.2.3 ด้านคุณลักษณะ (Attributes) “ครูควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสำเร็จ
ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางในการสร้างแรงจูงใจท่าน
ทำอย่างไรบ้าง”

(.....) ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองได้

(.....) ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

(.....) ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา
อย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง

(.....) ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา
โดยยึดหลักเมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา

(.....) ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนเป็น
ครอบครัวเดียวกัน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

1.3 ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/ วัฒนธรรมองค์การ

1.3.1 สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่และท่านจัดสภาพแวดล้อมในด้านใดบ้าง และจัดอย่างไร

(.....) มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

(.....) มีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- (.....) มีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น
- (.....) มีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา
- (.....) มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล
- (.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

2. ปัจจัยภายนอก

2.1 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

2.1.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน “ท่านคิดว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีบทบาทสำคัญอย่างไรบ้าง ในสถานศึกษาของท่านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้าง”

(.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

(.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ

(.....) โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรง เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ

(.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

(.....) ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.2 ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.2.1 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ท่านยึดหลักนโยบายใดหรือกรอบแนวทางใดในการนำไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการนำไปปฏิบัติอย่างไร”

(.....) มีการการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม

(.....) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน

(.....) ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากร
ผู้เกี่ยวข้อง

(.....) บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการขับเคลื่อน
นโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ ผูกประสมการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
และสม่ำเสมอ

(.....) ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นการเสริมแรง
ให้กับผู้ปฏิบัติงาน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.2.2 อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการนำนโยบาย
ไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาของท่านมีอะไรบ้าง”

(.....) คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน

(.....) มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายมีความเข้าใจซึ้งนภายใน
สังกัดเดียวกันและต่างสังกัด

(.....) มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอและ
เหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร

(.....) มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบายค่อนข้าง
จำกัด

(.....) หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ
ขาดความชัดเจน

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

2.3 ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก
หน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

(.....) มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข
และเครือข่ายอื่น

(.....) มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น
ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน

(.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

(.....) มีการจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ

(.....) มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์

(.....) มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง

(.....) มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

(.....) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข

(.....) มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง

(.....) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้

(.....) มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

(.....) มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

(.....) มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ด้านการส่งต่อ

(.....) มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ

(.....) มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป

(.....) มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ

(.....) มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

(.....) มีคณะกรรมการพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก

(.....) อื่น ๆ (ระบุ).....

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ภาคผนวก จ แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย (IOC)

เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

สังกัด กรุงเทพมหานคร

เอกสารฉบับที่ 2: แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อ

3. ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญ ช่วยพิจารณาร่างแบบสัมภาษณ์ว่ามีสอดคล้องกับตัวแปรของการวิจัยนี้หรือไม่ ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

เกณฑ์การให้คะแนน IOC

ให้ +1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50-1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

4. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงเชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้น ๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ภูษณิศดา คารวพงศ์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หนาคำตอบ
ที่ตรงกับความเป็นจริง

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ
เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1.	เพศ () ชาย () หญิง				
2.	อายุ () น้อยกว่า 35 ปี () 35-39 ปี () 40-45 ปี () 46-49 ปี () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป				
3.	ระดับการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก				
4.	ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน () ครูประจำชั้น				
5.	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง () ไม่เกิน 5 ปี () 5-10 ปี () 10-15 ปี () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป				

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ: โปรดพิจารณาว่าข้อความ ระดับการปฏิบัติงาน
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สอดคล้องกับ
ตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1. ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร					
บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก					
1.	มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/ หัวหน้างานอย่างเหมาะสม				
2.	เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษ ตามความสมัครใจ				
3.	จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและ นักเรียน				
4.	มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง ในการจัดกลุ่มนักเรียน				
5.	ให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา					
6.	จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง				
7.	มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปี การศึกษา				
8.	การบริการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล				
9.	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิด ปัญหาในการปฏิบัติงาน				
10.	มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลด ความขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน					
11.	มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
12.	มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อโรงเรียน				
13.	มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบผลสำเร็จทุกคน				
14.	มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์				
15.	มีกระบวนการขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน				
2. ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู					
ด้านความรู้ (Knowledge)					
1.	ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ				
2.	ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน				
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา				
4.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์				
5.	ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง				
ด้านทักษะ (Skills)					
6.	ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน				
7.	ครูสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
8.	ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหาร รับทราบทุกภาคเรียน				
9.	ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรอง นักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ				
10.	ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย				
ด้านคุณลักษณะ(Attributes)					
11.	ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้				
12.	ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน				
13.	ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง				
14.	ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและ มีปัญหาโดยยึดหลักเมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา				
15.	ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่น เหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน				
3. ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์กร					
บรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์กร					
1.	ในสถานศึกษามีการทำงานกับผู้อื่นได้ดี				
2.	ในสถานศึกษามีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน				
3.	ในสถานศึกษามีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อ ประสานงานร่วมกับผู้อื่น				
4.	ในสถานศึกษามีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน ข้อมูล ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา				
5.	ในสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น อย่างมีเหตุและผล				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน					
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน					
1.	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ				
2.	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ				
3.	โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรงเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ				
4.	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา				
5.	ผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป				
5. ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ					
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ					
1.	มีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม				
2.	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน				
3.	ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง				
4.	บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวก				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	ต่อการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนา องค์ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ				
5.	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อเป็น การเสริมแรงให้กับผู้ปฏิบัติงาน				
อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ					
6.	คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตาม แผนการทำงาน				
7.	มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายมีความซ้ำซ้อน ภายในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด				
8.	มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการ มีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็น ในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร				
9.	มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบาย ค่อนข้างจำกัด				
10.	หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย สู่การปฏิบัติขาดความชัดเจน				
6. ปัจจัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
1.	มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงาน ด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น				
2.	มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน				
3.	มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงาน กับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน				
4.	มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน และรักษาไว้เป็นความลับ ดำเนินการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น และนำผลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษาและนำไปแก้ปัญหาหรือส่งเสริมนักเรียนต่อไป					
1.	มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน				
2.	มีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา				
3.	มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ				
4.	มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาอย่างถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากนักเรียนคนอื่น				
5.	มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม				
<p>การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น จากกิจกรรมที่หลากหลายได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม กิจกรรมส่งเสริมด้านสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมด้านการเรียนรู้ และกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ครูสามารถจัดกิจกรรมโฮมรูม โดยใช้เทคนิค วิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน เพื่อเพิ่มโอกาสในการพบปะพูดคุยและสร้างความคุ้นเคยระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียน นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสุข และมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ มีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังและนักเรียนสามารถเรียนจบการศึกษาได้ตามหลักสูตร</p>					
1.	มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ				
2.	มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์				
3.	มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง				
4.	มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา				
5.	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ				
<p>การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษากับผู้ปกครองนักเรียนในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาสำนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย มีการวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น สำหรับนักเรียนทุกคน จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาเป็นรายบุคคล ได้แก่ กิจกรรมด้านการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมด้านการเรียน และใช้การสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจ มีครูแนะแนว หรือผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะ สำหรับให้คำปรึกษา นักเรียนเป็นรายกรณี ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา ได้รับการป้องกันช่วยเหลือแก้ไข้ให้มีพฤติกรรมดีขึ้นมากกว่าร้อยละ 80</p>					
1.	มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง				
2.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้				
3.	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง				

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
4.	มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง				
5.	มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ				
<p>การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เริ่มจากการสื่อสารทำความเข้าใจ ชี้แจง ให้นักเรียน และผู้ปกครอง ถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ มีการบันทึกการส่งต่อสรุปข้อมูลนักเรียน วิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมาและติดตามอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการส่งต่อภายในเพื่อช่วยเหลือนักเรียนโดยการส่งต่อให้กับผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทาง และรวดเร็วขึ้น จัดให้มีการส่งต่อภายนอก โดยได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายสหวิชาชีพ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากกว่า 3 เครือข่ายขึ้นไป ในการดูแลนักเรียนเฉพาะด้าน มีการติดตามประเมินผล และการติดตามผลการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง จัดทำสรุปรายงานผล การส่งต่อส่งผลให้นักเรียนสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข</p>					
1.	มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ				
2.	มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป				
3.	มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ				
4.	มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร				
5.	มีคณะกรรมการกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก				

ภาคผนวก ฉ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอนให้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน
3. แบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน
 - ตอนที่ 2 สอบถามปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งเป็น 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายในประกอบด้วย 1) บทบาทของผู้บริหาร 2) สมรรถนะของครู และ 3) บรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 3) การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไข และด้านการส่งต่อ
4. ผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น

5. ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม จนถึงวันที่ 15 มกราคม 2566

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบ
ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. อายุ
 - () น้อยกว่า 35 ปี
 - () 35-39 ปี
 - () 40-45 ปี
 - () 46-49 ปี
 - () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () ปริญญาโท
 - () ปริญญาเอก
4. ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหารสถานศึกษา
 - () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - () ครูประจำชั้น
5. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
 - () ไม่เกิน 5 ปี
 - () 5-10 ปี
 - () 10-15 ปี
 - () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

**ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในสถานศึกษา**

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบ
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
1. ปัจจัยด้านบทบาทของผู้บริหาร						
บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก						
1.	มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/ หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้างานอย่างเหมาะสม					
2.	เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือก ปฏิบัติงานพิเศษตามความสมัครใจ					
3.	จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แก่ครูและนักเรียน					
4.	มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์ การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน					
5.	ให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วม ในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา						
6.	จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของ ครู นักเรียน และผู้ปกครอง					
7.	มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ตลอดปีการศึกษา					
8.	การบริการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
9.	ให้คำปรึกษาและขอเสนอแนะแก่ครูเสมอ เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
10.	มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลดความขัดแย้งหรือความเห็นต่าง ในการปฏิบัติงาน					
บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน						
11.	มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
12.	มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อโรงเรียน					
13.	มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ ประสพผลสำเร็จทุกคน					
14.	มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์					
15.	มีกระบวนการขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน					
2. ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู						
ด้านความรู้ (Knowledge)						
1.	ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจ เพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ					
2.	ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยา และพัฒนาการของนักเรียน					
3.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา					
4.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์					
5.	ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง					
ด้านทักษะ (Skills)						
6.	ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
7.	ครูมีความสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
	อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา					
8.	ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติ ให้ผู้บริหารรับทราบทุกภาคเรียน					
9.	ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการตัด กรองนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่าง เป็นระบบ					
10.	ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย					
2.2 ด้านคุณลักษณะ (Attributes)						
11.	ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพ ที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้					
12.	ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
13.	ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาอย่างใกล้ชิด และ ต่อเนื่อง					
14.	ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาโดยยึดหลัก เมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา					
15.	ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศ อบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน					
3. ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ						
บรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ						
1.	ในสถานศึกษามีการทำงานกับผู้อื่นได้ดี					
2.	ในสถานศึกษามีส่วนร่วมดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
3.	ในสถานศึกษามีการใช้ภาษาที่สุภาพ ในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น					
4.	ในสถานศึกษามีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นระหว่าง ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
5.	ในสถานศึกษามีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล					
4. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน						
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน						
1.	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
2.	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ					
3.	โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรง เพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ					
4.	ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา					
5.	ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป					
5. ปัจจัยด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
1.	มีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม					
2.	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนดทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน					
3.	ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
4.	บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
5.	ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับผู้ปฏิบัติงาน					
อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ						
6.	คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน					
7.	มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย มีความเข้าใจอันภายในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด					
8.	มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการ มีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น งบประมาณ บุคลากร					
9.	มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบายค่อนข้างจำกัด					
10.	หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติขาดความชัดเจน					
6. ปัจจัยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
1.	มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น					
2.	มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน					
3.	มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงานกับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	การปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
4.	มีการติดตามผลการช่วยเหลือให้นักเรียนจาก ผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ					
5.	มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้ อย่างเหมาะสม					

ตอนที่ 3 สอบถามการปฏิบัติงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบ
ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยกำหนดค่านำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง การปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล						
1.	มีการจัดทำระเบียบสนทนาอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน					
2.	มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล					
3.	มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์					
4.	มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้ง ที่พบปัญหา					
5.	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจ ตนเองและรู้จักตนเองมากขึ้น					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
การคัดกรองนักเรียน						
6.	มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัดกลุ่มนักเรียน					
7.	มีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
8.	มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ					
9.	มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกที่ตนเองแปลกแยกจากนักเรียนคนอื่น					
10.	มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม					
การส่งเสริมนักเรียน						
11.	มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ					
12.	มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์					
13.	มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง					
14.	มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา					
15.	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ					
การป้องกันและแก้ไขปัญหา						
16.	มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง					
17.	มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้					

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ระดับการปฏิบัติงาน				
		1	2	3	4	5
18.	มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง					
19.	มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง					
20.	มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน ที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ					
การส่งต่อ						
21.	มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและ นักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ					
22.	มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยัง ครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ครูฝ่ายวิชาการ ให้ความช่วยเหลือต่อไป					
23.	มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ					
24.	มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็น ลายลักษณ์อักษร					
25.	มีคณะกรรมการพิจารณาข้อมูลนักเรียน ที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก					

ภาคผนวก ช แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ (ฉบับผู้ทรงคุณวุฒิ)

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้
ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัด กรุงเทพมหานคร

ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัด กรุงเทพมหานคร

ภูษณิศดา คารวพงศ์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบประเมินสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ
สำหรับประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร
เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ฉบับนี้ เป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของนางสาวกฤษณิศา คารวพงศ์ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบประเมินนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน 1) ด้านสมรรถนะของครู 2) ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร 3) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 4) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน 6) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน และ 7) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ “รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ท่านพิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในระดับใด และโปรดให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามที่ท่านเห็นสมควร

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

กฤษณิศา คารวพงศ์ ผู้วิจัย

โทรศัพท์ 084-715-5012

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็นแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นในการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. ระดับการศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () ปริญญาโท
 - () ปริญญาเอก
3. ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหารสถานศึกษา
 - () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - () ครูประจำชั้น
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
 - () ไม่เกิน 5 ปี
 - () 5-10 ปี
 - () 10-15 ปี
 - () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

หลักการ (PDCA)	ลำดับ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้						
			5	4	3	2	1	5	4	3	2	1		
	19.	สถานศึกษามีการดำเนินการตรวจสอบการทำงานอย่างเป็นระบบ และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง												
	20.	สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง												

ลงชื่อ ผู้ประเมิน
(.....)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ซ แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ (ฉบับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
กับการใช้รูปแบบ

แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้
ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัด กรุงเทพมหานคร

ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนา
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
สังกัด กรุงเทพมหานคร

ภูษนิศา คารววงศ์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษาดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบประเมินสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ
สำหรับประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหาร
เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ฉบับนี้เป็นเครื่องมือซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของนางสาวกัญญ์ณิศา คารวพงศ์ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบประเมินนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร ที่เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 7 ด้าน 1) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ 2) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน 3) ด้านสมรรถนะของครู 4) ด้านบรรยากาศการทำงาน/วัฒนธรรมในองค์กร 5) ด้านการคัดกรองนักเรียน 6) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 7) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน

ขอความกรุณาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบ ตรวจสอบ และประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ “รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” ด้วยการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม โดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ท่านพิจารณาเห็นว่ามีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ในระดับใด และโปรดให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามที่ท่านเห็นสมควร

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

กัญญ์ณิศา คารวพงศ์ ผู้วิจัย

โทรศัพท์ 084-715-5012

แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

คำชี้แจง

1. แบบประเมินนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ใช้รูปแบบฯ เกี่ยวกับความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็นแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน
 - ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็นในการประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. ระดับการศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () ปริญญาโท
 - () ปริญญาเอก
3. ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหารสถานศึกษา
 - () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - () ครูประจำชั้น
4. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง
 - () ไม่เกิน 5 ปี
 - () 5-10 ปี
 - () 10-15 ปี
 - () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการบริหาร เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความถามการประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () การพิจารณาความตรงประเด็นที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของท่าน และให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามที่ท่านเห็นสมควร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป โดยมีรายละเอียดของแต่ละข้อ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ ในระดับน้อยที่สุด

หลักการวงจร Deming cycle เป็นระบบที่มีขั้นตอนของการปฏิบัติด้วยการใช้ PDCA โดยเป็นหลักการที่สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพด้วยทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ดังนี้

การวางแผน (P=Plan) เป็นการวางแผนการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาความคิดนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริง โดยกำหนดรายละเอียดในการเริ่มต้นแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดการประชุม ร่วมการกำหนดเป้าหมาย ลงมือปฏิบัติ และการวางแผนที่ดีจะต้องมีลักษณะของขอบเขตของปัญหา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย รวมทั้งวิธีการที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายด้วยความถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน

การปฏิบัติ (D=Do) เป็นการลงมือปฏิบัติตามการวางแผน โดยระหว่างการปฏิบัติจะตรวจสอบอีกด้วว่าการดำเนินงานเป็นไปการวางแผนหรือไม่ หากพบว่าไม่เป็นไปตามการวางแผน ผู้ปฏิบัติหรือผู้เกี่ยวข้องต้องแจ้งข้อค้นพบด้วยการแจ้งไปยังผู้บังคับบัญชาตามสายงานรับทราบ เพื่อเป็นการรวบรวมข้อมูลสำหรับนำไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การตรวจสอบ (C=Check) เป็นการตรวจสอบที่ทำให้ทราบสถานการณ์ของงานที่ดำเนินการ ด้วยการเปรียบเทียบกับการวางแผน โดยวิธีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบ การรวบรวมข้อมูล และการพิจารณากระบวนการในแต่ละขั้นตอน เพื่อเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้ และนำเสนอผลการประเมินในภาพรวมด้วยการเสนอแนวทางเพื่อการป้องกันความผิดพลาดที่เกิดขึ้น

การปรับปรุง/แก้ไข (A=Act) เป็นการทบทวนกระบวนการนำผลของการตรวจสอบมาปรับปรุง/แก้ไข หากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นที่ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์โดยให้การแก้ไขปัญหานั้นไปตามลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นด้วย แก้ไขจากต้นเหตุและการค้นหาปัญหา จากนั้นพิจารณาแนวทางการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นอีกด้วยวิธีการตามความเป็นไปได้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

หลักการ (PDCA)	ลำดับ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					ระดับ ความเป็นไปได้				
			5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
P Plan (ข้อที่ 1-5)	5.	สถานศึกษามีการจัดทำแผนการ ปฏิบัติงานและดำเนินกระบวนการ อย่างเป็นระบบตามแผนด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหาตามที่ กำหนดไว้										
D Do (ข้อที่ 6 – 10)	6.	สถานศึกษามีการดำเนินการตาม แผนงานที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนด										
	7.	สถานศึกษามีการดำเนินการให้ คำปรึกษาแนะนำเบื้องต้นแก่นักเรียน										
	8.	สถานศึกษาอำนวยความสะดวกในการ จัดหาวัสดุ-อุปกรณ์ และเครื่องมือ ต่าง ๆ สำหรับการดำเนินงานด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา										
	9.	สถานศึกษามีการดำเนินการจัด กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา										
	10.	สถานศึกษามีการจัดส่งบุคลากรเข้ารับ การอบรมด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา จากหน่วยงานต่าง ๆ อย่าง ต่อเนื่อง										
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา												
C Check (ข้อที่ 11-15)	11.	สถานศึกษามีการดำเนินการ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล วิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน										
	12.	สถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง										
	13.	สถานศึกษามีการประเมิน การดำเนินงานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน อย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง										

หลักการ (PDCA)	ลำดับ	ประเด็นการประเมิน	ระดับความ เหมาะสม				ระดับ ความเป็นไปได้					
			5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
			C Check (ข้อที่ 11-15)	14.	สถานศึกษามีการติดตาม การดำเนินการสรุปรายงานผล การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง							
	15.	สถานศึกษามีการนิเทศ การดำเนินงานด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียนอย่างสม่ำเสมอ										
A Act (ข้อที่ 16-20)	16.	สถานศึกษามีการนำผลการประเมิน การดำเนินงานด้านการส่งเสริม นักเรียน มาปรับปรุง แก้ไข เพื่อหา แนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงาน ครั้งต่อไป										
	17.	สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติ หน้าที่ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม										
	18.	สถานศึกษามีการนำผลการประเมิน การดำเนินงานเพื่อเป็นแนวทาง ในการวางแผนการดำเนินงานด้าน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครั้งต่อไป										
	19.	สถานศึกษามีการดำเนินการ ตรวจสอบการทำงานอย่างเป็นระบบ และปรับปรุงการดำเนินงานด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่าง ต่อเนื่อง										
	20.	สถานศึกษามีการดำเนินการปรับปรุง และพัฒนา เครื่องมือที่ใช้ใน ประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่อง										

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก ฅ ผลการวิเคราะห์ค่า IOC (Validity)

ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์

สรุปผลการตรวจสอบเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

เกณฑ์การให้คะแนน IOC

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น ข้อนั้นมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
1.	เพศ () ชาย () หญิง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2.	อายุ () น้อยกว่า 35 ปี () 35-39 ปี () 40-45 ปี () 46-49 ปี () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
3.	ระดับการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
4.	ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน () ครูประจำชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
5.	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง () ไม่เกิน 5 ปี () 5-10 ปี () 10-15 ปี () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ปัจจัยภายใน								
ปัจจัยด้านผู้บริหาร								
1.	บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก “การดำเนินการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกท่านดำเนินการ อย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ” (.....) มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/ หัวหน้างานอย่างเหมาะสม (.....) เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษ ตามความสมัครใจ (.....) จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและ นักเรียน (.....) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัด กลุ่มนักเรียน (.....) ให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
2.	บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา “การดำเนินการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาท่านดำเนินการอย่างไร บ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ”							
	(.....) จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปี การศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) การบริการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ให้คำปรึกษาและขอเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
(.....) มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลดความ ขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้	
3	บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน “การดำเนินการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในบทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุนท่านดำเนินการ อย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”							
	(.....) มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จ ทุกคน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
(.....) มีการติดตามกระบวนการขั้นตอนของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้	

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู								
1.	ด้านความรู้ (Knowledge) “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านความรู้/การอบรมควรเป็นอย่างไร” (.....) ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจเพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ (.....) ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน (.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา (.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (.....) ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2.	ด้านทักษะ (Skills) “ผู้ที่มีหน้าที่ในการสานสัมพันธ์หรือให้คำปรึกษาระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนไว้วางใจ” (.....) ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) ครูมีความสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา (.....) ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารรับทราบทุกภาคเรียน (.....) ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ (.....) ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
3.	ด้านคุณลักษณะ (Attributes) “ครูควรสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางในการสร้างแรงจูงใจท่านทำอย่างไรบ้าง” (.....) ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาโดยยึดหลักเมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ								
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่และท่านจัดสภาพแวดล้อมในด้านใดบ้าง และจัดอย่างไร (.....) มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) มีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) มีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ปัจจัยภายนอก								
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน								
1.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน “ท่านคิดว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีบทบาทสำคัญอย่างไรบ้าง ในสถานศึกษาของท่านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้าง” (.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ (.....) โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรงเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ (.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา (.....) ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ								
1.	การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ท่านยึดหลักนโยบายใดหรือกรอบแนวทางใด ในการนำไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการนำไปปฏิบัติอย่างไร” (.....) มีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม (.....) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน (.....) ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง (.....) บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (.....) ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับผู้ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
2.	อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาของท่านมีอะไรบ้าง” (.....) คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน (.....) มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายมีความซ้ำซ้อนภายในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด (.....) มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่นงบประมาณ บุคลากร (.....) มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบายค่อนข้างจำกัด (.....) หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติขาดความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง								
1.	สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ (.....) มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น (.....) มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน (.....) มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงานกับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน (.....) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ (.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
2.	สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบ ความสำเร็จ (.....) มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้าน สาธารณสุขและเครือข่ายอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงาน กับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล								
1.	(.....) มีการจัดทำทะเบียนสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ นักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่ หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สสำรวจทดสอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่พบปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจตนเองและ รู้จักตนเองมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการคัดกรองนักเรียน								
2.	(.....) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง ในการจัดกลุ่มนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหอย่าง ถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจาก นักเรียนคนอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ด้านการส่งเสริมนักเรียน								
3.	(.....) มีการจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา								
4.	(.....) มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการส่งต่อ								
5.	(.....) มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ ครูฝ่ายปกครอง/ ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีคณะกรรมการพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ฉบับที่ 2 แบบสอบถาม

สรุปผลการตรวจสอบเพื่อหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร

เกณฑ์การให้คะแนน IOC

ให้ +1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ ที่ต้องการศึกษา

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ ที่ต้องการศึกษา

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อคำถามนั้น ข้อนั้นมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับตัวแปรและ วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 – 1.00 อยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
1.	เพศ () ชาย () หญิง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2.	อายุ () น้อยกว่า 35 ปี () 35-39 ปี () 40-45 ปี () 46-49 ปี () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
3.	ระดับการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
4.	ตำแหน่ง () ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว หรือหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน () ครูประจำชั้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
5.	ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง () ไม่เกิน 5 ปี () 5-10 ปี () 10-15 ปี () มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ระดับการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษา

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ปัจจัยภายใน								
ปัจจัยด้านผู้บริหาร								
1.	บทบาทของผู้อำนวยความสะดวก “การดำเนินการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในบทบาทของผู้อำนวยความสะดวกท่านดำเนินการ อย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ” (.....) มีการมอบอำนาจการบริหารให้แก่รอง/หัวหน้าฝ่าย/ หัวหน้างานอย่างเหมาะสม (.....) เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรเลือกปฏิบัติงานพิเศษ ตามความสมัครใจ (.....) จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารแก่ครูและ นักเรียน (.....) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองในการจัด กลุ่มนักเรียน (.....) ให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
2.	บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา “การดำเนินการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาท่านดำเนินการอย่างไร บ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ประสบความสำเร็จ”							
	(.....) จัดให้มีช่องทางเพื่อรับฟังความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการนิเทศการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องตลอดปี การศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) การบริการให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ให้คำปรึกษาและขอเสนอแนะแก่ครูเสมอเมื่อเกิดปัญหา ในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
(.....) มีความสามารถไกล่เกลี่ยเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพื่อลดความ ขัดแย้งหรือความเห็นต่างในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้	
3	บทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุน “การดำเนินการของผู้บริหาร สถานศึกษา ในบทบาทของผู้ส่งเสริมสนับสนุนท่านดำเนินการ อย่างไรบ้าง ที่จะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาประสบความสำเร็จ”							
	(.....) มีการสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนางาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการสำรวจความคาดหวังของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการมอบรางวัลให้แก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ประสบความสำเร็จ ทุกคน	0	+1	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการบริหารจัดการให้มี ประสิทธิภาพ เช่น การสร้างความเข้าใจโดยใช้รูปแบบออนไลน์ การจัดทำฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
(.....) มีการติดตามกระบวนการขั้นตอนของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้	

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ปัจจัยด้านสมรรถนะของครู								
1.	ด้านความรู้ (Knowledge) “การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบความสำเร็จด้านความรู้/การอบรมควรเป็นอย่างไร” (.....) ครูมีการติดตามข้อมูล ข่าวสารที่นักเรียนให้ความสนใจเพื่อนำมาให้ความรู้แก่นักเรียนอยู่เสมอ (.....) ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการของนักเรียน (.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษา (.....) ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (.....) ครูมีการนำผลการประเมินมาพัฒนางานที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
2.	ด้านทักษะ (Skills) “ผู้ที่มีหน้าที่ในการสานสัมพันธ์หรือให้คำปรึกษาระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนไว้วางใจ” (.....) ครูมีประสบการณ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (.....) ครูมีความสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา (.....) ครูมีการจัดทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติให้ผู้บริหารรับทราบทุกภาคเรียน (.....) ครูมีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนที่เป็นปัจจุบันและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ (.....) ครูมีความตระหนักและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	0	0.8	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5		
3.	ด้านคุณลักษณะ (Attributes) “ครูควรสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวทางในการสร้างแรงจูงใจท่านทำอย่างไรบ้าง”							
	(.....) ครูมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ครูมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) ครูมีการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) ครูมีการให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาโดยยึดหลักเมตตาธรรม และใช้หลักจิตวิทยา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
(.....) ครูมีการใช้กิจกรรมโฮมรูมให้มีบรรยากาศอบอุ่นเหมือนเป็นครอบครัวเดียวกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้	
ปัจจัยด้านบรรยากาศในการทำงาน/วัฒนธรรมองค์การ								
	สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่และท่านจัดสภาพแวดล้อมในด้านใดบ้าง และจัดอย่างไร							
	(.....) มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีส่วนร่วมดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) มีการใช้ภาษาที่สุภาพในการติดต่อประสานงานร่วมกับผู้อื่น	+1	0	+1	+1	+1	0.8	ใช้ได้
	(.....) มีการประชุม ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุและผล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ปัจจัยภายนอก								
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน								
1.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน “ท่านคิดว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ผู้ปกครองและชุมชน ต้องมีบทบาทสำคัญอย่างไรบ้าง ในสถานศึกษาของท่านผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้าง” (.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองของนักเรียนทุกชั้นอย่างสม่ำเสมอ (.....) โรงเรียนได้ประสานกับผู้ปกครองและชุมชนโดยตรงเพื่อให้ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนักเรียนตามต้องการ (.....) ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับครูที่มีการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา (.....) ผู้ปกครองและชุมชนได้รับทราบข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ กลุ่มมีปัญหา จากครูเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ								
1.	การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ท่านยึดหลักนโยบายใดหรือกรอบแนวทางใด ในการนำไปปฏิบัติ และมีขั้นตอนการนำไปปฏิบัติอย่างไร” (.....) มีการวางแผนการทำงาน สอดคล้องกับบริบทเป็นระบบที่ชัดเจน ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม (.....) ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่เป้าหมายได้ โดยการกำหนด ทิศทาง วิธีการทำงานอย่างชัดเจน (.....) ผู้บริหารมีการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจของบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง (.....) บุคลากรในหน่วยงานมีทัศนคติเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนนโยบาย พร้อมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ ฝึกประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (.....) ผู้บริหารมีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับผู้ปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
2.	อิทธิพลต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติในงานในสถานศึกษาของท่านมีอะไรบ้าง” (.....) คณะกรรมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถขับเคลื่อนให้ปฏิบัติได้สำเร็จตามแผนการทำงาน (.....) มีการรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบายมีความซ้ำซ้อนภายในสังกัดเดียวกันและต่างสังกัด (.....) มีทรัพยากรสำหรับใช้ในการบริหารจัดการมีไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อความจำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบาย เช่นงบประมาณ บุคลากร (.....) มีการกำหนดระยะเวลาสำหรับขับเคลื่อนนโยบายค่อนข้างจำกัด (.....) หน่วยงานต้นสังกัดมีแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติขาดความชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง								
1.	สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกหน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ (.....) มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น (.....) มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน (.....) มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงานกับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน (.....) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ (.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
		+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
2.	สถานศึกษาของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก หน่วยงานใดบ้าง และเข้ามามีส่วนร่วมในด้านใดบ้างที่ส่งผลให้ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบ ความสำเร็จ (.....) มีการวางระบบการประสานงานกับหน่วยงานด้าน สาธารณสุขและเครือข่ายอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการบูรณาการการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงาน เช่น ภายในกลุ่มงาน ระหว่างกลุ่มงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานการดำเนินงาน กับเครือข่ายภายในและภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เกี่ยวข้อง อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล								
1.	(.....) มีการจัดทำทะเบียนสะสมอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ นักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่ หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สสำรวจทดสอบ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่พบปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจตนเองและ รู้จักตนเองมากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการคัดกรองนักเรียน								
2.	(.....) มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง ในการจัดกลุ่มนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือเป็นแบบประเมิน SDQ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการปฏิบัติกับนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหอย่าง ถูกต้องจนนักเรียนไม่เกิดความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจาก นักเรียนคนอื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือ ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ข้อ	รายการขอความคิดเห็น	ระดับค่าความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5		
ด้านการส่งเสริมนักเรียน								
3.	(.....) มีการจัดทำแผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมประจำสัปดาห์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมชุมนุม ชมรมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีกิจกรรมซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา								
4.	(.....) มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้การช่วยเหลือร่วมกับผู้ปกครอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการจัดหาทุนการศึกษาให้แก่แก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
ด้านการส่งต่อ								
5.	(.....) มีการทำความเข้าใจและชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ ครูฝ่ายปกครอง/ ครูฝ่ายวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้
	(.....) มีคณะครูร่วมกันพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ญ ผลการวิเคราะห์ ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

Reliability

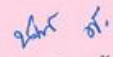
Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	28	93.3
	Excluded	2	6.7
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.961	85

ภาคผนวก ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย

 คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา The Human Research Ethics Committee of University of Phayao on Humanities and Social Sciences 19 หมู่ 2 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000 เบอร์โทรศัพท์ 05446 6666	
เอกสารรับรองโครงการวิจัย	
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการให้การรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากลได้แก่ Declaration of Helsinki, The Belmont Report, CIOMS Guideline และ International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice หรือ ICH-GCP	
ชื่อโครงการ	: รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร : THE ADMINISTRATIVE MODEL FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENT SUPPORT SYSTEM IN SCHOOLS UNDER THE BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION
เลขที่โครงการวิจัย	: HREC-UP-HSS 2.2/015/67
ผู้วิจัยหลัก	: นางสาวภูษณิศดา สารวงศ์
สังกัดหน่วยงาน	: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล
สังกัดหน่วยงาน	: วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
วิธีทบทวน	: แบบเร่งรัด (Expedited)
รายงานความก้าวหน้า	: ส่งรายงานความก้าวหน้าอย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี หรือส่งรายงานฉบับสมบูรณ์หากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นก่อน 1 ปี
ลงนาม	 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ) ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
วันที่รับรอง	: 20 ธันวาคม 2566
วันหมดอายุ	: 20 ธันวาคม 2567
ทั้งนี้ การรับรองนี้มีเงื่อนไขดังที่ระบุไว้ด้านหลังทุกข้อ (ดูด้านหลังของเอกสารรับรองโครงการวิจัย)	

ภาพ 13 เอกสารรับรองโครงการวิจัย

ภาคผนวก กู หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ อว ๗๓๒๕๓/ว๐๒๕๖

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
๕๕ อาคารเวฟเพลส ชั้น ๘ ถนนวิบูลย์
แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐

๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา
สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวภูษณิศดา คารวพงศ์ รหัสนิสิต ๖๑๑๖๒๑๐๗ นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรการศึกษา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภากรณ์ ภูวัฒน์กุล เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการวิจัยเรื่องนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการทำ
วิทยานิพนธ์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป โดยขอความอนุเคราะห์เข้าเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากบุคลากร
ในสังกัดของท่าน ตามวันและเวลาที่ท่านเห็นสมควร โดยโปรดแจ้งไปยัง นางสาวภูษณิศดา คารวพงศ์ รหัสนิสิต
๖๑๑๖๒๑๐๗ โทรศัพท์ ๐๘๔-๗๑๕-๕๐๑๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร แพตรี)
รักษาการแทนรองคณบดีวิทยาลัยการจัดการ รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการจัดการ

งานวิชาการ วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา
โทรศัพท์ ๐๖ ๖๕๕ ๓๑๐๐
โทรสาร ๐๖ ๖๕๕ ๓๑๑๖
E-mail: cmbkk.prg@up.ac.th

ภาพ 14 หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ภูษณิศดา คารวพงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	08 เมษายน 2528
สถานที่เกิด	แพร่
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 ค.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม, กรุงเทพฯ พ.ศ. 2552 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู), มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระเกษม, กรุงเทพฯ พ.ศ. 2551 ค.บ. (จิตวิทยาและการแนะแนว) เกียรตินิยมอันดับ 2, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระเกษม, กรุงเทพฯ
ที่อยู่ปัจจุบัน	50/1 ม.4 ซอยพหลโยธิน 52 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220
ผลงานตีพิมพ์	ภูษณิศดา คารวพงศ์, วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ สมศักดิ์ เขียมคงสี. (2567). ความสำเร็จในการดำเนินงานของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน. วารสารพุทธศาสตร์ มจร อุบลราชธานี. 6(1), 127-138. ภูษณิศดา คารวพงศ์, วิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล, อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ สมศักดิ์ เขียมคงสี. (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์). รูปแบบการบริหารเพื่อ พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 10(4).
รางวัลที่ได้รับ	27 กรกฎาคม 2564 ได้รับการคัดเลือกครูดีเด่น ระดับ กรุงเทพมหานคร เครือข่ายที่ 28 7 กันยายน 2561 ได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการนำ หลักสูตรทักษะชีวิตสำหรับเยาวชนไปใช้สอนนักเรียนตามมาตรฐานของ โครงการ Lions Quest